

Projektavo rengėjas	UAB "ARCHIMES" įmonės kodas 301673942, PVM mokėtojo kodas LT 100003995810; a/s LT 65 4010 0424 0192 3688 AB DnB NORD bankas; tel. 8 658 18362, m_kurtinaitis@yahoo.com		
Bendrojo plano pavadinimas	Kalnujų teritorijos bendrasis planas. Esama situacija		
Organizatoriaus pavadinimas, adresas, telefonas	Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktorius V.Kudirkos g. 5, 60150 Raseiniai, tel. (8 428) 79 600		
			
Bylos žymuo Tomas	II TOMAS Nr. 10-03/11		
Objektas	ARCHI 10 – 03		
Direktorius	M. Kurtinaitis		
Projekto vadovas	A 280	M. Grabauskas	
Projekto autoriai architektai	A 1481 10333	arch. arch. doc. dr. inž. arch.	M. Kurtinaitis I. Aistratovaitė – Kurtinaitienė V. Naujokaitis G. Saulė
Vilnius 2011			

TURINYS

	Turinys	2 psl.
	Esamos būklės stadiją parengusių specialistų sąrašas	4 psl.
	Įvadas	5 psl.
	Istorinė raida	8 psl.
1.	Išorės struktūra	10 psl.
2.	Urbanistinė vidaus struktūra ir žemės naudojimas	17 psl.
2.1	Užstatytos ir neužstatytos teritorijos	17 psl.
2.1.1	Užstatytos teritorijos	17 psl.
2.1.2	Užstatymo specifika (aukštingumas ir intensyvumas)	21 psl.
2.1.3	Neužstatytos teritorijos ir viešosios erdvės	22 psl.
2.1.4	Bendros 2.1 skyriaus išvados	24 psl.
2.2	Išorinė vaizdinė reklama (IVR)	25 psl.
2.3	Žemės naudojimas	26 psl.
2.4	Susisiekimo sistema	30 psl.
2.5	Kalnujų gyvenvietės detalaus išplanavimo projekto (1974 m.) įvertinimas	32 psl.
3.	Gamtos paveldas, ekologinės apsaugos ir konservacinio prioriteto teritorijos	35 psl.
3.1	Gamtinis karkasas	35 psl.
3.2	Saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai	36 psl.
3.3	Europinės svarbos saugomos teritorijos NATURA 2000	37 psl.
3.4	Naudingosios iškaskenos	38 psl.
4.	Kultūros paveldas	39 psl.
5.	Aplinkos kokybės būklės analizė ir vertinimas	43 psl.
5.1	Oro kokybė	43psl.
5.2	Paviršinių vandenų kokybė	45 psl.
5.3	Požeminių vandenų kokybė	51 psl.

5.4	Fizikinė tarša	55 psl.
6.	Socialinė aplinka	56 psl.
6.1	Demografinė struktūra	56 psl.
6.2	Socialinė infrastruktūra	58 psl.
6.3	Būstas	59 psl.
7.	Ekonominė aplinka	61 psl.
7.1	Įmonių veikos struktūra	61 psl.
7.2	Materialinės ir užsienio investicijos	64 psl.
7.3	Gyventojų užimtumas ir darbo rinka	65 psl.
7.4	Pagrindiniai techniniai ir ekonominiai rodikliai	67 psl.
Grafinė dalis		
Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/1	Esamos būklė. Žemės naudojimo brėžinys. M 1:5000	
Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/2	Esama būklė. Užstatymo intensyvumo brėžinys. M 1:5000	
Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/3	Esama būklė. Užstatymo aukštingumo brėžinys. M 1:5000	
Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/4	Esama būklė. Pagrindinių viešųjų erdvių brėžinys. M 1:5000	
Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/5	Esama būklė. Probleminių zonų brėžinys. M 1:5000	

ESAMOS BŪKLĖS STADIJĄ PARENGUSIŲ SPECIALISTŲ SĄRAŠAS

Urbanistinė struktūra, žemės naudojimas, gamtinės teritorijos:

- Mindaugas Grabauskas, projekto dalies vadovas, architektas, Atest. Nr. A 280;
- Inesa Alistratovaitė - Kurtinaitienė, architektė;
- Mykolas Kurtinaitis, architektas, Atest. Nr. A 1481;
- Giedrė Saulė, architektė;
- Virgilijus Naujokaitis, inžinierius, Atest. Nr. 10333.

Transportas:

- Vidualdas Valeika, projekto dalies vadovas, inžinierius transportininkas, Atest. Nr. 3534.

Aplinkos kokybė:

- Mykolas Kurtinaitis, architektas, Atest. Nr. A 1481;
- Giedrė Saulė, architektė;

Socialinė aplinka:

- Mykolas Kurtinaitis, architektas, Atest. Nr. A 1481;
- Giedrė Saulė, architektė;

Ekonomika:

- Mykolas Kurtinaitis, architektas, Atest. Nr. A 1481;
- Giedrė Saulė, architektė;

IVADAS

Kalnujų teritorijos bendrasis planas (toliau: Kalnujų BP) rengiamas remiantis 2010 – 09 – 06 paslaugų pirkimo pardavimo sutartimi Nr. (7.5) SR2 - 319.

Kalnujų BP rengiamas kaip privalomasis miestelio teritorijai plėtoti dokumentas, vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu,
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu,
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu,
- Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. spalio 25 d. sprendimu Nr.(1.1)TS-234 patvirtintu Raseinių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, kurio sprendiniai galioja iki 2017 m.,
- Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 11 d. sprendimu Nr. (1.1)TS -28 “Dėl Girkalnio miestelio ir Kalnujų kaimo teritorijų bendrųjų planų rengimo“,
- „Raseinių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 metų strateginiu planu“,
- Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. kovo 25 d. sprendimu Nr.(1.1)TS-97 patvirtintu Raseinių rajono savivaldybės 2010-2012 m. strateginiu veiklos planu,
- BP darbų programa, patvirtinta Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 – 04 – 22 įsakymu Nr. (5.3)A₁ – 323,
- Kalnujų BP sąlygas rengiančių institucijų pateiktos planavimo sąlygomis:
 1. Kauno regiono aplinkos apsaugos departamento 2010-04-08 sąlygos Nr.330;
 2. Kauno apskrities viršininko administracijos 2010-03-05 sąlygos Nr.5R-75-(16.28);
 3. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinio padalinio 2009-03-30 sąlygos Nr. 2K-578;
 4. Kauno visuomenės sveikatos centro 2010-03-03 sąlygos Nr.60-156(16);
 5. Kauno apskrities Priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Raseinių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos 2010-03-01 raštas Nr.13 RA-22;
 6. Akcinė bendrovė „VST“ 2010-07-28 sąlygos Nr.39000-169;
 7. TEO LT, AB 2010-03-03 raštas Nr.T-10/0223;
 8. UAB „Raseinių vandenys“ 2010-03-09 sąlygos Nr.2257;
 9. AB „Lietuvos energija“ 2010-03-03 Nr. SD-2168;
 10. UAB „Raseinių šilumos tinklai“ 2010-03-02 raštas Nr.61-66;
 11. Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, 2010-04-08 sąlygos Nr. PS-84;

Kalnujų teritorijos vystymo kryptys, erdvinės raidos koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui, o konkretūs sprendiniai – 10 metų laikotarpiui.

Pagal Kalnujų BP darbų programą, patvirtintą Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 – 04 – 22 įsakymu Nr. (5.3)A₁ – 323, nustatyti Kalnujų (su Palendrių kaimo) teritorijos bendrojo planavimo tikslai ir uždaviniai:

Kalnujų BP tikslai:

1. užtikrinti darnią Kalnujų (su Palendrių kaimo) teritorijos vystymo raidą ir perspektyvą, tausojant gamtos išteklių ir kultūros vertybių panaudojimą, visų planuojamos teritorijos gyventojų optimalių poreikių tenkinimą;
2. subalansuoti urbanistinę struktūrą, ekonominę plėtrą, inžinerinę ir susisiekimo infrastruktūrą;
3. numatyti perspektyvines Kalnujų (su Palendrių kaimo) teritorijos administracines ribas, įtakos zonas.

Kalnujų BP uždaviniai:

1. Suformuoti Kalnujų (su Palendrių kaimo) vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijų tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijų funkcines zonas, nurodančias teritorijos integruotumą ir (ar) jos ypatumus, ir funkcinėse zonose galimus teritorijų naudojimo tipus. Siekiant įteisinti daigiafunkcinio žemės naudojimo galimybę – esminį moderniosios urbanistikos principą, būtina nustatyti daigiafunkcinės veiklos galimybes atskirose miestelio teritorijos dalyse, kartu nustatant planuojamos teritorijos dalių funkcinės raidos prioritetus. Nustatant teritorijų raidos galimybes išskirti principinius teritorijos tvarkymo režimus:

1.1 neužstatomos teritorijos (miškai, vandenys, žemės ūkio teritorijos);

1.2 užstatytos bei užstatomos teritorijos:

- saugojimas – įvairiais aspektais vertingų planuojamos teritorijos elementų apsaugai užtikrinti;
- nauja plėtra – tuščios neužstatytos teritorijos už urbanizuotos teritorijos ribų užstatymas;
- konversija – radikalus teritorijos funkcinio naudojimo ar užstatymo principų virsmas;
- modernizavimas – kompleksinis kvartalo atnaujinimas, perplanavimas išlaikant funkcinio naudojimo bei užstatymo morfologinius principus;
- teritorijos rezervavimas ateities projektams – išlaikoma esama padėtis iki jos pareikalavimo svarbių projektų įgyvendinimui;
- be esminių pokyčių (status quo) teritorijos – teritorijoje išsaugoma faktinė padėtis.

2. Kalnujų (su Palendrių kaimo) teritorijos BP ruošti kaip Kalnujų gyvenvietės išplanavimo projekto, patvirtinto Raseinių rajono DŽDT Vykdomojo komiteto 1974 m. rugsėjo 23 d. sprendimu Nr. 314, išvystymą ir patikslinimą.

3. Tobulinti istoriškai susiklosčiusią Kalnujų (su Palendrių kaimo) urbanistinę struktūrą bei formuoti architektūrinę erdvinę ir estetinę kompoziciją.

4. Išryškinti ir panaudoti Kalnujų (su Palendrių kaimo) privalumus, parodyti ekonomines ir socialines plėtros galimybes.

5. Numatyti planuojamos teritorijos ekonominės, socialinės raidos ir investicijų kryptis, turizmo, verslo, rekreacijos, kitos veiklos ir būsto statybos galimą plėtojimąsi.

6. Pasiūlyti Kalnujų (su Palendrių kaimo) konkurencingumo ir patrauklumo didinimo priemones, įvertinant erdvių sistemų su kitais miestais plėtros galimybes.

7. Numatyti Kalnujų (su Palendrių kaimo) gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones (transporto triukšmui, vibracijai, oro, dirvožemio paviršinio, požeminio vandens užterštumui mažinti). Spręsti atliekų tvarkymo klausimus. Numatyti kapinių plėtojimo sprendinius.

8. Formuoti bendro naudojimo želdynų, miškų-parkų, ir rekreacinių teritorijų sistemą.

9. Numatyti inžinerinės, susisiekimo, energetikos ir kitų visuomenės poreikiams tenkinti infrastruktūrų sistemos vystymą bei parengti atitinkamus sprendinius.

10. Nustatyti Kalnujų (su Palendrių kaimo) miestelio teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos apribojimus juose.

11. Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio formavimą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą.

12. Rezervuoti teritorijas komunikacijų trasų ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai.

13. Nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus.

Esamos būklės analizė – tai egzistuojantis urbanistinės struktūros pagrindas, kuriuo remiantis toliau bus rengiama bendrojo plano koncepcija ir alternatyvos. (Esamos būklės analizės privalomajame brėžinyje nurodoma pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys, naudojimo būdai). Esama būklė apima visas Kalnujų (su Palendrių kaimo) bendrojo plano sudedamąsias dalis: gamtinę aplinką ir kraštovaizdį; urbanistinę struktūrą, ekonomiką ir verslą; socialinę infrastruktūrą; kultūros paveldą; susisiekimo infrastruktūrą, inžinerinę infrastruktūrą ir kt.

Esamai būklei įvertinti ir apibendrinti buvo naudojamosi duomenimis iš Raseinių rajono savivaldybės, Statistikos departamento, Registrų centro, Lietuvos geologijos tarnybos, gamtosaugos, paveldosaugos tarnybų, sveikatos centro ir kt.

Siekiant aiškesnio gyventojų požiūrio į savo miestelį (jo problemas), buvo atlikta Kalnujų/Palendrių gyventojų anketinė apklausa. (Byla Nr. ARCHI-10-03 – 1. „Kalnujų teritorijos bendrasis planas. Parengiamasis etapas“).

ISTORINĖ RAIDA

Kalnujai – miestelis Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje, prie autostrados A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda ir kelio 146 Raseiniai–Šilinė, 6 km į pietus nuo Raseinių. Seniūnijos, parapijos ir seniūnaitijos centras.

Pro miestelį teka Šaltuonos intakas Kalnupis. Yra paštas (LT-60031).

Miestelyje yra Kalnujų piliakalnis, dar vadinamas Palendrių piliakalniu. Kalnujai minimi XIV a. XVIII a. buvo karališkasis miestelis. Per 1711 m. marą miestelio gyventojai išmirė, 1738 m. gyventojų dar nebuvo. 1818 m. pastatyta mūrinė bažnyčia, 1944 m. sugriauta. 1946 m. pastatyta Kalnujų Šv. Viktoro bažnyčia.

1853 m. minima parapinė mokykla, 1864 m. uždaryta, 1867 m. atidaryta rusiška pradžios mokykla. 1919 m. įsteigta pradžios mokykla, dab. Kalno vidurinės mokyklos skyrius.

1914 m. ir 1944 m. Kalnujai sudegė. 1928 m. atidarytas paštas, 1955 m. biblioteka, medicinos punktas, 1957 m. kultūros namai, 1950–1995 m. Kalnujų apylinkės centras, kolūkio centrinė gyvenvietė.

Piliakalnio papėdėje yra hitlerizmo aukų kapinės, čia 1941 m. liepos-lapkričio mėn. vokiečiai sušaudė 1677 žydus. Prie Kalnujų, buvusiam Žieveliškės kaime, M. Davainio-Silvestraičio sodybos vietoje, 1995 m. pastatytas koplytstulpis. Kapinėse yra paminklinis akmuo, pastatytas 1989 m. J. Tallat Kelpšai, Lietuvos partizanų kapai.

1974 m. miestelyje gyveno 700 gyventojų. Išanalizavus istorinę urbanistinę medžiagą (projektus, planus) galima teigti, kad miestelio urbanistiniai fiziniai parametrai nepakito. Tačiau besikeičiančių santvarkų mąstymas, požiūris ir noras naikinti esamus tautos indentiteto ženklus, urbanistinę struktūrą ir jos elementus, padarė didelę žalą, kuri šiandien nėra atstatyta ar pasiektas buvęs lygis. Išlikusių urbanistinės struktūros elementai, menami erdvių elementai leistų atkurti istorinės aikštės gabaritus, pagrindines kompozicines, vizualines ašis. Posesijų struktūra kito. Smulkėjant sklypams keitėsi – tankėjo tik užstatymo charakteris.

Analizuojant esamos būklės brėžinį, identifikuojami užstatymo kontūrai pagrindinės-istorinės aikštės, kuri buvo trikampio formos (plane). Jos danga tiksliai nežinoma (manoma, kad kaip visiems tokio tipo miesteliams ji buvo grindžiama „bruku“ akmens danga). Esamo kelio 146 Raseiniai–Šilinė (kuris buvo pastatytas tik sovietmečiu) nebuvo, todėl aikštė atliko ir susisiekimo sistemoje didelį vaidmenį – ji buvo tranzitinė aikštė. Panemunė - Kalnujai – Raseiniai kelias buvo nutiestas per Pušyno g. ir į šiaurę Kalno g. Dėl šios priežasties aikštė buvo labai svarbi kasdieniniame miestelio gyvenime bei tapo traukos tašku. Tačiau Sovietmečiu aikštė neteko miestelio – kaip pagrindinės bendruomenės erdvės statuso. Sunaikintos išklotinės. Nutiesus kelią 146 Raseiniai–Šilinė atliko tik miestelio gatvės vaidmenį ir jo pagrindinę sankryžą. Aikštė kaip erdvė buvo sunaikinta.

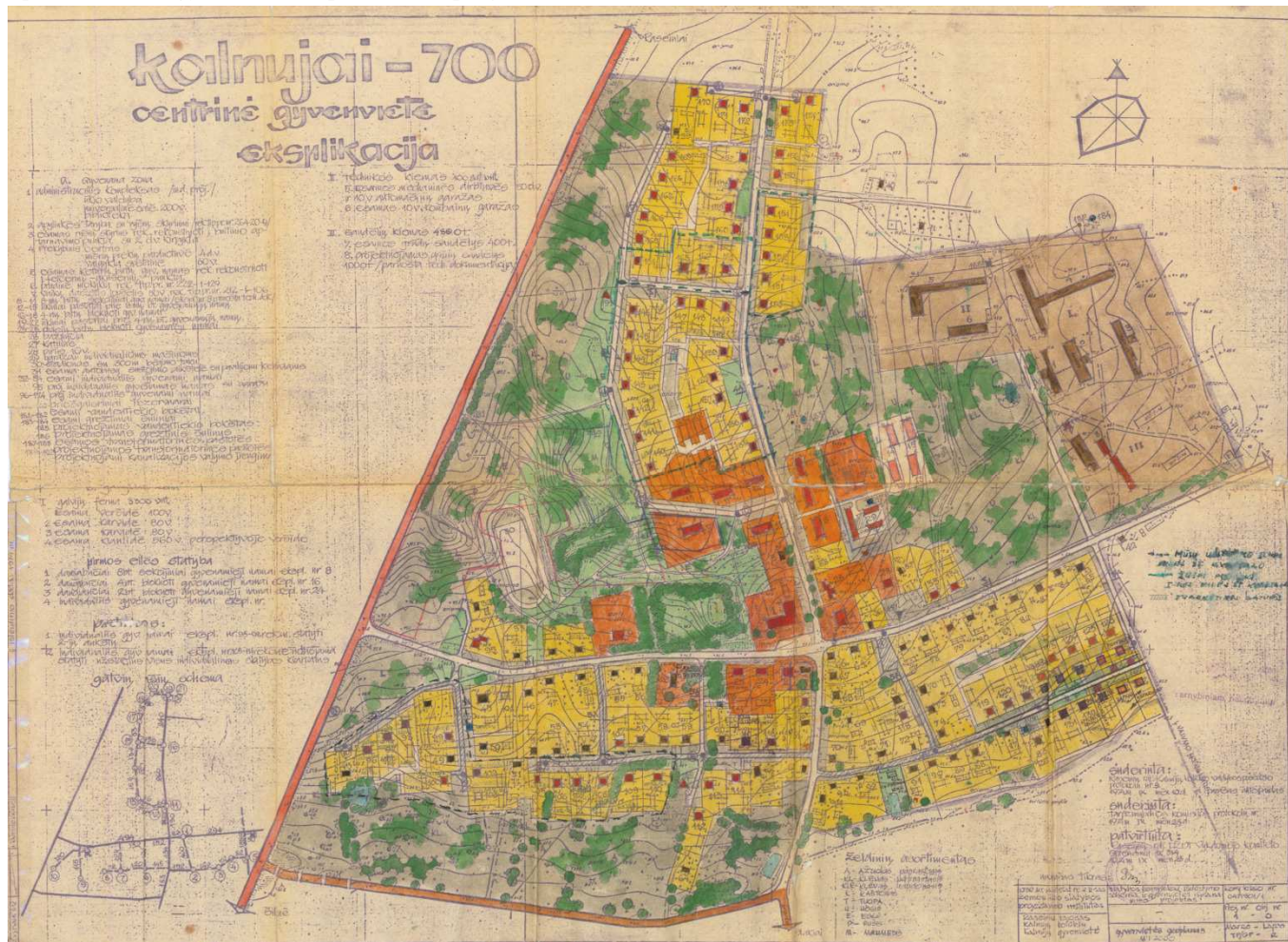
Susiklostęs istorinis gatvių tinklas projektiniuose sprendiniuose liko nepakeistas. Kalnujų išorinės susisiekimo jungtis sovietmečiu stipriai pasikeitė. Buvo nutiesti nauji respublikinės reikšmės keliai: 146 Raseiniai - Šilinė ir automagistralė Klaipėda – Kaunas (įtakos urbanistiniai struktūrai neturėjo ir neturi šiandien. Labiau tai padėjo struktūros formavimuisi, kaip riba ties kuria užsibaigę miestelio vystymąsi). Kelio 146 Raseiniai - Šilinė nutiesimas turėjo-turi įtakos dviejų gyvenviečių Kalnujų ir Palendrių (urbanistinei, susisiekimo, socialiniai ir t.t.) struktūrai. Kadangi jos yra pastatytos ant vienos kalvos, kuri kraštovaizdžio, gamtinio karkaso aspektais yra vientisa ir vienalytė. Susisiekimo sistemos gerinimas Kalnujuose ir Palendriuose rajono kontekste yra teigiamas sprendimas, tačiau sukurtos ir neišspręstos minėtos (vidinės) pačių gyvenviečių problemos. Numatyta visuomeninio centro vieta ir daugiabutės gyvenamosios statybos teritorijos, kurios buvo realizuotos silikatiniais dviaukščiais pastatais, ir neigiamai paveikė istorinį užstatymo morfotipą. Gerai, kad visas siūlomas užstatymas įgyvendintas keturiasdešimt procentų. Daugiausia periferinėse teritorijose, mažaaukštė gyvenamoji statyba yra realizuota pagal projektą.

Kalnujai su Palendriais išsidėstė ant vienos kalvos (kuri ryškiai jaučiama atvykstant iš pietų pusės). Didelių miškų masyvai nepatenka į gyvenviečių teritorijas yra tik mažos miško paskirties grupės

susiformavusios ant kalvos šlaitų. Kalnujų, Palendrių teritorija yra urbanizuota 1,9 km x 1,77 km teritorijoje. Gatvių tinklas spindulinis su periferiniais žiedais juos apjungiantys (realizuoti). Senojoje dalyje vyrauja mažaukščiai pastatai.

Toliau miestelis plečiamas pagal 1974 m. sudarytą Kalnujų gyvenvietės išplanavimo projektą (žr. I pav.), parengtą to paties Žemės ūkio statybos projektavimo instituto specialistų (arch. A. Bagdonas). Šis projektas numatė vystyti gyvenvietę iki 700 gyventojų. Tuo metu gyvenviečių hierarchijoje tai buvo pakankamai stambus urbanistinis vienetas.

I pav. 1974 m. gyvenvietės išplanavimo projektas

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės administracija. 2011

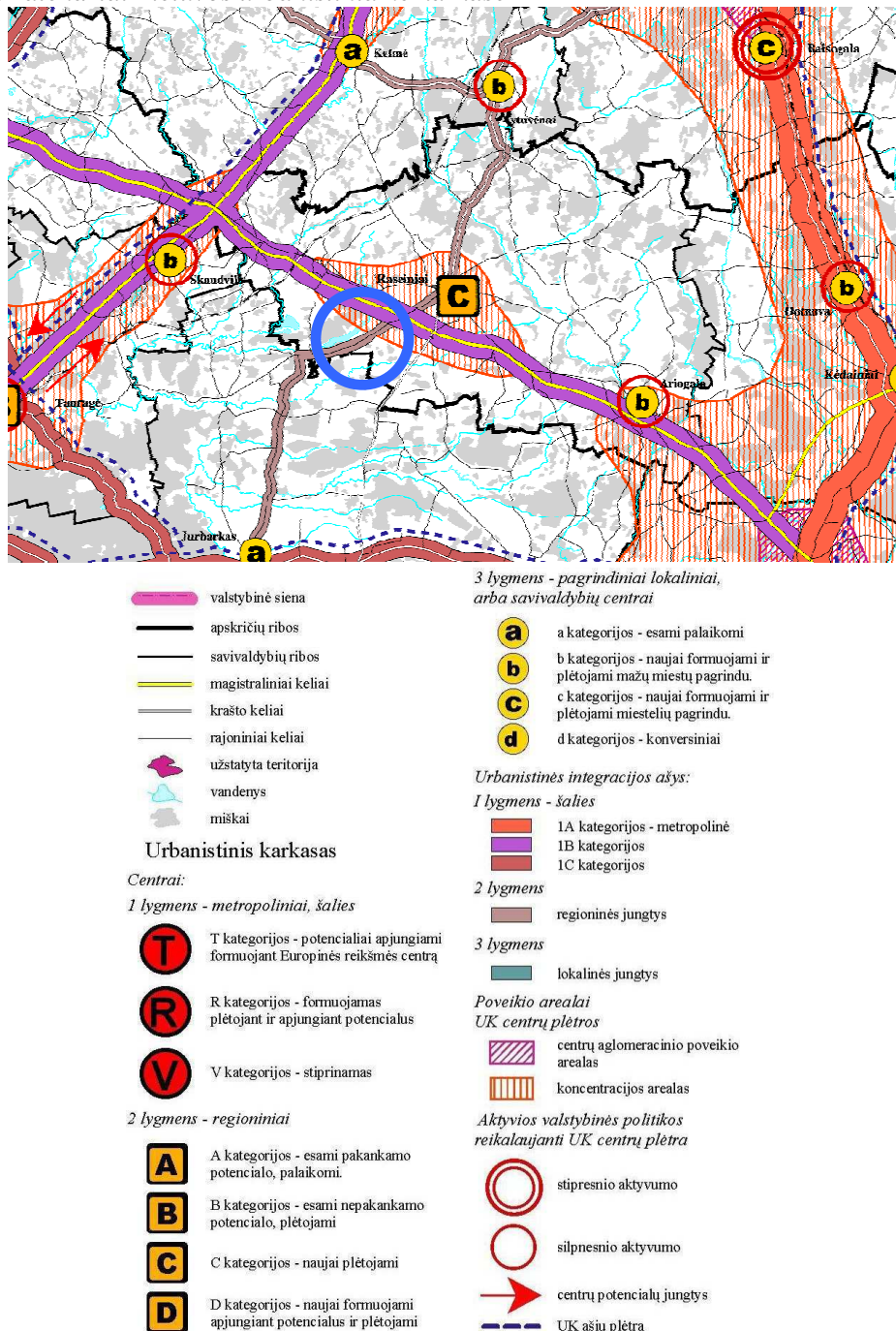
Lyginant šio išplanavimo projekto sprendinius su esama padėtim Kalnujų plėtra kardinaliai nekito.

1. IŠORĖS STRUKTŪRA

Kalnujai/Palendriai Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (toliau LR BP) kontekste:

- Kalnujai/Palendriai integruojasi į urbanistinės integracijos ašį – 1 lygmens 1B kategorija. Pro miestelį ši ašis praeina šiaurės rytuose. Taip pat Kalnujai/Palendriai urbanistinės sistemos optimizavimo aspektu yra sąlygojamas Raseinių centro plėtros koncentracijos arealu, kuris yra 2 lygmens – regioninis C kategorijos – naujai plėtojamas.

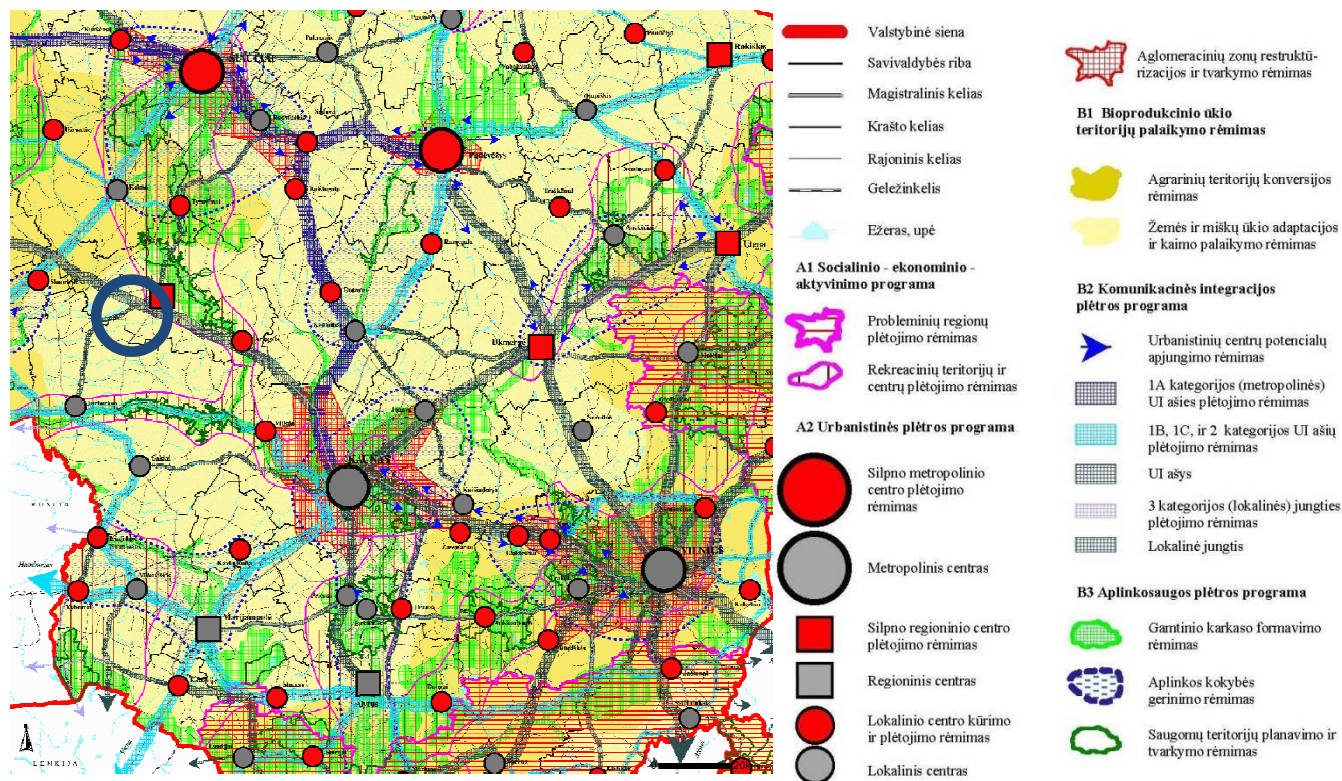
1.1 pav. Kalnujai/Palendriai Lietuvos urbanistiniame karkase

Šaltinis: LR teritorijos bendrasis planas. 2002

- Gamtinio karkaso struktūroje planuojama teritorija priklauso vidinio stabilizavimo arealams.
- Kultūros paveldo erdvinės politikos aspektu Kalnųjai/Palendriai pakliūna į Valstybės istorijos paveldo dominavimo erdvinį stuburą Lietuvoje;
- Rekreacinių teritorijų aspektu, priklauso 15 rekreaciniam arealui su vidutiniu (plėtojamoms regioninės reikšmės rekreacinės sistemos) rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmeniu, kuriame nustatyta pažintinė, pramoginė, verslinė, sportinė rekreacija ir poilsis gamtoje.
- Transporto infrastruktūros požiūriu – praeina pirmo rango magistralinis (tarptautinis) autokelias. Taip pat šalia planuojamos teritorijos praeina transeuropinio IXB ir IXD Rytų – Vakarų transporto koridoriaus atšaka.
- Energetinėje ir ekoinžinerinėje infrastruktūroje išskirtinių pozicijų LR BP nenumato, išskyrus esamą 110 kV galios aukštos įtampos elektros tinklų oro liniją, praeinančią pietrytiniu teritorijos pakraščiu;
- Raseinių raj. sav. smulkaus verslo plėtros srityje nustatytas pakankamai didelis gyventojų verslumo augimo potencialas.
- Pagal nacionalinės regioninės politikos organizavimo nuostatas Kalnųjai yra (B2) komunikacinės integracijos plėtros programos UI ašies teritorijos. Taip pat planuojama teritorija patenka į A1 socialinio – ekonominio – aktyvinimo programą – rekreacinių teritorijų ir centrų plėtojimo rėmimas (žr. 1.2 pav.). (žr. 1.2 pav.).

1.2 pav. Kalnųjai/Palendriai Lietuvos nacionalinės regioninės politikos organizavimo kontekste

Šaltinis: LR teritorijos bendrasis planas. 2002

Kalnujai/Palendriai patenka į perspektyvinės aglomeracinės plėtros interesų zonų ribas (žr. 1.3 pav.). Tai išskirtinė strateginė vieta bendrojoje susiklosčiusioje rajono, bei transporto infrastruktūros pažiūriu urbanistinėje integracijos erdvėje. Todėl, patogi geografinė miesto padėtis – puiki perspektyva stiprinti jo turistinį ir rekreacinį potencialą, numatant pilnavertį rekreacinės-pažintinės infrastruktūros vystymą, steigti naujas darbo vietas šios integracinės plėtotės visapusiško aptarnavimo kontekste ir, tuo pačiu dalinai numatyti gyvenamosios statybos plėtrą. Kauno apskrities teritorijos bendrasis planas Kauno regiono urbanistiniame karkase Kalnų priskiria prie „kitų urbanistinių centrų“ ir žymi kaip seniūnijos centrą.

1.3 pav. Kalnujai/Palendriai Kauno regiono urbanistiniame karkase

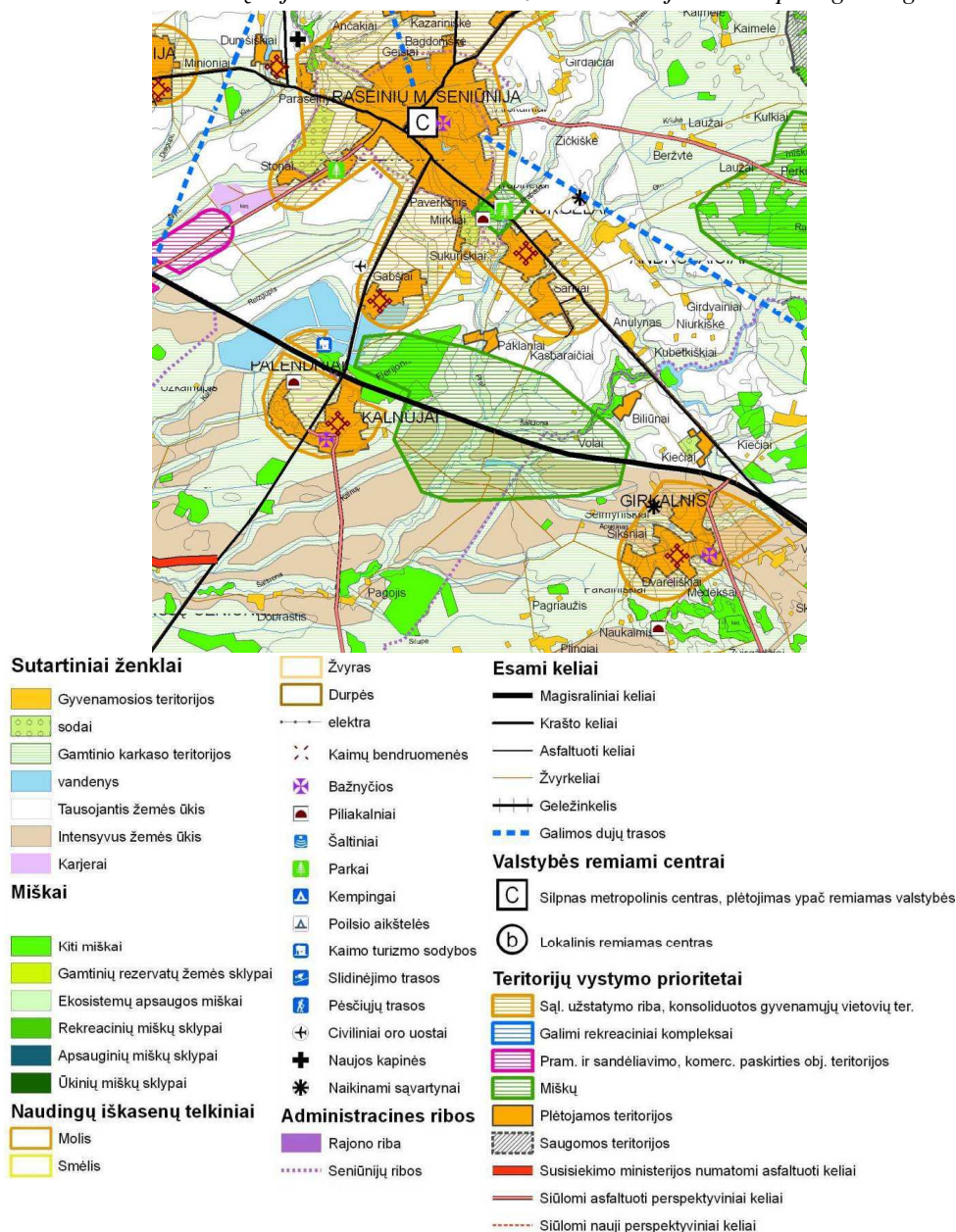

Šaltinis: Kauno apskrities teritorijos bendrasis planas. 2008

Dabartiniu metu Kalnujų/Palendrių kuriančiojo veiksnio potencialas yra nepastovus ir nėra koncentruotas pačioje planuojamoje teritorijoje. Pagal 2010 m. atliktą gyventojų anketinę apklausą tik trečdalis miestelio gyventojų dirba savo miestelyje – 37,93%. Kitas trečdalis dirba Gabšiuose – 31,03%. Likusieji dirba Raseiniuose – 13,79%, Žieveliškėse ir Šimkaičiuose – 3,45%. Taigi, miestelis yra tiesiogiai ir reikšmingai priklausomas nuo Gabšių, tačiau Kalnujams/Palendriams įtakos nėra nei nuo rajono savivaldybės centro Raseinių, nei nuo metropolinio centro – Kauno (*Byla Nr.ARCHI-10-03*) „Kalnujų teritorijos bendrasis planas. Parengiamasis etapas“).

Pagal Raseinių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, patvirtintus Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. (1.1)TS-234, Kalnujų/Palendrių miestelio urbanistinė plėtra numatoma tik vidinių rezervų sąskaita (žr. 1.4 pav.).

1.4 pav. Kalnujai/Palendriai Raseinių rajono BP kontekste – žemės naudojimas ir apsaugos reglamentai

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės teritorijos BP. 2007

Miestelis nėra saugomose teritorijose. Apart gyvenamųjų teritorijų, šiame brėžinyje nenurodytos nei pramonės, nei sandėliavimo ar komunalinių objektų teritorijos.

Instituciniai požymiai, kaip vieni iš pagrindinių urbanistinės struktūros formantų, lemia nagrinėjamos teritorijos fizinę-administracinę apimtį. Šie argumentai rengiamame BP yra vieni iš esminių faktorių tobulinant miestelio struktūrinį vientisumą. Šalia Kalnujų/Palendrių (žr. 1.5 pav.) yra kaimas, kuris turi tiesioginę įtaką miestelio urbanistinei struktūrai. Kaip matosi iš 1.1 lentelės, svarbius institucinius požymius (darbo vietas) turi tikrai Gabšių kaimas.

1.1 lentelė. Instituciniai požymiai gretimuose Kalnujams/Palendriams kaimuose

	Kaimas	Instituciniai požymiai*	Gyventojų skaičius	Pastabos
1	Gabšiai	P V G	365	

*Instituciniai požymiai – laikoma, kad gyvenamoji vietovė turi institucinių požymių, jei ji yra institucinių namų, banko, pašto, kultūros, švietimo, religinių įstaigų ir pan. buveinė.

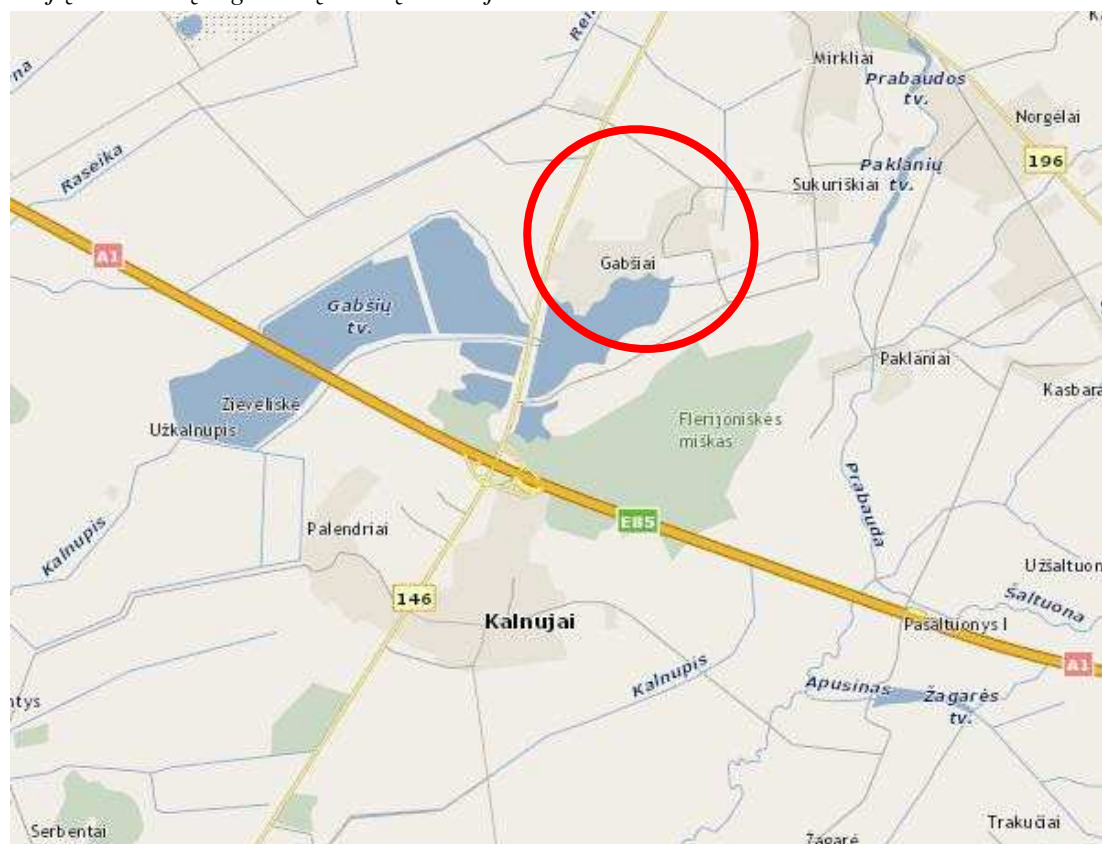
P – parduotuvė, kavinė, baras;

V – verslo įmonė;

G – gydymo, globos įstaiga.

Šaltinis: Statistikos departamentas. 2001

1.5 pav. Kalnujų/Palendrių ir gretimų kaimų situacijos schema

Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo brėžinyje (žr. 1.6 pav.) pažymėta: išskirtinis kultūros paveldo karkasas. Puiki strateginė vieta turizmui atsiskleidžia turizmo trasų kontekste: greta miesto teritorijos praeina svarbi autoturizmo trasa.

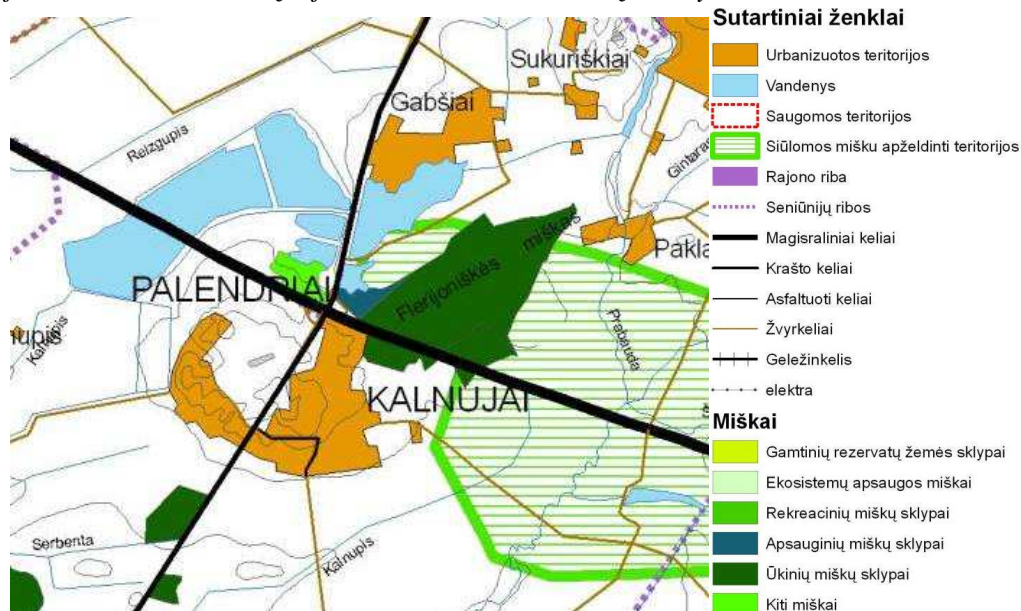
1.6 pav. Kalnujai Raseinių rajono BP kontekste – rekreacija, turizmas, gamtos ir kultūros paveldas

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės teritorijos BP. 2007

Kalnujų/Palendrių miestelis nėra apsuptas miškų. Ūkinių miškų sklypai yra išikūrę į šiaurės rytus nuo miestelio ribos. Raseinių rajono bendrajame plane siūloma mišku apželdinti teritorijas esančias į rytus nuo miestelio nagrinėjamos teritorijos (žr. 1.7 pav.).

1.7 pav. Kalnujai/Palendriai Raseinių rajono BP kontekste – miškų išdėstymas

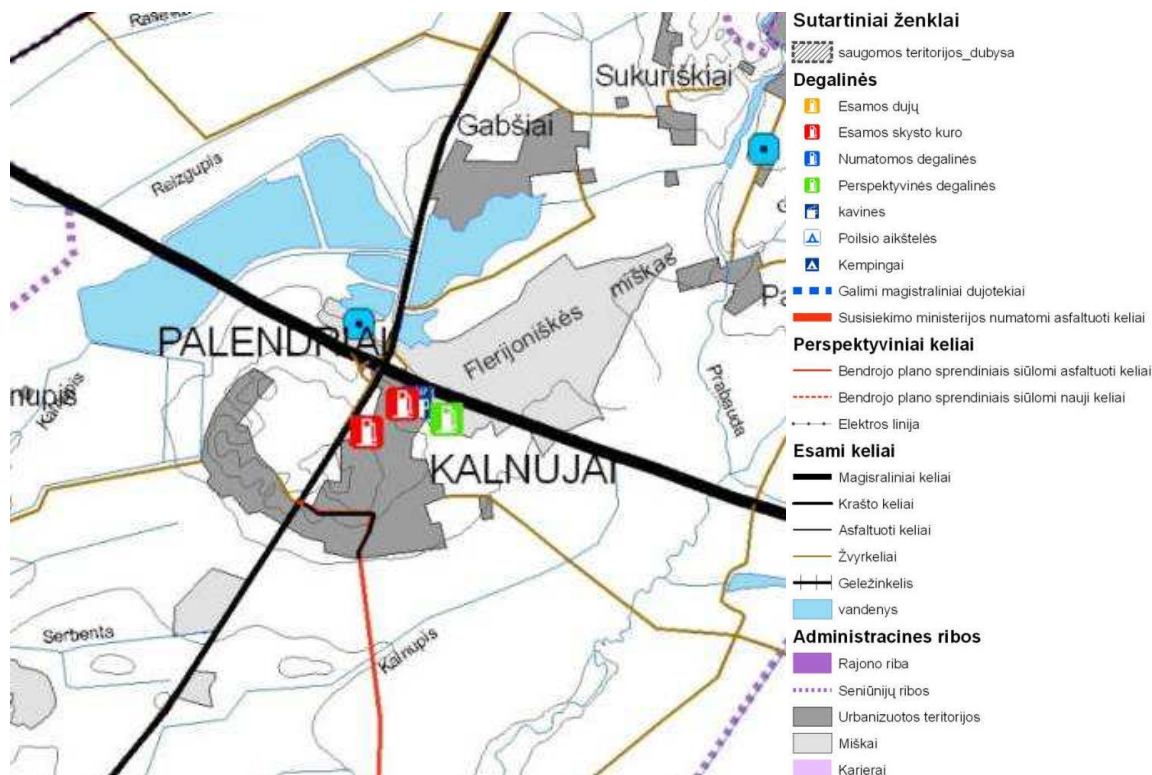

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės teritorijos BP. 2007

Kalnujai/Palendriai turi išskirtinę padėtį infrastruktūros ir susisiekimo sistemoje – greta miestelio praeina pagrindinė transporto jungtis – magistralinis kelias A1 Klaipėda – Kaunas. Infrastruktūros ir

susisiekimo schemoje perspektyvoje numatytas šiaurinis asfaltuotas kelias jungiantis Kalnų ir Vengerskus. (žr. 1.8 pav.).

1.8 pav. Kalnų/Palendriai Raseinių rajono BP kontekste – teritorijos inžinerinė infrastruktūra ir susisiekimas

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės teritorijos BP. 2007

IŠVADOS:

1. Aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose Kalnų/Palendrių miesteliui urbanistinė plėtra nenumatoma.
2. Kalnų/Palendrių priemiestinėje aplinkoje yra institucinius požymius turintis kaimas – Gabšiai, kuris daro reikšmingą poveikį miestelio socialiniai, darbo užimtumui, urbanistinei struktūrai.
3. Kadangi, miestelio teritoriją liečia svarbi regioninio turizmo trasa, būtina panaudoti vidinę miestelio struktūrą integruojant išorinę strateginę turizmo infrastruktūrą.

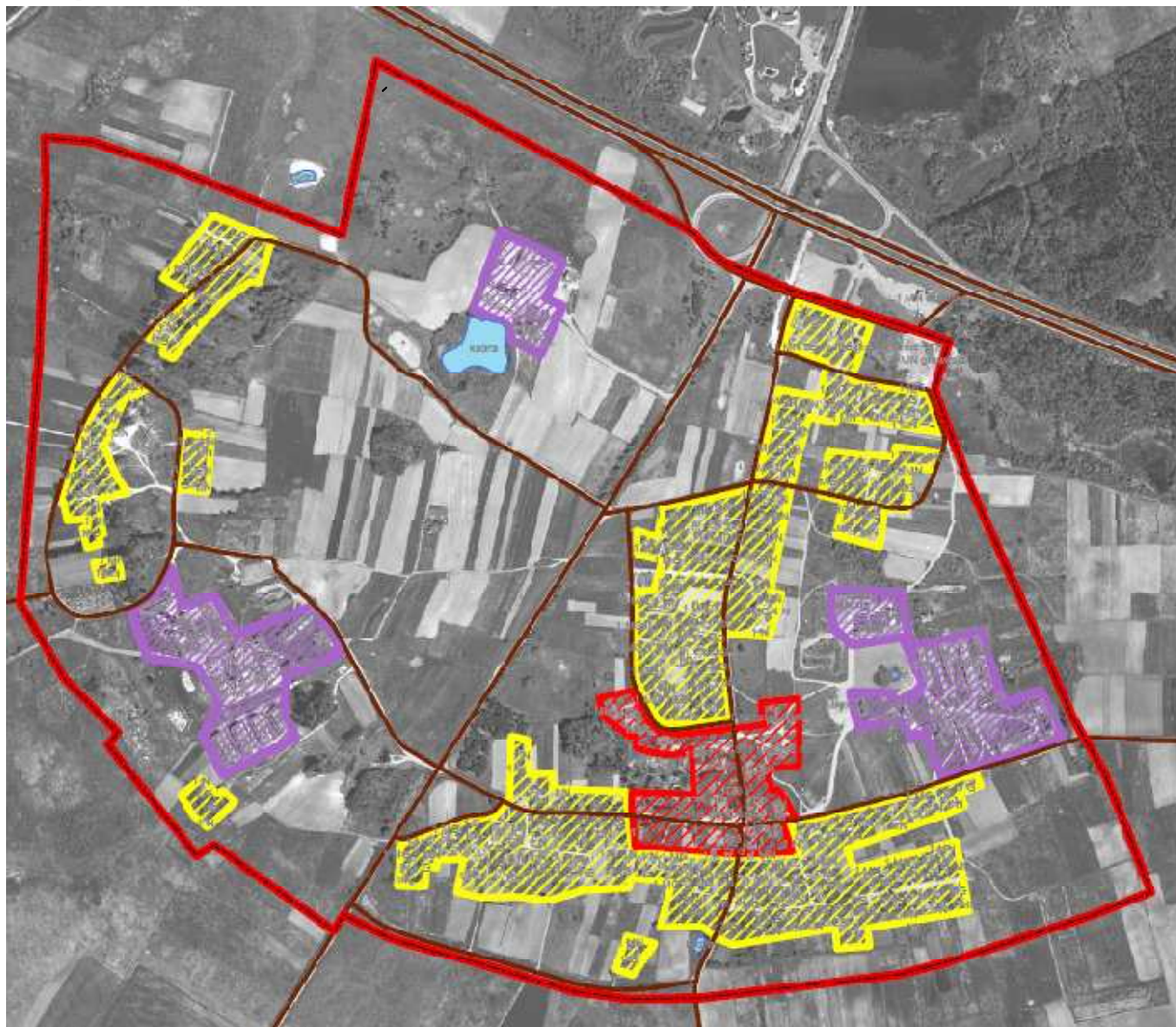
2. URBANISTINĖ VIDAUS STRUKTŪRA IR ŽEMĖS NAUDOJIMAS

2.1 UŽSTATYTOS IR NEUŽSTATYTOS TERITORIJOS

2.1.1 UŽSTATYTOS TERITORIJOS

Kalnujų/Palendrių urbanistinė sandara pasižymi radialine plano struktūra, kurią sąlygojo pirminė spindulinė išorės kelių sistema, tuo nulemdama miestelio vystymosi raidą, palaipsniui įsisavinant šalia esančius neužstatytus laukus ir kalvos šlaitus (žr. 2.1.1.1 pav.).

2.1.1.1 pav. Kalnujų/Palendrių struktūrinė schema (urbanizuotos teritorijos)

© UAB „Archimes“

Tiesa, radialinės plano struktūros apibūdinimas nėra tikslus ir vienareikšmiškas, nagrinėjant Kalnujų ir Palendrių teritorijas bendrai. Kalnujų planą galima priskirti prie radialinio principo, Palendriai suformuoti atsižvelgus į sudėtinga kalvota reljefą (turi viena žiedinę gatvę). Centro instituciniai objektai pagrindinai koncentravo centrinėje istorinėje dalyje ir į periferiją nesisklaidė.

Užstatymas kompaktiškai glaudžiasi prie pagrindinių struktūrinių gatvių, sudarydamas perimetrinio sodybinio užstatymo morfotipą. Užstatymo struktūra susmulkinta vietinėmis gatvelėmis ir privažiavimais laikantis reguliaraus užstatymo principo. Tačiau, daugumoje jos neišbaigtos, vidinės kvartalų erdvės nepilnai įsisavintos. Yra rezervų kompaktizuoti užstatytas teritorijas paprasčiausiai jas sutvarkant vietinių gatvių tinklo rišlumą bei kompaktizuojant užstatymą.

Pagal gyventojų anketinės apklausos ataskaitą matoma, kad esama gyvenamoji aplinka ir jos kokybė nepilnai tenkina gyventojų poreikius. Kaip patį svarbiausią uždavinį, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę, net 30,34% apklaustųjų akcentavo poreikį kurti naujas darbo vietas. Pagal eilę apklausoje toliau sekė – mažinti triukšmą ir taršą (28,09%), gerinti sveikatos infrastruktūrą (24,72%), daugiau laisvalaikio pramogų (16,85%), gerinti gatvių apšvietimą (14,61%).

68,96% dirbančiųjų dirba Kalnujuose/Palendriuose/Gabšiuose ir visai nelinkę keisti savo gyvenamosios vietos.

Gyventojai įvardino (žr. 2.1.1.1 lentelę), kokių objektų ar paslaugų labiausiai trūksta gyvenamojoje aplinkoje.

2.1.1.1 lentelė. Objektų ir paslaugų trūkumas Kalnujuose/Palendriuose

	Objektai	Procentas nuo respondentų skaičiaus
1.	Laidojimo namai	15,73
2.	Mokykla	2,25
3.	Vaikų darželis	19,10
4.	Jaunimo susibūrimo vieta	2,25
5.	Vaistinė	2,25
6.	Sveikatos centras (su šeimos gydytojais)	14,61
7.	Transportas	1,12
8.	Autobusas iš Raseinių	1,12
9.	Skalbimo punktas	1,12
10.	Kirpykla	3,37
11.	Parkas/laisvalaikio zona su suoliukais ir sūpynėmis	2,25
12.	Jaunimo užimtumo centras	6,74
13.	Prekybos centras	3,37
14.	Kultūros namai	2,25
15.	Muziejus	1,12
16.	Bendruomenės namai	2,25
17.	Stomatologas	1,12
18.	Laisvalaikio ir pramogų centras	2,25
19.	Sporto salė	3,37
20.	Kavinė – valgykla	3,37
21.	Gerų kelių, šaligatvių	1,12
22.	Įdarbinimo įstaigų	1,12
23.	Atstatyti senąją bažnyčią	1,12
24.	Kitų paslaugų	1,12
25.	Netrūksta	1,12
26.	Neidentifikuotas	24,72

Šaltinis: Kalnujų/Palendrių gyventojų anketinė apklausa. 2010

Tik 1,12% apklaustųjų Kalnujų/Palendrių gyventojų pasisakė, kad nieko netrūksta. Ir tai rodo, kad dabartinė miestelio urbanistinė-funkcinė struktūra nepilnai tenkina vietos gyventojus: darbo vietų, socialinės ir inžinerinės, rekreacinės infrastruktūros išvystymo poreikis yra aktualus.

Gyventojai nurodė (žr. 2.1.1.2 lentelę) pačius svarbiausius uždavinius, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę miestelyje.

2.1.1.2 lentelė. Svarbiausi uždaviniai, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę Kalnujuose/Palendriuose

	Atsakymas	Procentas nuo respondentų skaičiaus
1.	Kurti naujas darbo vietas	30,34
2.	Mažinti triukšmą ir taršą	28,09
3.	Gerinti sveikatos infrastruktūrą	24,72
4.	Daugiau laisvalaikio pramogų	16,85
5.	Gerinti gatvių apšvietimą	14,61
6.	Išasfaltuoti kelius/gatves	12,36
7.	Įrengti želdynus	11,24
8.	Gerinti susisiekimą	7,87
9.	Gerinti švietimo infrastruktūrą	7,87
10.	Įrengti šaligatvius	6,74
11.	Gerinti inžinerinius tinklus	4,49
12.	Įrengti laidojimo namus	3,37
13.	Nukreipti sunkiąją techniką aplinkiniais keliais	3,37
14.	Gerinti vandens kokybę	3,37
15.	Daugiau parduotuvių	3,37
16.	Atstatyti Kalnujų parapijos bažnyčią	3,37
17.	Sustiprinti kontrolę, dėl svaigalų pardavimo nepilnamečiams	3,37
18.	Jaunimo užimtumas	3,37
19.	Padaryti sporto centrą	2,25
20.	Atidaryti „Maximą“	1,12
21.	Sutvarkyti karjerą	1,12
22.	Sutvarkyti apleistus objektus	1,12
23.	Neuždaryti mokyklos	1,12
24.	Trūksta patrauklumo	1,12
25.	Vystyti gamybą buvusiam UAB "Kalnujų Hermis" pastate	1,12
26.	Steigti aptarnavimo objektą	1,12
27.	Namudiniai verslai	1,12
28.	Įrengti vandens telkinį	1,12
29.	Įrengti kultūros centrą	1,12
30.	Kultūriniai renginiai	1,12
31.	Šiukšlių išvežimas bent 2 kartus per mėnesį	1,12

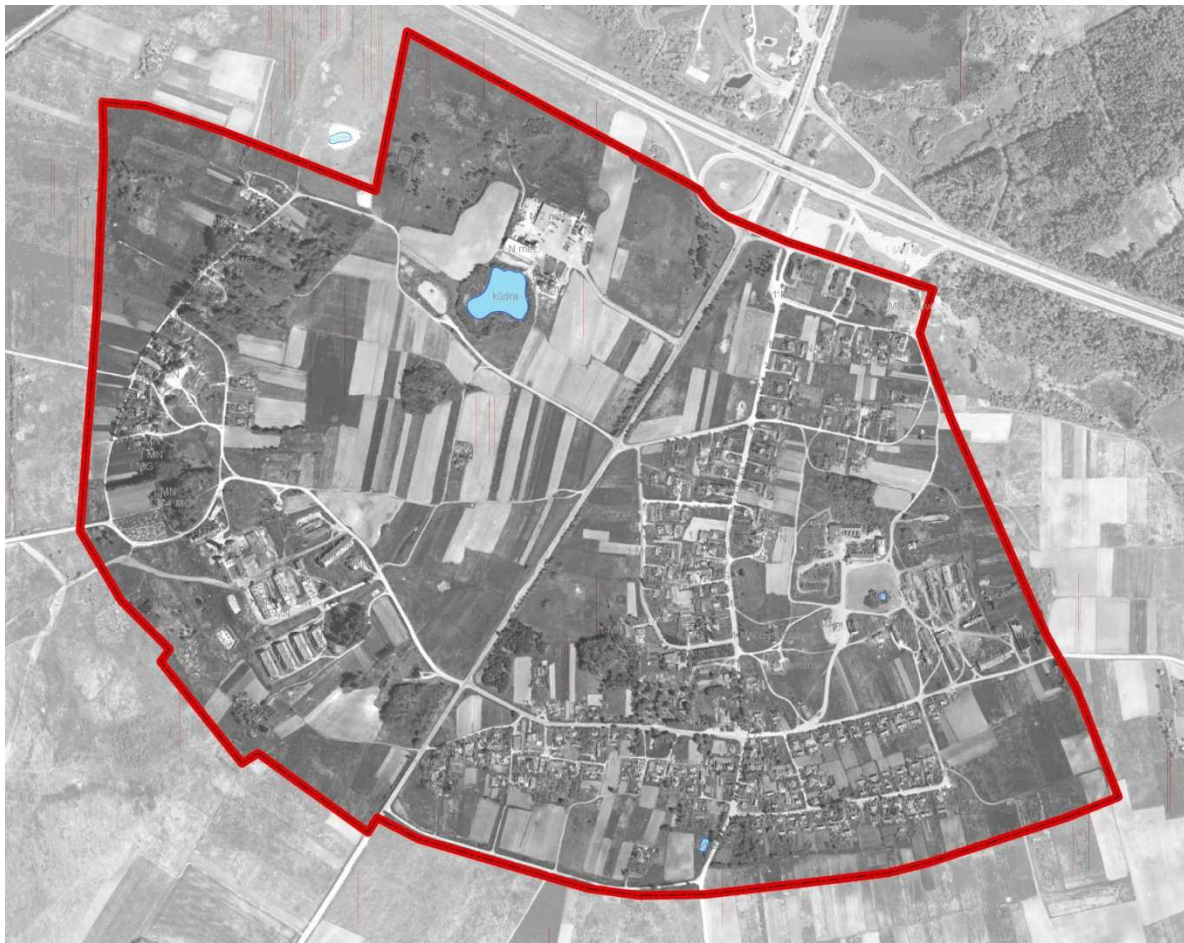
Šaltinis: Kalnujų/Palendrių gyventojų anketinė apklausa. 2010

Planuojamos teritorijos dydis ir ribos nustatytos įvertinant Kalnujų/Palendrių miestelio ir betarpiškai susijusių gretimų teritorijų, galinčių sudaryti vientisą urbanistinį darinį su užstatytomis, bei struktūriškai ir ekonomiškai potencialiomis plėtrai teritorijomis.

Miestelį skirstant į užstatytas ir neužstatytas teritorijas, prie užstatytų teritorijų priskirtos visos pastatais užstatytos teritorijos. Neužstatytos miestelio teritorijos yra visos kitos neturinčios užstatymo ar kitų urbanizacijos požymių teritorijos: skverai, parkai, kapinės, gatvės, keliai, pievos, daržai, valstybiniai miškai, kiti želdiniai.

Siekiant nustatyti Kalnujų/Palendrių planuojamos teritorijos ribas (žr. 2.1.1.2 pav.) ir įvertinti galimas miestelio administracines ribas, remiamasi susiklosčiusios urbanistinės struktūros, užstatymo nenutrūkstamumo, nuosavybės ir galimos plėtros identifikavimo principiniais nuostatais.

2.1.1.2 pav. Kalnujų/Palendrių planuojamos teritorijos ribos

© UAB „Archimes“

Užstatytos Kalnujų/Palendrių teritorijos sudaro orientacinį 60,7 ha plotą.
Planuojamos teritorijos sudaro orientacinį 249,40 ha plotą.

IŠVADA:

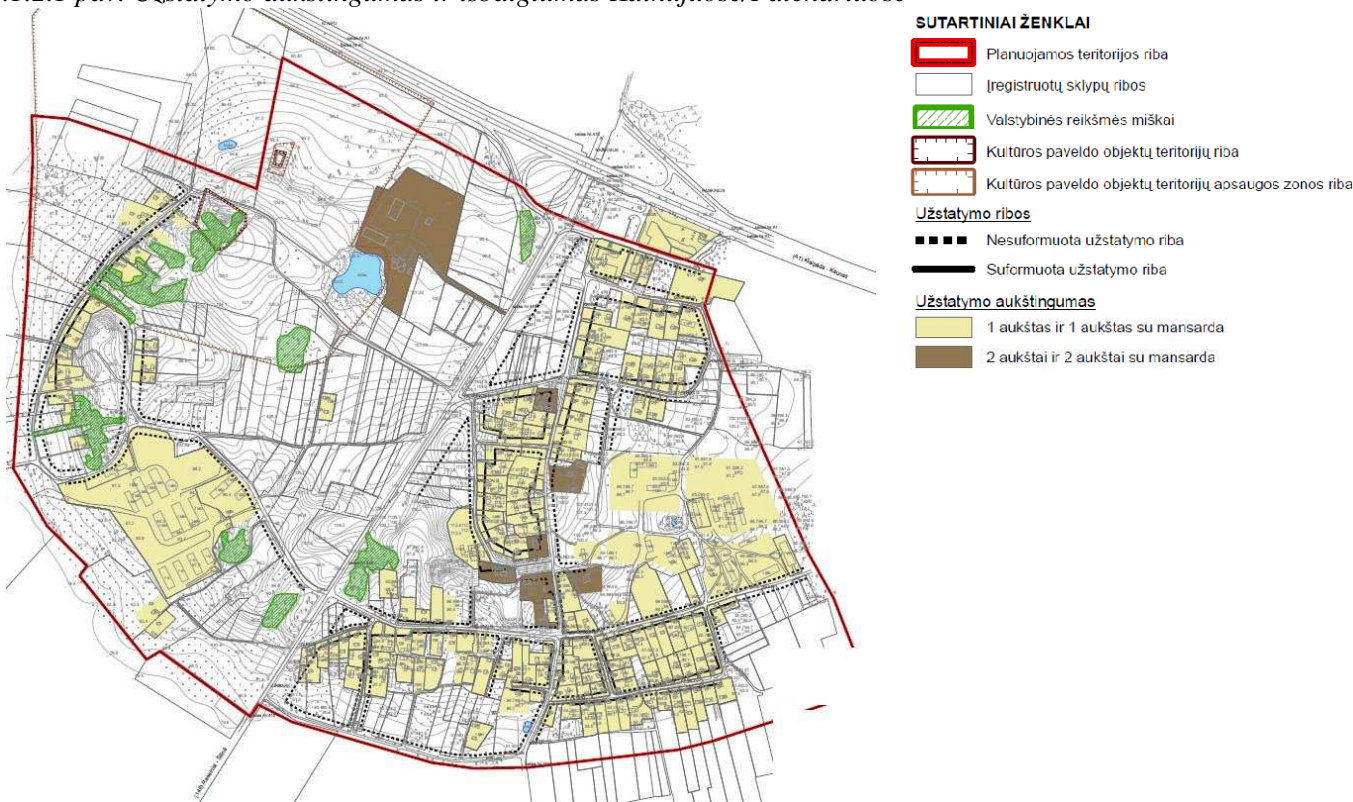
- 1. Pagrindinis veiksnys, lemiantis tolesnę miestelio plėtrą - susiklosčiusi urbanizuotų miestelio teritorijų struktūra. Papildant užstatymo ir viešųjų erdvių komponentais vystytina esama radialinė urbanistinė sandara. Tai yra pagrindinė miestelio plėtros arba kokybinės konversijos kompozicinė motyvacija, įvertinant nuosavybės ir galimos plėtros identifikavimo principines nuostatas.**

2.1.2 UŽSTATYMO SPECIFIKA (aukštingumas ir intensyvumas)

Užstatymo aukštingumas. (žr.Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/3)

Pagal aukštingumo parametrus Kalnujuose/Palendriuose (žr. 2.1.2.1 pav.), kaip ir kituose mažuose šalies miesteliuose, užstatytų teritorijų standartinis aukštingumas 1 - 2 aukštai. Gyvenamoji statyba orientuota į vienbutį sodybinį užstatymą daugiausia iki 2 aukštų (1 aukštas ir mansarda). Du daugiabučiai namai yra Kalno g. prieigose, kiti nerelizuoti. Gamybinių ir technologinių pastatų (žemės ūkio tik), esančių už gyvenamosios aplinkos ribų ir minimaliai įtakojančių susiklosčiusią urbanistinę struktūrą, vyraujantis aukštingumas yra 10-15 m.

2.1.2.1 pav. Užstatymo aukštingumas ir išbaigtumas Kalnujuose/Palendriuose

© UAB „Archimes“

Užstatymo intensyvumas. (žr.Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/2)

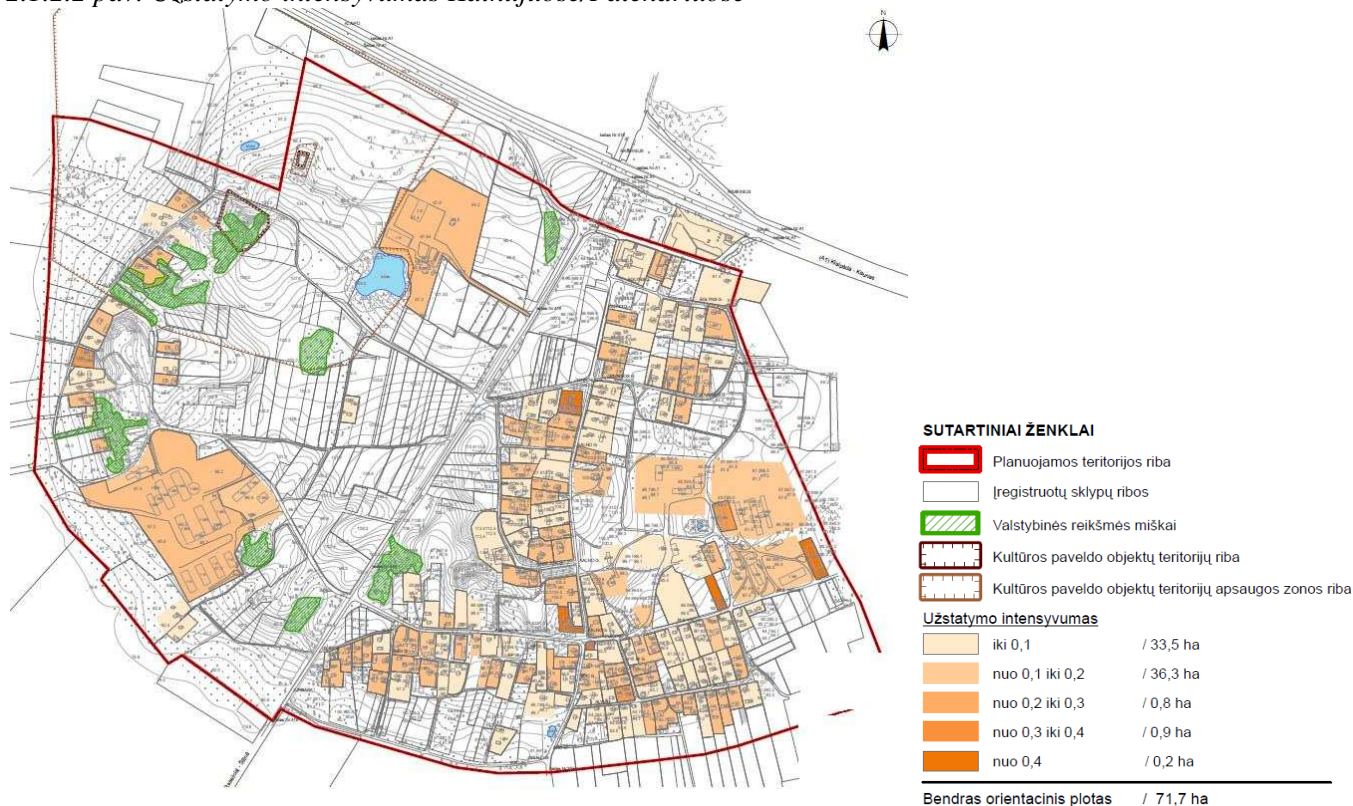
Pagrindinis rodiklis, kuris apibūdina urbanistinės struktūros esminį parametą – kiek pagal planuojamą urbanistinio modelio morfotipą jame (sklype, sklypų grupėje ar kvartale) gali tilpti naudingo ploto - yra užstatymo intensyvumas. Tai užstatymo (pastatų) bendrojo ploto santykis su teritorijos plotu. Šis rodiklis parodo esamą erdvinių parametrų būseną ir leidžia daryti urbanistines prognozes planuojamoms teritorijoms, t.y. moksliskai pagrįstas tikimybinės prielaidas apie urbanistinių sistemų vystymosi vyksmą ir to vyksmo reguliavimą.

Pagal intensyvumo parametrus Kalnujuose/Palendriuose (žr. 2.1.2.2 pav.) didžiojoje dalyje užstatytų teritorijų apibendrintas intensyvumas yra nuo 0,1 iki 0,2. Tai reiškia, kad jis yra tolygus vienbučio užstatymo intensyvumo foniniams rodikliams - viename ha visos užstatytos teritorijos gyvena 8 gyventojai. Šiuo indikatoriumi Kalnųjai/Palendriai šiek tiek atsilieka nuo analogiškų miestelių Lietuvoje, kur apibendrintas rodiklis vienam ha užstatytos teritorijos tenkančių gyventojų yra nuo 12 iki 20.

Žemės ūkio gamybinių teritorijų vyraujantis intensyvumas svyruoja nuo 0,3 iki 0,4. Tačiau realiai šios teritorijos nėra naudojamos racionaliai (daug esamų neeksploatuojamų pastatų), ir jų užstatymo intensyvumas tėra formalus (neatspindi realaus poreikio).

Projektuojamo (naujai įsisavinamų teritorijų) Kalnujų/Palendrių intensyvumo normavimas kvartalams ar urbanistiniams kompleksams įmanomas tik konsolidavus nuosavybę. Tačiau, kol kas sklypų konsolidacijos metodas mūsų šalyje realiai neveikia, todėl yra tik teoriškas. Tačiau, besivystant ekonominei rinkai, sklypų konsolidacija, kaip reali neišvengiamybė siekiant bendros ekonominės pažangos ir efekto, turėtų pradėti veikti kaip ir daugelyje pažangių valstybių urbanistinės politikos praktikoje.

2.1.2.2 pav. Užstatymo intensyvumas Kalnujuose/Palendriuose

© UAB „Archimes“

IŠVADOS:

1. Identifikuota Kalnujų/Palendrių užstatymo specifika ir jos išskirtinės savybės turi lemiamą reikšmę plėtojant miestelio urbanistinę struktūrą, planuojant plėtojamo urbanistinio audinio gabaritinę ir funkcinę sąrangą bei jų tarpusavio sąryšio ypatumus naujai projektuojamose teritorijose.

3. Tikslinga ir toliau išlaikyti mažo miesto užstatymo morfologiją, pagal susiklosčiusio morfotipo užstatymo intensyvumo rodiklius.

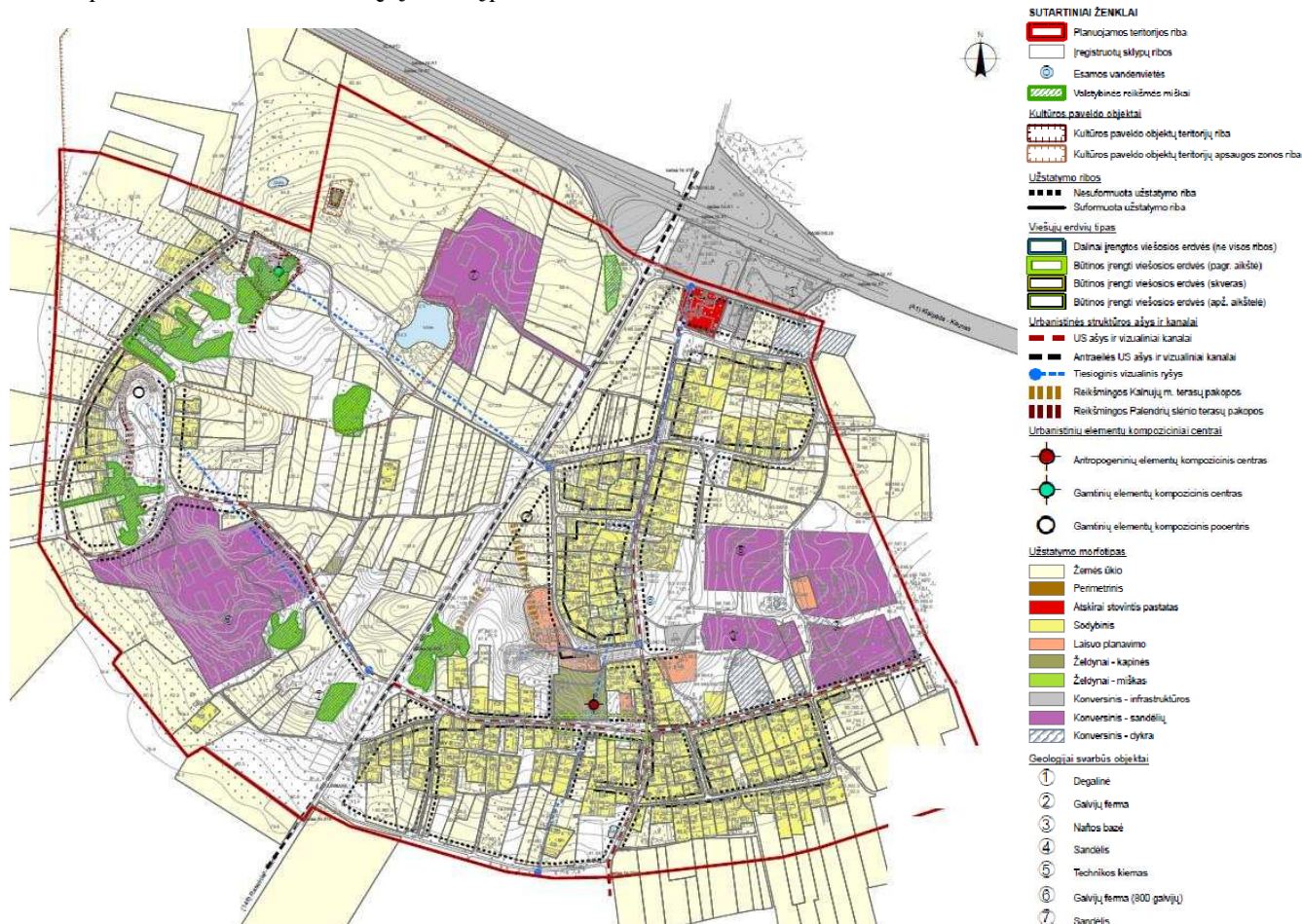
2.1.3 NEUŽSTATYTOS TERITORIJOS IR VIEŠOSIOS ERDVĖS

Viešųjų erdvių struktūra, egzistuojanti kaip integrali miesto urbanistinės struktūros komponentė, nusako miesto ar miestelio reitingą, vertinant jį pagal patogumą gyventi, naudotis artima gamtine aplinka

ir galimybėmis turėti pilnavertišką aptarnavimą pačioje gyvenamojoje aplinkoje arba arti jos, pėsčiojo pasiekiamumo parametruose.

Nežiūrint į tai, kad šiuo metu (žr.Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/4) globali miestelio urbanistinė struktūra, besąlygiškai įtakota urbanistinio paminklo statuso, Kalnujų/Palendrių urbanistinės struktūros vidinės sandaros potencialas (žr. 2.1.3.1 pav.) leidžia prognozuoti kryptingą ir darnią viešųjų erdvių sistemą visos projektuojamos teritorijos apimtyje.

2.1.3.1 pav. Esamos būklės viešųjų erdvių potencialas

© UAB „Archimes“

IŠVADOS:

1. Viešųjų erdvių potencialas (esamos viešos erdvės ir jų sukūrimui tinkamos teritorijos) leidžia prognozuoti nekonfliktinę ir palankią gyvenimo sąlygų gerinimui planuojamos miesto struktūros urbanistinių formantų plėtotę.

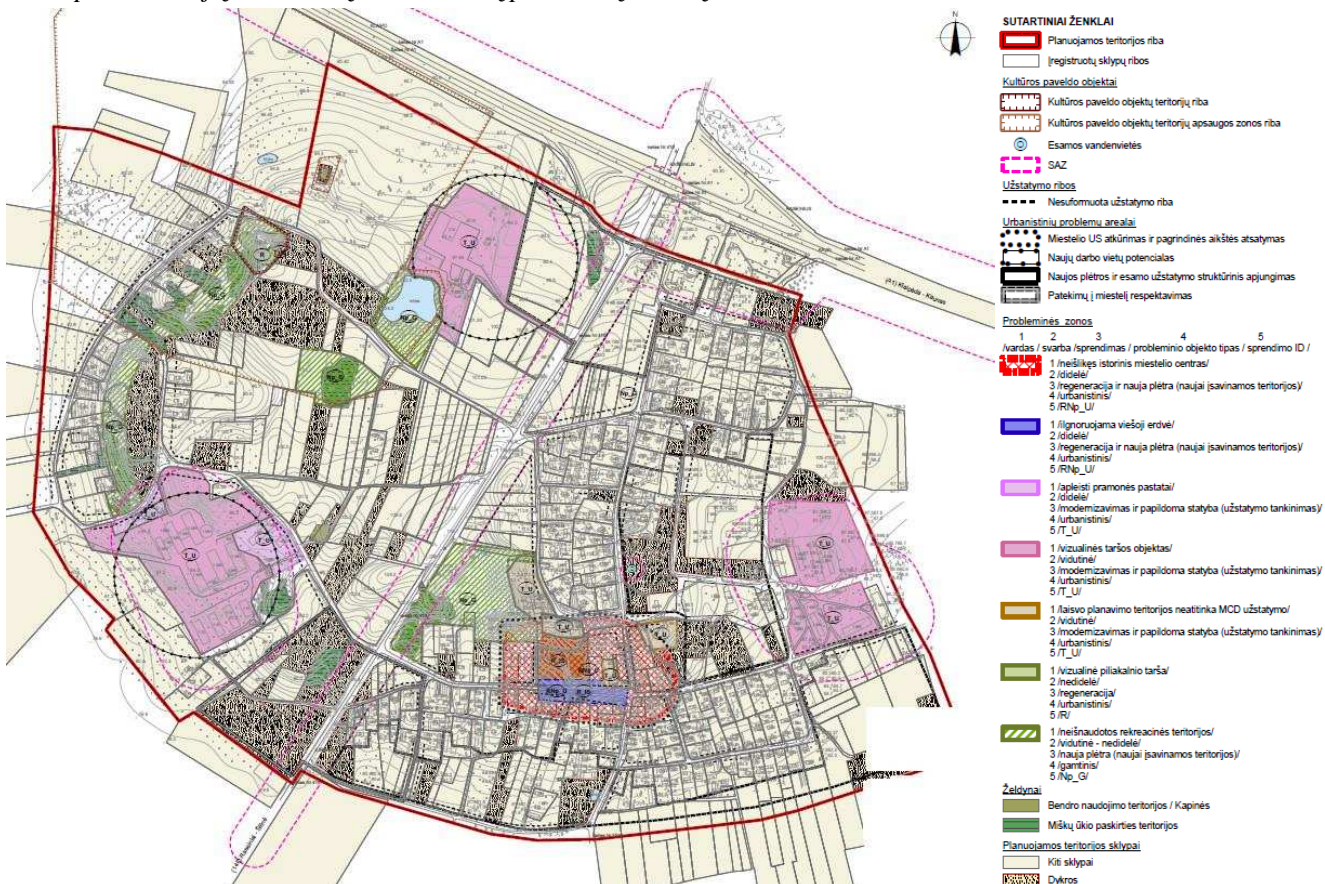
2. Gamtinė padėtis ir susiklosčiusi urbanistinė vizualinių kanalų struktūra įpareigoja išsaugoti ir akcentuoti šias viešąsias erdves.

3. Planuojamam BP laikotarpiui tikslinga prognozuoti didesnę gyventojų intensyvumą 1 ha miestelio teritorijos (esamas 8 gyv./ha), pasiekiant Lietuvos mažų miestelių vidurkį, kur apibendrintas rodiklis vienam ha užstatytos teritorijos tenkančių gyventojų yra apie 12.

2.1.4. BENDROS 2.1 SKYRIAUS IŠVADOS

Įvertinus miestelio ir gretimų teritorijų esamos būklės teritorines savybes, nustatyti problemų arealai, nuo kurių sprendimo būdų priklausys BP koncepcijos variantų alternatyvos ir galutiniai BP sprendiniai (žr. 2.1.4.1 pav.).

2.1.4.1 pav. Kalnujų/Palendrių urbanistinių problemų arealų schema

© UAB „Archimes“

Urbanistinių problemų arealų schema yra pagrindinė plėtrą sąlygojančių veiksnių urbanistinės struktūros grafinė išraiška. Ilustracijoje išskirti šie akcentai:

- neišlikęs miestelio centras;
- ignoruojamas viešoji erdvė;
- apleisti pramonės pastatai;
- vizualinės taršos objektas;
- laisvo planavimo teritorijos neatitinka MCD užstatymo;
- vizualinė piliakalnio tarša;
- neišnaudotos rekreacinės teritorijos.

Urbanistinės analizės išvada plėtros modelio alternatyvoms rengti:

- I alternatyva – vidinės plėtros (įsisavinant neužstatytas teritorijas urbanizuotoje miestelio dalyje);

- **II alternatyva – minimalios išorinės plėtros (įsisavinant neužstatytas teritorijas urbanizuotoje miestelio dalyje ir numatant plėtrą už šios dalies ribų).**

2.2 IŠORINĖ VAIZDINĖ REKLAMA (IVR)

Išorinė reklama – reklama, kurios pateikimo priemonės yra ne patalpose. Šioms pateikimo priemonėms priskiriamos įvairios specialios (stendai, skydai, stulpai, vitrinos, iškabos ir pan.) ir pritaikytos (pastatų sienos, stogai, laikinieji statiniai, transporto priemonės, oro balionai ir pan.) reklamos pateikimo priemonės (LR Reklamos įstatymas, 2000 07 18 Nr.VIII-1871).

Kalnujuose/Palendriuose matyt dar nėra įdomus išorinės vaizdinės reklamos (toliau – IVR) plėtojimo „banginiams“ (firmoms, kurių verslas susijęs su IVR stendų reklaminio ploto nuoma). IVR sklaida nėra agresyvi ir labai įtakojanti bendrą miestelio vaizdą, todėl kol kas didelių estetinių problemų nesukelia. Todėl galima konstatuoti, kad Kalnujams/Palendriams pasisekė, kad galima iš anksto nustatyti reikalavimus, kad neatsirastų chaoso su IVR įrenginių gausa ir jų išdėstymu ten, kur paranku verslui, bet netinka kraštovaizdžio, eismo saugumo ir kitais aspektais.

Miestelyje esančią negausią IVR galima suskirstyti į *du pagrindinius tipus (IVR statiniai ir IVR ant statinių)*. Visą šią Kalnujuose/Palendriuose esančią IVR sugrupuoti į reklamos įrenginius pagal savo stiliistiką ir formą nėra prasmės, nes jų nėra daug, ir visi jie yra individualios išraiškos (formos ir dydžiai nėra unifikuoti).

Pateikiami šių dviejų IVR tipų (A ir B) pavyzdžiai:

A) IVR statiniai. Šie reklamai skirti atskirai statomi statiniai labiausiai įtakoja esamą miestovaizdį, gali sumenkinti esamo užstatymo architektūrinę išraišką ir atvirų erdvių vertingąsias savybes. Todėl labai svarbus jų dydžio, formos ir pastatymo vietos parinkimas. Esamų IVR statinių miestelyje nėra daug. Kadangi stendų nėra daug, galima daugiau dėmesio skirti ne jų sklaidos problematikai, bet įrenginių dizainui.

B) IVR ant statinių. IVR ant statinių kiek kitaip veikia aplinką nei IVR statiniai. Šie reklamai skirti įrenginiai mažiau įtakoja erdves, nes jie įrengiami ne atviroje erdvėje, o ant pastatų fasadų ar kitų statinių (tvorų ir pan.). Šie įrenginiai gali būti pakankamai gerai įkomponuoti į pastatų fasadus, kai jau projektavimo stadijoje pastatų autoriai numato jiems vietą. Kiti atvejai – kai stendai reklamai „atsiranda“ pastato savininkui nusprendus savo komercinę reklamą patalpinti ant paties pastato fasado. Tokie sprendimai paprastai gadina ne tik pastato architektūrinę išraišką, bet ir įtakoja miesto „veidą“, nes pastatų fasadai yra ir viešos erdvės sudedamoji dalis. Todėl pastato savininko privatus norai privalo būti derinami su estetiniais miestelio įvaizdžio formavimo principais.

Kita IVR ant statinių įrenginių grupė – kaip ir IVR statiniai, - nuorodos ir miestelio informacijos stendai, tik ant statinių. Čia, kaip ir aukščiau minėtu atveju, svarbu, kad šie įrenginiai būtų profesionaliai įkomponuoti į esamų statinių fasadus. Jeigu naujiems pastatams galima jau iš anksto projekte numatyti tokią informacijai skirtą vietą, tai istoriniai pastatai turėtų būti apsaugoti nuo tokios informacijos atsiradimo.

IŠVADA:

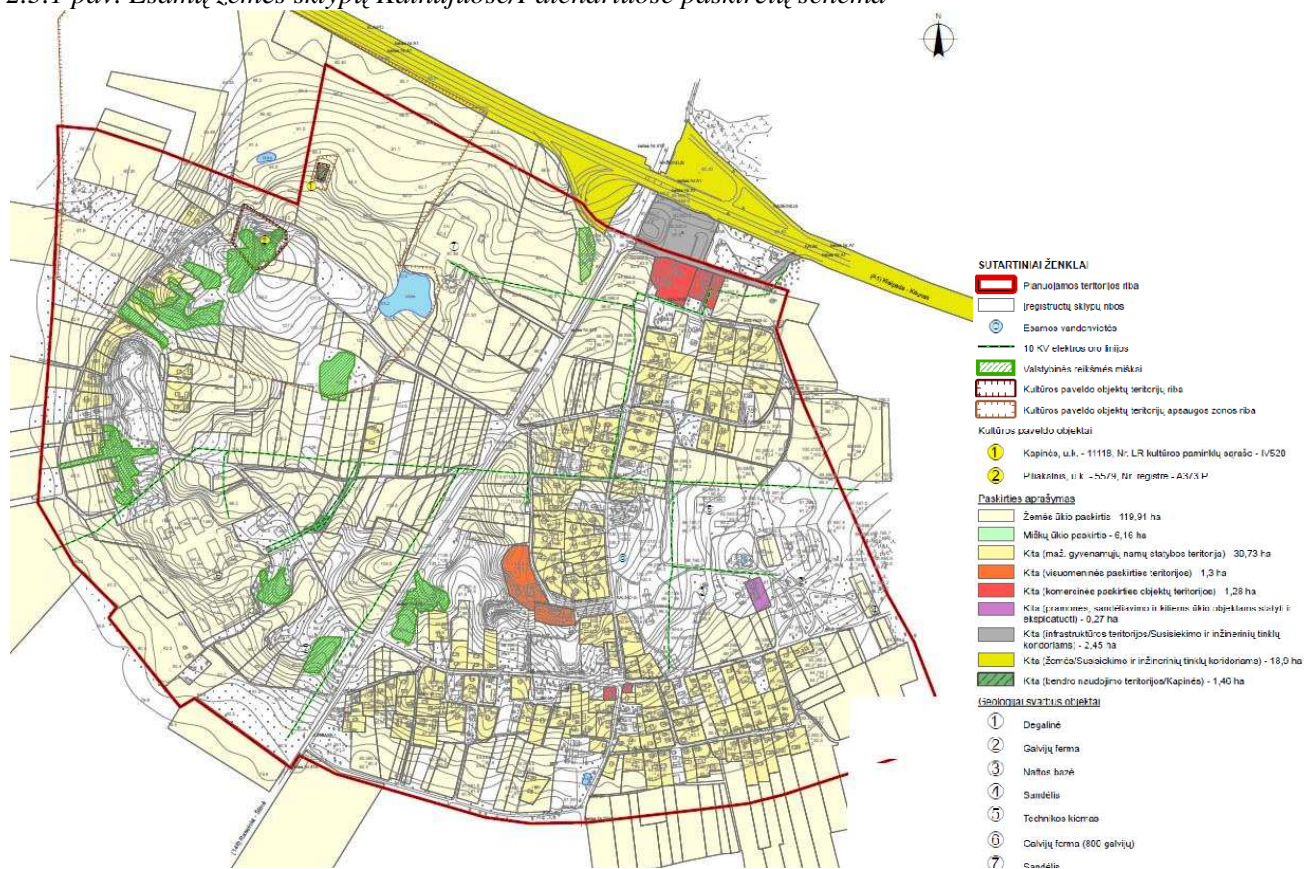
2. Apibendrinant esamą IVR situaciją Kalnujuose/Palendriuose, galima konstatuoti, kad IVR „vizualinė tarša“ miestelio dar nepasiekė, todėl šio metu yra labai paranki progą nustatyti esminius reikalavimus IVR įrengti.

2.3 ŽEMĖS NAUDOJIMAS

Bendras planuojamos teritorijos (apie 249,40 ha) balansas atliktas pagal Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko 2010 m. lapkričio mėn. duomenis ir yra pagrindas urbanizuotų ir neurbanizuotų teritorijų struktūrizacijai (žr. 2.3.1 pav.). Didžioji dalis planuojamos teritorijos dar neįteisinta (89,5%).

Į magistralinio kelio A1 sanitarinės apsaugos zoną patenka 4,2 ha Kalnujų/Palendrių žemės ūkio ir 1,3 ha kitos paskirties teritorijų.

2.3.1 pav. Esamų žemės sklypų Kalnujuose/Palendriuose paskirčių schema

© UAB „Archimes“

Įregistruoti sklypai sudaro tik 10,5% visos planuojamos teritorijos (žr. 2.3.1 lentelę). Iš įregistruotų sklypų didžioji dalis – žemės ūkio paskirties (net 55,0%). Likusieji įregistruoti sklypai - kitos paskirties – 45,0%.

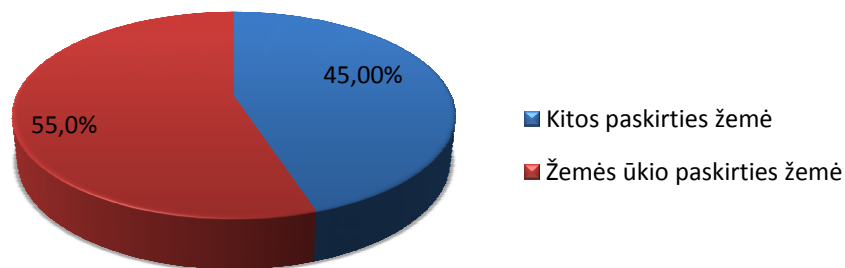
2.3.1 lentelė. Įregistruotų ir neįregistruotų žemės sklypų teritorijos balansas

Eil. Nr.		Plotas, ha	%
1	Įregistruotų sklypų teritorijos	17,4	10,5
2	Neįteisintos teritorijos	148,2	89,5
	VISO	165,6	100,00

Šaltinis: Nekilnojamojo turto registro centrinis duomenų bankas, 2010 m. lapkritis.

2.3.2 lentelė. Esamų įregistruotų sklypų paskirtis

Eil. Nr.	Žemės paskirtis	Plotas, ha	%
1	Žemės ūkio paskirties žemė	9,6	55,0
2	Kitos paskirties žemė	7,8	45,0
	VISO	17,4	100,00

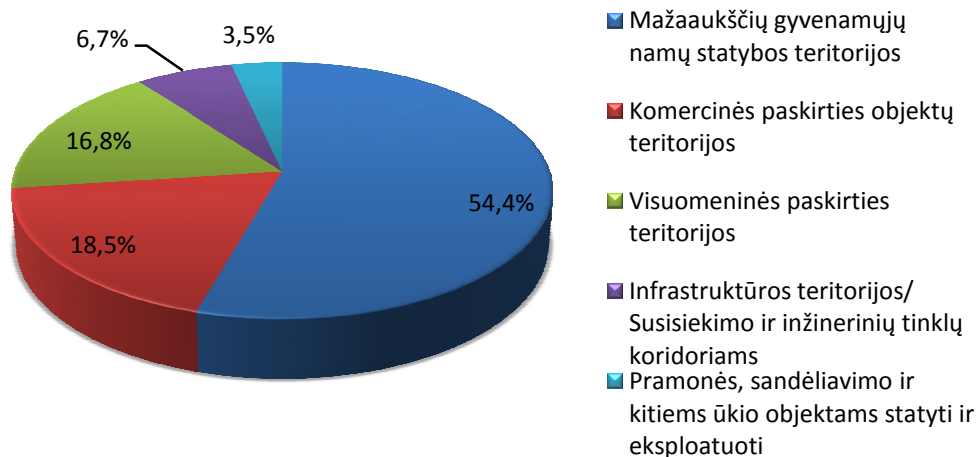
Šaltinis: Nekilnojamojo turto registro centrinis duomenų bankas, 2010 m. lapkritis.

Mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijos žemės sklypai sudaro 24,5% visų įregistruotų sklypų. Komercinės paskirties objektų teritorijos – 8,3%. Visuomeninės paskirties objektų žemės sklypai – 7,6%. Infrastruktūros teritorijos/ Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams – 3,0%.

Įregistruotų kitos paskirties žemės sklypų bendroje struktūroje didžiausiąją dalį sudaro „mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijos“ (54,4%) (žr. 2.3.3 lentelę).

2.3.3 lentelė. Esamų įregistruotų kitos paskirties žemės sklypų teritorijos balansas, 2010 m.

Eil. Nr.	Žemės paskirtis	Plotas, ha	%
1	Mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijos	4,3	54,4
2	Komercinės paskirties objektų teritorijos	1,4	18,5
3	Visuomeninės paskirties objektų žemės sklypai	1,3	16,8
4	Infrastruktūros teritorijos/ Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams	0,5	6,7
5	Pramonės, sandėliavimo ir kitiems ūkio objektams statyti ir eksploatuoti	0,3	3,5
6	VISO	7,8	100,00

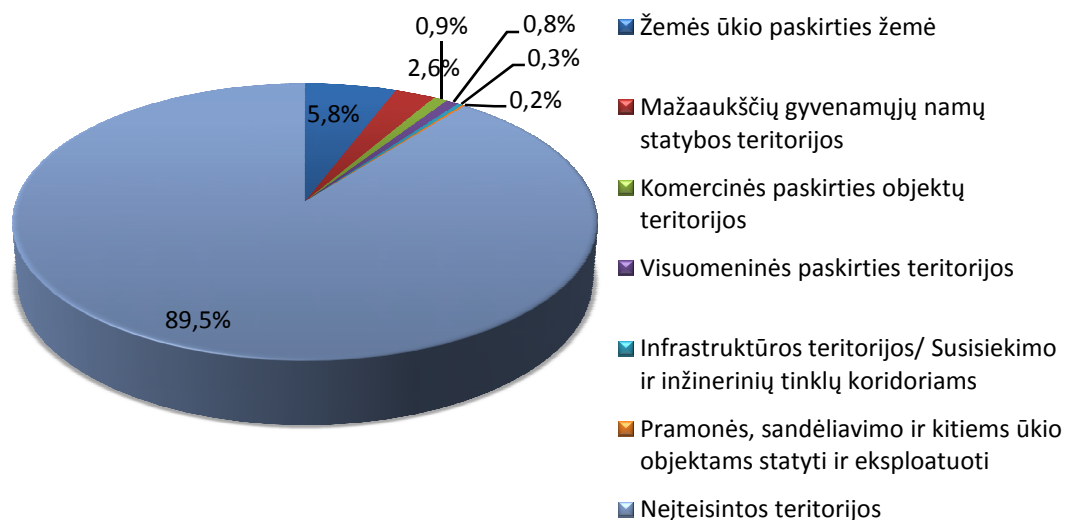

Šaltinis: Nekilnojamojo turto registro centrinis duomenų bankas, 2010 m. lapkritis.

Bendroje įregistruotų ir neįregistruotų teritorijų struktūroje 89,5% užima dar neįteisintos teritorijos, kurios fragmentiškai (daugiausiai miestelio urbanizuotoje dalyje) jau yra užstatytos, tik nesuformuoti ir neįregistruoti sklypai (žr. 2.3.4 lentelę ir 2.3.1 pav.).

2.3.4 lentelė. Bendras teritorijos balansas

Eil. Nr.	Žemės paskirtis	Plotas, ha	%
1	Žemės ūkio paskirties žemė	9,6	5,8
2	Mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijos	4,3	2,6
3	Komercinės paskirties objektų teritorijos	1,5	0,9
	Visuomeninės paskirties objektų žemės sklypai	1,3	0,8
4	Infrastruktūros teritorijos/ Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriai	0,5	0,3
5	Pramonės, sandėliavimo ir kitiems ūkio objektams statyti ir eksploatuoti	0,3	0,2
6	Neįteisintos teritorijos	148,2	89,5
	VISO	165,6	100,00

Šaltinis: Nekilnojamojo turto registro centrinis duomenų bankas, 2010 m. lapkritis.

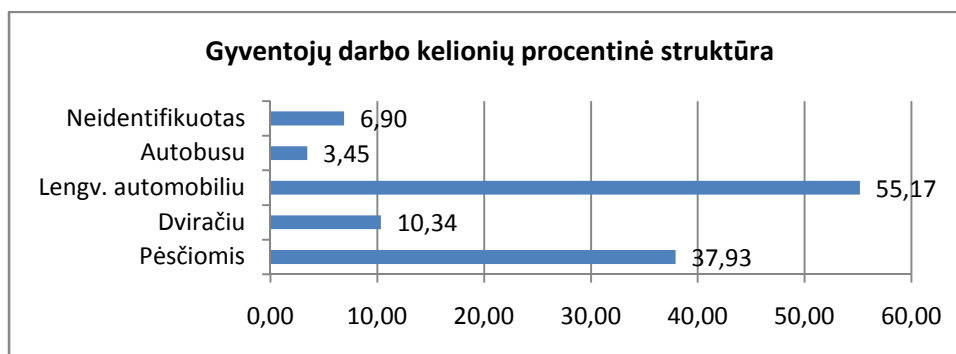
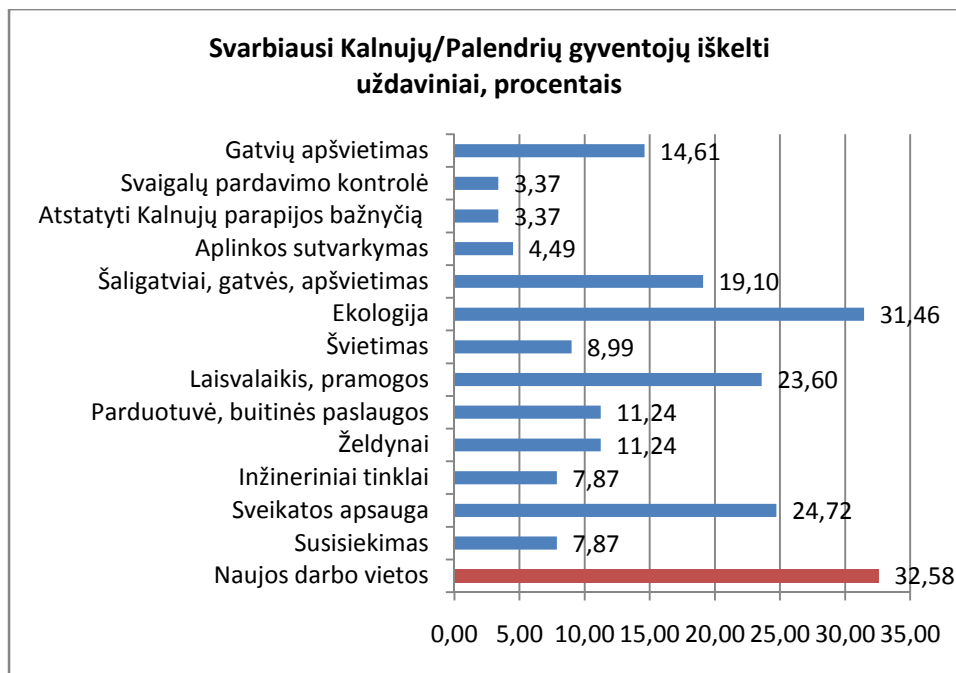
Veiklą sklypuose ribojančių teritorijų („NATURA 2000“ paukščių apsaugai arba buveinių apsaugai svarbios teritorijos) nėra.

IŠVADOS:

1. Į magistralinio kelio A1 sanitarinės apsaugos zoną patenka 4,2 ha Kalnujų/Palendrių žemės ūkio ir 1,3 ha kitos paskirties teritorijų.
2. Didžioji dalis žemės sklypų (net 89,5%) nėra įrašyti nuosavybės dokumentuose.
3. Aplink planuojama bei planuojamoje miestelio teritorijoje didelių masyvų valstybinių miškų nėra.
4. Žemės naudojimo analizė leidžia įgyvendinti prognozuojamas miestelio vystymo koncepcijos alternatyvas dviem galimomis nuosekliomis vystymo kryptimis, išvardintomis p. 2.1.4.

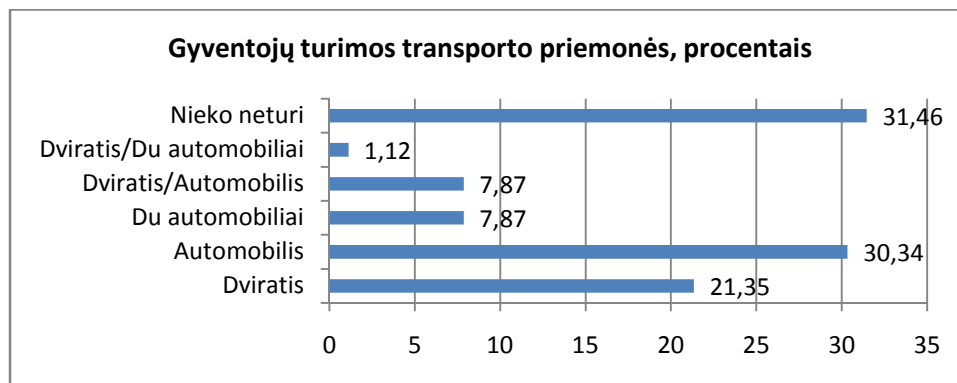
2.4 SUSISIEKIMO SISTEMA

Pagal 2010 m. atliktą gyventojų anketinę apklausą trečdalis miestelio gyventojų dirba savo mieste – 37,93%. Likusieji dirba Gabšiuose – 31,03%, Raseiniuose – 13,79%, Žieveliškėse, Šimkaičiuose – 3,45% apklaustųjų.

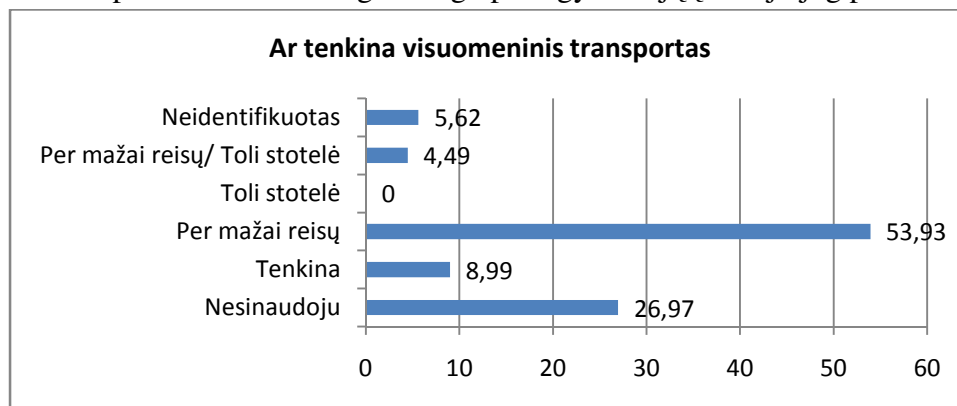

Pagal gyventojų apklausą kokios problemos yra svarbiausios miestelyje,- aiškiai vyrauja darbo vietų kūrimo aktualumas – 32,58%. Ekologiją akcentuoja 31,46%, sveikatos apsaugą 24,72%, o laisvalaikį ir pramogas 23,60% gyventojų.

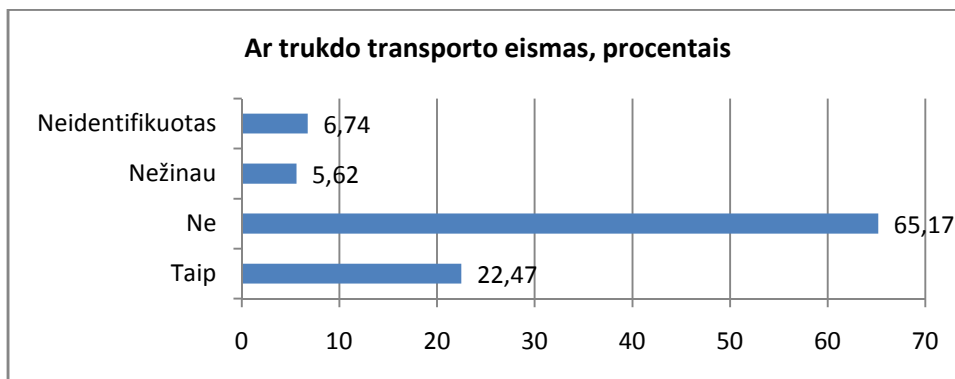
Darbo kelionių procentinė struktūra rodo, kad didžioji dalis darbo kelionių atliekama lengvuju automobiliu. Pėsčiomis ir dviračiais naudojasi 48,27% apklaustų dirbančiųjų. Labai maža dalis dirbančiųjų už miestelio ribų naudojasi visuomeninio transporto paslaugomis ir yra linkę pirmenybę skirti savo turimam automobiliui. Automobilius turi 47,2% gyventojų. Tai rodo kad visuomeninis transportas nėra paklausus. Priežastys – per mažai reisų ir tie patys gyventojams matyt nėra patogūs.

Visuomeninio transporto paslaugomis nesinaudoja ketvirtadalis gyventojų. 8,99% gyventojų esamas autobusų aptarnavimas pilnai tenkina. Daugiau negu pusė gyventojų įvardijo jog per mažai reisų.

Esant nedideliame eismo intensyvumui ir mažam tranzito skaičiui, dauguma gyventojų – 65,17% atsakė, kad transporto eismas netrukdo. Tik 22,47% gyventojų galvoja, kad transporto eismas jiems trukdo.

Gyventojai siūlo rekonstruoti gatvių dangas ir šaligatvių šiose gatvėse: Visos gatvių dangos netenkina 23,15 %, Alyvų – 13,89%, Vyšnių – 12,96%, Kalno – 6,48%, Palendrių k. – 4,63%, Dovainavos – 3,70%.

IŠVADOS:

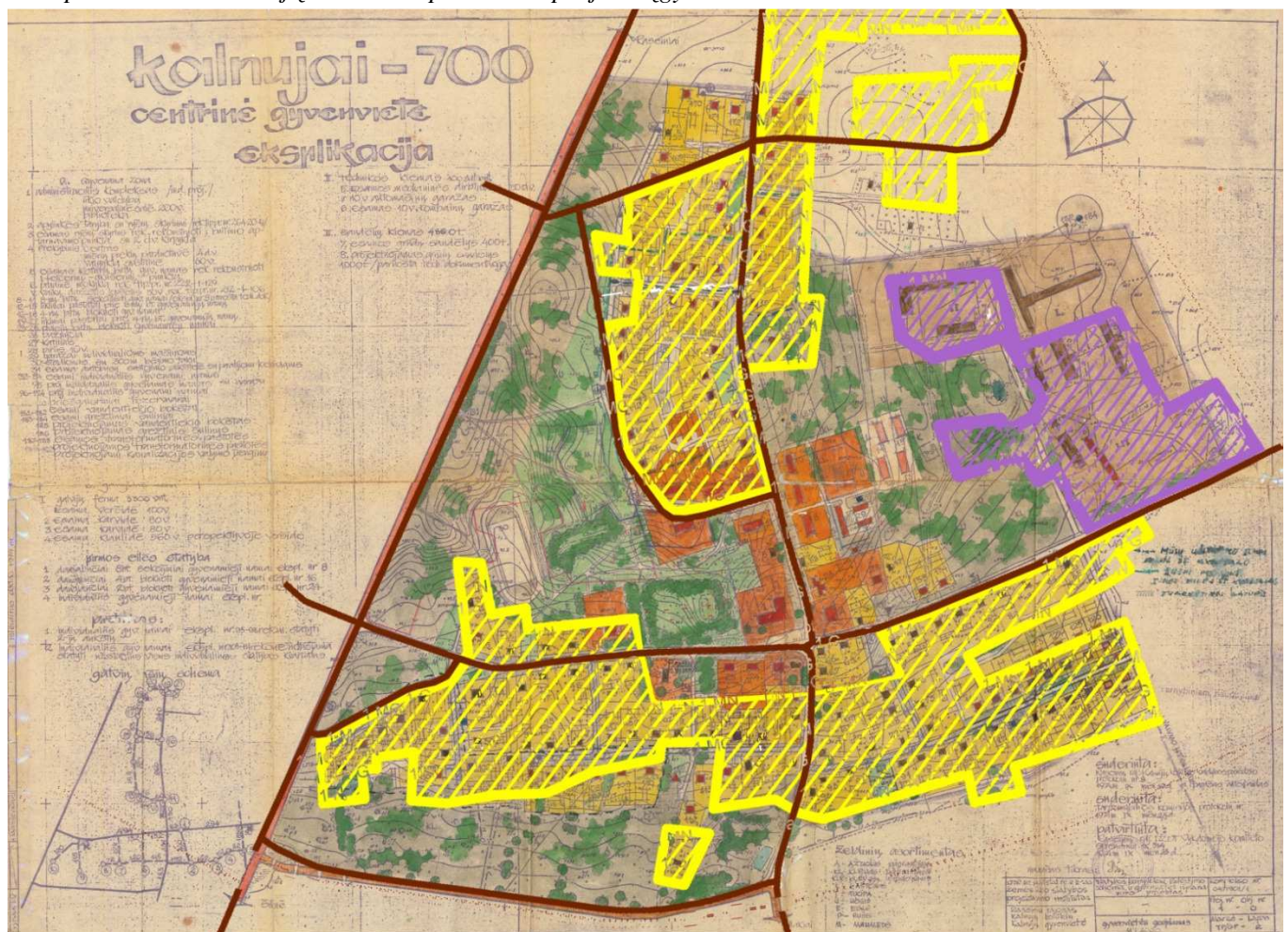
1. Esant pakankamai mažam, tolygiam ir nuosekliai kintančiam susisiekimo infrastruktūros apkrovimui, pagrindo transporto spūsių susidarymui ir poreikio eismo reguliavimo priemonių įvedimui nėra.

2.5 KALNUJŲ GYVENVIETĖS DETALUS IŠPLANAVIMO PROJEKTO (1974 M.) ĮVERTINIMAS

Iki Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo, Kalnujų perspektyvinę plėtrą formavo 1974 metais parengtas detalaus išplanavimo projektas. Jame numatyta urbanistinė struktūra buvo grindžiama tokiais principais, kurie taikyti visoms to laikmečio centrinėms kolūkių gyvenvietėms: numatytos visuomeninio centro, viešųjų želdinių, daugiabučių ir vienubučių gyvenamųjų namų statybos teritorijos su ūkiniais priklausiniais, inžinerinis aprūpinimas.

Projekto sprendiniai (žr. 2.5.1 pav. – *realizacija apvesta geltonos ir melsvos spalvos kontūrais*) buvo realizuojami nuosekliai: sutankintas mažaaukštis užstatymas, pradėtas formuoti daugiabutės gyvenamosios statybos kvartalas, smarkiai prasiplėtė žemės ūkio gamybinės teritorijos (Kalnuojuose ir Palendriuose), liko neužstatytos vidinės kvartalų erdvės.

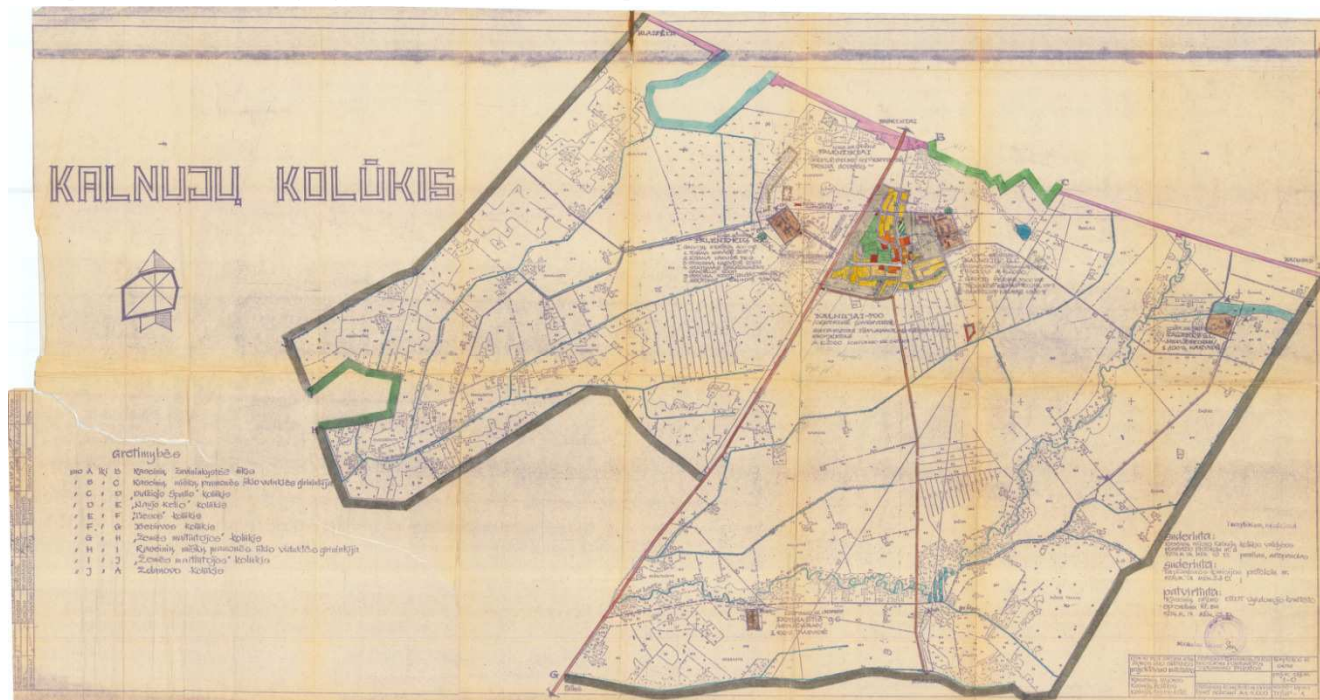
2.5.1 pav. 1974 m. Kalnujų detalaus išplanavimo projekto įgyvendinimo schema

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybė. 2011

Gamybinės teritorijos, susijusios su žemės ūkio produkcijos gamyba, buvo realizuojamos numatytoje dislokacijoje, tačiau smarkiai viršijant išplanavimo projekto sprendinius.

2.5.2 pav. 1974 m. Kalnujų gyvenvietės statybos kompleksų išdėstymo schema

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybė. 2011

Optimizuotas vidinis gatvių tinklas, pagrindiniai inžinerinės infrastruktūros objektai buvo įgyvendinti prisilaikant išplanavimo projekto.

Iki šių dienų detalaus išplanavimo projektas įgyvendintas beveik keturiasdešimt procentų ir Kalnujų, Palendriu teritorijos neturi galiojančio bendrojo teritorijų planavimo dokumento, kurio pagrindu būtų galima strategiškai formuoti plėtros politiką.

Iki 2010 lapkričio mėnesio projektuojamoje Kalnujų/Palendrių teritorinėje apimtyje yra 1 galiojantis detalus planas (žr. 2.5.2 pav. ir 2.5.1 lentelę). DP (Nr.1) yra realizuotas.

2.5.2 pav. Galiojančių DP schema

© UAB „Archimes“

2.5.1 lentelė. Kalnujų teritorijų planavimo dokumentai

	Objektas	Stadija	Organizatorius	Rengėjas	Adresas	Aktualumas BP
1	Sklypo sodybos detalus planas	DP	Ona Macijauskienė	AB „Šiaulių hidroprojektas“	Gabšių k. Raseinių sen. Raseinių raj.	Realizuotas

IŠVADA:

1. Kalnujų gyvenvietės detalaus išplanavimo projektas įgyvendintas išsemiant didžiąją dalį numatytų teritorinės plėtros galimybių (neskaitant plėtros rezervo teritorijų).

3. GAMTOS PAVELDAS, EKOLOGINĖS APSAUGOS IR KONSERVACINIO PRIORITETO TERITORIJOS

Reljefas ir geomorfologija. Kalnujų apylinkės lygumos. Čia virš lygumos kai kur iškyla atskiros galininių morenų kalvos, kurios senovėje priešledyniniame baseine buvo seklumos ar salelės.

Miestelis pasižymi banguotu reljefu (paviršius svyruoja 3-4 metrus apie 100 altitudę). Aukščiausia vieta planuojamoje teritorijoje yra šiaurės vakarinėje dalyje – apie 116 m virš jūros lygio. Tai Kalnujų (Palendrių) piliakalnis.

Stambesnių vandens telkinių ar stambesnių upių (išskyrus pro teritoriją pratekanti Kalnupio upelį pietryčiuose nuo miestelio) planuojamoje teritorijoje ir gretimybėse nėra.

3.1 GAMTINIS KARKASAS

Itin svarbus racionalios kraštotvarkos ir kraštovaizdžio apsaugai yra *gamtinis karkasas*; juridškai įteisintas Aplinkos apsaugos ir Saugomu teritorijų įstatymuose. Gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

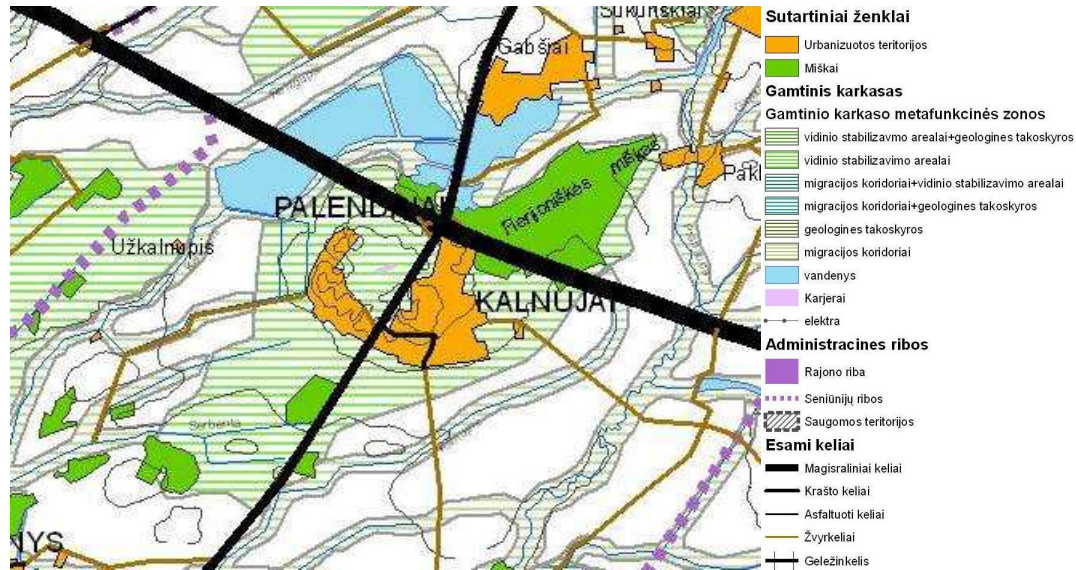
Gamtinio karkaso paskirtis:

1. sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų;
2. sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti, sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
3. saugoti natūralų kraštovaizdį ir rekreacinius išteklius;
4. didinti miškingumą;
5. optimizuoti ūkio šakų plėtrą.

Gamtinis karkasas nėra ištisinis žalių juostų tinklas, jis jungia gana įvairios paskirties teritorijas - gamtinius rezervatus, gamtinius bei kompleksinius draustinius, valstybinius parkus, apsaugos zonas bei saugomus gamtos išteklių sklypus, įvairias rekreacines, miškų ūkio, taip pat ribojamos agrarinės veiklos zonas.

Dalis Kalnujų/Palendrių planuojamos teritorijos yra Lietuvos gamtinio karkaso - rajoninio vidinio stabilizavimo arealo teritorijoje. Gamtinio karkaso teritorijos įvertintos pagal galiojantį Raseinių rajono BP (žr. 3.1.1 pav.). Tiesa, rajono BP grafinėje dalyje šios gamtinio karkaso komponentės nėra išskirtos – gamtinis karkasas parodytas labai sąlyginai, ir jo ribos negali būti laikomos tikslėmis. Rajono BP esamos užstatytos teritorijos ir gretimi miškai yra išimti iš gamtinio karkaso teritorijų.

3.1.1 pav. Kalnujų /Palendrių miestelio aplinkos gamtinis karkasas Raseinių rajono BP

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės teritorijos BP (Esama būklė). 2007

Visose gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdoma renatūralizacija ir ekosistemų atkūrimas, bei ekstensyvi rekreacija, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė bei bendras teritorijos miškingumas, saugomi bei plečiami želdynai ir želdiniai agrarinėse bei urbanizuotose teritorijose, vykdomi teritorijų ir akvatorių rekultivacijos bei išvalymo nuo užteršimo darbai, neutralizuojamos, kitaip nukenksminamos arba iškeliamos pramonės įmonės ir mažinamas vizualiai agresyvių objektų poveikis.

Gamtinio karkaso teritorijose draudžiama naujų pramonės įmonių, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, statyba bei naujų gyvenamųjų pastatų ir gyvenamųjų kvartalų statyba konservacinės, miškų, kitos – rekreacinės, taip pat žemės ūkio paskirties teritorijose.

3.2. SAUGOMOS TERITORIJOS IR GANTOS PAVELDO OBJEKTAI

Saugomos teritorijos - sausumos ir (ar) vandens plotai su nustatytomis aiškiomis ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka) (Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatymas, 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301).

Saugomų teritorijų sistemą sudaro:

- konservacinės apsaugos prioriteto teritorijos (draustiniai, gamtos paveldo objektai);
- ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos (ekologinės apsaugos zonos).

Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos. Ekologinės apsaugos prioriteto teritorijoms priskiriama:

- valstybinių parkų ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto ir buferinės apsaugos zonos;
- gamtos ir kultūros vertybių buferinės bei fizinės apsaugos zonos;
- vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos;
- vandenviečių I, II ir III sanitarinės apsaugos juostos;
- kelių, kapinių, gamybinių ir komunalinių bei infrastruktūros objektų sanitarinės apsaugos zonos.

Ekologinės apsaugos zonos nustatomos užtikrinti ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, išsaugoti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų ar objektų aplinką, izoliuoti juos nuo neigiamo veiklos poveikio, sumažinti neigiamą ūkinių objektų poveikį aplinkai ir žmogui.

Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nustatomos vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-98. Kalnujų/Palendrių miestelio teritorijoje vandens telkinių apsaugos zonos nenustatytos.

Vandenviečių sanitarinės apsaugos juostos. Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarinės apsaugos zonas sudaro trys juostos, kurios nustatomos kiekvienai požeminio vandens vandenvietei atskirai, vadovaujantis požeminio vandens vandenviečių ir vandentiekio vamzdynų sanitarinių apsaugos zonų projektavimo ir priežiūros higienos normomis bei taisyklėmis.

Žemės gelmių registro 2010 m. duomenimis Kalnujų/Palendrių yra viena gėlo požeminio vandens vandenvietė. Lietuvos geologijos tarnyba neturi informacijos apie vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymą pagal Lietuvos higienos normą HN 44:2006 „Vandenviečių SAZ nustatymas ir priežiūra“ (Žin., 2006, Nr. 81-3217).

IŠVADA:

1. Kalnujų/Palendrių miestelis ir gretimos teritorijos nepatenka į griežtai gamtiniu ir paveldosauginiu požiūriu reglamentuotą teritoriją.

3.3 EUROPINĖS SVARBOS SAUGOMOS TERITORIJOS NATURA 2000

Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, kartu atsirado išipareigojimų, susijusių su biologinės įvairovės apsauga. Teisinis Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ pagrindas yra dvi ES gamtos apsaugos direktyvos – Paukščių ir Buveinių. Šie teisiniai ES dokumentai numato natūralių buveinių, floros ir faunos apsaugą. Įgyvendinat šias dvi direktyvas Lietuvoje kuriamas Natura 2000 teritorijų tinklas.

Kalnujų/Palendrių miestelio BP nagrinėjamos ir planuojamos teritorijos ribose nėra „Natura 2000“ teritorijų. Artimiausia tokia teritorija – už 7,5 km į pietus nuo Kalnujų/Palendrių, esanti paukščių apsaugai svarbi teritorija Blinstrubiškio miškas, įsteigtas LR Vyriausybės 2006-08-30 nutarimas Nr. 819 (Žin., 2006, 92-3635) (žr. 3.3.1 pav.).

3.3.1 pav. Natura 2000 teritorijos Kalnujų/Palendrių apylinkėse – Blinstrubiškio miškas

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. 2011

3.3.1 lentelė. Paukščių apsaugai svarbios teritorijos greta Kalnujų/Palendrių miestelio teritorijos aprašas

Identifikavimo kodas:	1100000000075
Vietovės identifikatorius (ES kodas):	LTRASB002
Paukščių apsaugai svarbios teritorijos pavadinimas:	Blinstrubiškio miškas
Vieta:	Raseinių raj. Savivaldybė
Plotas, ha:	2215.30819125
Ilgis, km:	
Statuso suteikimo data:	2006.08.30
Paukščių apsaugai svarbios vietovės įsteigimo pagrindas (juridinis aktas):	LRV 2006-08-25 nutarimas Nr. 819 (Žin., 2006, 92-3635)
Saugomos teritorijos priskyrimo Natura 2000 tinklui tikslas:	Jūrinių erelių (<i>Haliaeetus albicilla</i>) apsaugai
Bendrieji veiklos reglamentai:	LRV 2004-03-15 nutarimo Nr. 276 'Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo' (Žin, 2004, Nr. 41-1335; 2006, Nr. 44-1606) 2 priedas
Įregistravimo į kadastrą data:	2006.09.28

IŠVADA:

1. Kalnujų/Palendrių miestelis ir gretimos teritorijos nepatenka į europinės svarbos saugomas teritorijas NATURA 2000. Vertinant galimų alternatyvų pasekmes gamtinei aplinkai, neigiamų pasekmių neprognozuojama.

3.4 NAUDINGOSIOS IŠKASENOS

Naudingųjų išteklių ekonominė vertė ir naudojimo galimybės dažniausiai priklauso nuo technologijų išsivystymo, šalies ekonominės būklės bei pokyčių rinkoje ir yra kintami dydžiai. Lietuvos geologijos tarnybos pateiktoje informacijoje naudingųjų iškasenų ištekliai yra suskirstyti pagal geologinio tyrimo etapų rezultatus (ištirtumo laipsnį) į sekančias kategorijas: detalieji išžvalgyti ištekliai (DŽ), parengtinai išžvalgyti ištekliai (PŽ) ir prognoziniai ištekliai (spėjami ir aptikti). Realų naudingųjų išteklių potencialą sudaro detalieji išžvalgyti telkiniai, o parengtinai išžvalgyti ir prognoziniai ištekliai – rezervas ateičiai. Pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą naudoti (eksploatuoti) galima tik detalieji išžvalgytus išteklius, šie ištekliai įrašyti į Naudingųjų išteklių balansą.

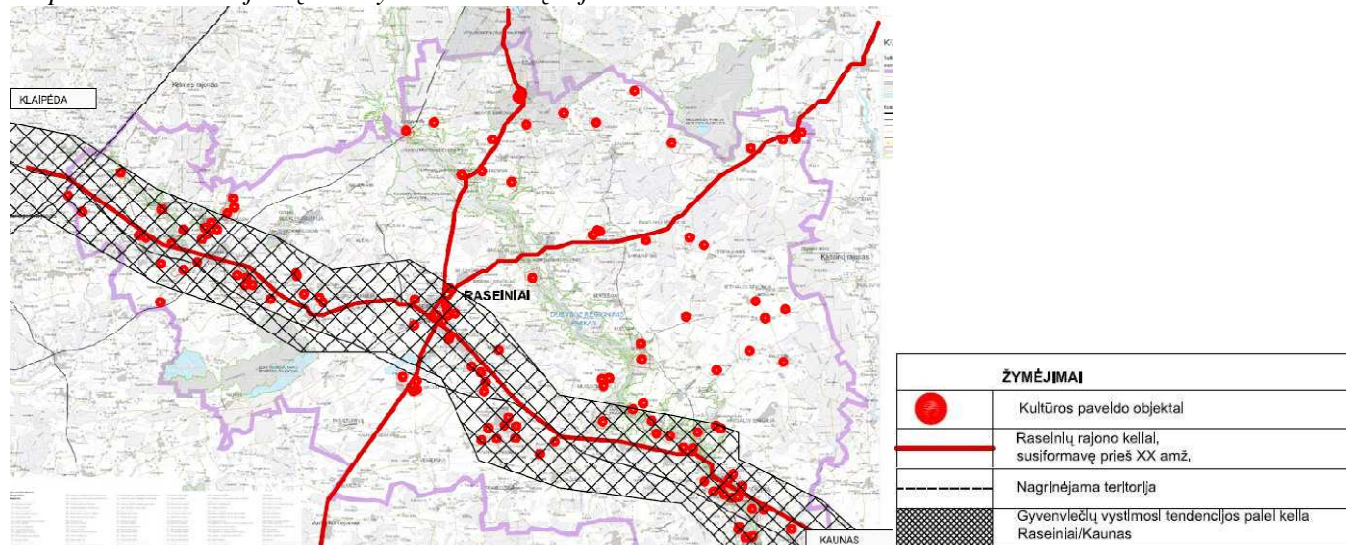
Pagal Lietuvos geologijos tarnybos 2010 m. duomenis, į planuojamą Kalnujų/Palendrių miestelio teritoriją nepatenka naudingųjų iškasenų telkiniai ar perspektyvūs plotai.

4. KULTŪROS PAVELDAS

Pagal LR BP vienas iš svarbiausių veiksnių, įtakančių bendrąją kraštovaizdžio formavimo politiką, yra ypatingą reikšmę kraštovaizdžio vizualinėje struktūroje turinčių nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinė sklaida.

Šiuo metu galioja LR kultūros ministro 2009-05-05 įsakymu Nr. ĮV-212 patvirtinta Raseinių rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, kurioje yra netikslumų ir neatitikimų realiai situacijai.

4.1 pav. Kultūros objektų išdėstymas Raseinių rajone.

© UAB „Archimes“

Kalnujų/Palendrių miestelio planuojamoje teritorijoje nekilnojamojo kultūros paveldo objektų (žr. 4.2 pav.), esančių Registre, sąrašas pateiktas 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. Kalnujų/Palendrių kultūros vertybės, esančios LR nekilnojamųjų kultūros vertybių registre

Unikalus kodas	Objekto pavadinimas	Trumpa istorija, medžiaga, technika	amžius, metai	Adresas	Kompleksas	Teritorija	Objekto būklės patikrinimo aktas	Kiti kodai
5579	Kalnujų, Palendrių piliakalnis	Piliakalnis yra 0,7 km į Š nuo Palendrių k. kapinių, 0,65 km į V, ŠV nuo Raseinių - Šimkaičių kelio ir 0,45 km į PV nuo Kauno - Klaipėdos kelio, Palendrių k. ŠR pakraštys. Tvarkomas.	I tūkst. - II tūkst. pradžia.	Raseinių r. sav., Kalnujų sen.,		Teritorijos plotas: 1,1	Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktas 2009-07-31 Nr. 36	A373P, AR893
11118	Kapinės	Būklė gera. Nežalojamas. Perimetru apaugę medžiais.		Raseinių r. sav., Kalnujų sen., Kalnujų k.			Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktas 2007-05-15 Nr. 34 2009-07-29 Nr. 11	IV520
20271	Skulptūra "Šv. Kotryna"	medis	XIX a.pr.	Raseinių r. sav., Kalnujų sen., Kalnujų k.		Kalnujų bažnyčia	Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktas 2009-10-02 Nr. 117	DV3755
20272	Skulptūra "Šv. Domininkas"	medis	XIX a.	Raseinių r. sav., Kalnujų sen., Kalnujų k.		Kalnujų bažnyčia	Kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktas 2009-10-02 Nr. 118	DV3756

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybė. 2010

Visi kultūros paveldo objektai (paskelbti saugomais bei objektai, esantys Registre) yra sutartiniu ženklų pažymėti grafiniame dalyje (žr.Br.Nr. ARCHI-10-03-BP-01/1).

4.2 pav. Fragmentas iš kultūros vertybių registro Kalnujų/Palendrių miestelyje

Šaltinis: Kultūros vertybių registras. 2011

4.2.1 pav. Kalnujų, Palendrių piliakalnis (unikalus kodas 5579)

Prie saugomų kultūros objektų yra nustatyti vizualinės apsaugos pozonai – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

Raseinių rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklų schemeje, Kalnujuose/Palendriuose (planuojamoje teritorijoje) pažymėti 2 kultūros paveldo objektai (kultūros paminklų – 1; valstybės saugomų kultūros paveldo objektų – nėra; kitų kultūros paveldo objektų – 6) (žr. 4.6 pav. ir 4.2, 4.3 lent.).

4.2 lentelė. Raseinių rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklų schemeje pateikto kultūros vertybių sąrašo fragmentas (Kultūros paminklai)

Obj. Nr.	Unikalūs identifikatoriai registre (MC)	Adresas (gyvenvietė)	Nekilnojamosios Kultūros vertybės vardas ir pavadinimas	Kultūros vertybės kodas registre (G ,S, A,...)	Kitų kultūros paveldo objektų kodai (AtV,IV, UV,AV,...)	Kitų kultūros paveldo (naujai išaiškinamų) objektų kodai (IP)	Kitų kultūros paveldo (laikinos apskaitos) 41bjektų kodai (LA)	Kultūros paveldo objektų reikšmingumą lemiantis vertingų savybių pobūdis
24	5579	Palendrių k.	Kalnujų, Palendrių Piliakalnis	A 373 P				1

4.3 lentelė. Raseinių rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklų schemeje pateikto kultūros vertybių sąrašo fragmentas (Kiti kultūros paveldo objektai)

Obj. Nr.	Unikalūs identifikatoriai registre (MC)	Adresas (gyvenvietė)	Nekilnojamosios Kultūros vertybės vardas ir pavadinimas	Kultūros vertybės kodas registre (G ,S, A,...)	Kitų kultūros paveldo objektų kodai (AtV,IV, UV,AV,...)	Kitų kultūros paveldo (naujai išaiškinamų) objektų kodai (IP)	Kitų kultūros paveldo (laikinos apskaitos) 41bjektų kodai (LA)	Kultūros paveldo objektų reikšmingumą lemiantis vertingų savybių pobūdis
108	11118	Kalnujų k.	Kapinės		IV 520			

4.3 pav. Raseinių rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklų schemos brėžinio fragmentas

Sutartiniai ženklai

Kultūros paminklai

- Archeologinis, povandeninis paveldas
- Architektūrinis, inžinerinis, istorinis, sakralinis ir kt. paveldas (statiniai, statinių kompleksai, ansambliai)
- Urbanistinis paveldas
- Kitas nekintojamasis kultūros paveldas (memorialinis, dailės, mitologinis ir kt.)

Valstybės saugomi kultūros paveldo objektai

- Archeologinis, povandeninis paveldas
- Architektūrinis, inžinerinis, istorinis, sakralinis ir kt. paveldas (statiniai, statinių kompleksai, ansambliai)
- Urbanistinis paveldas
- Kitas nekintojamasis kultūros paveldas (memorialinis, dailės, mitologinis ir kt.)

Kiti kultūros paveldo objektai

(istorijos ir kultūros paminklai (A.N, IV, AV...), naujai išaiškinti objektai (IP), laikinojo apskaitoje esantys objektai (IA), Tarybos sprendimi įrašyti į nekintojamųjų kultūros vertybių registrą)

- Archeologinis, povandeninis paveldas

- Architektūrinis, inžinerinis, istorinis, sakralinis ir kt. paveldas (statiniai, statinių kompleksai, ansambliai)
- Urbanistinis paveldas
- Kitas nekintojamasis kultūros paveldas (memorialinis, dailės, mitologinis ir kt.)
- Pagrindinės gatvės
- Vietiniai ir lauko keliai
- Rajoniniai keliai
- Krašto keliai
- Magistraliniai keliai
- Automagistralės
- Geležinkelis
- Savivaldybės ribos
- Upės
- Ežerai, upės
- Kapinės
- Karjeralai, durpynai, smėlynai
- Užstatytos teritorijos
- Sociali
- Mėškal
- Policijos

Šaltinis: Raseinių rajono savivaldybės kultūros paveldo tinklų schema, Kultūros paveldo departamentas, 2011

IŠVADOS:

1. Įvertinant tai, kad kultūros paveldo objektų apskaita yra ne BP rengėjų kompetencija, būtina ištaisyti Kultūros paveldo departamento apskaitoje esančias klaidas, išanalizuotas BP Esamos būklės analizėje (objektai, kurių unikalūs kodai 20271 ir 20272 visai nepažymėti).

5. APLINKOS KOKYBĖS BŪKLĖS ANALIZĖ IR VERTINIMAS

5.1 ORO KOKYBĖ

Aplinkos oro tarša vis labiau kelia susirūpinimą. Sustiprintą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (anglies dioksido, metano, azoto suboksido ir kitų) sukulto klimato atšilimo pasekmės jaučiamos jau dabar. Į orą išmetami sieros dioksidas ir azoto oksidai, atmosferoje susimaišę su vandens garais, virsta sulfidine rūgštimi, kuri į žemės paviršių patenka rūgščiųjų lietų pavidalu. Azoto oksidai, reaguodami su lakiaisiais organiniais junginiais, virsta pažemio (troposferiniu) ozonu. Visi šie ir daugelis kitų padarinių yra didžiaja dalimi susiję su augančiais atmosferos teršimo tempais.

Oro kokybė tiesiogiai ir netiesiogiai įtakoja žmonių sveikatą. Tarša kietosiomis dalelėmis bei pažemio ozonu yra laikoma viena svarbiausių kenksmingumo žmonėms prasme. Ilgalakis šių medžiagų didelių koncentracijų poveikis gali įvairiai kenkti sveikatai, pradedant nuo nedidelio kvėpavimo sistemos sudirginimo, baigiant priešlaikine mirtimi.

Pagal LR „Aplinkos oro apsaugos įstatymą“, taršos šaltinis yra įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą. Taršos šaltiniai yra suskirstyti į dvi grupes pagal jų pobūdį:

- stacionarūs taršos šaltiniai - taršos šaltiniai, esantys nekintamoje buvimo vietoje;
- mobilūs taršos šaltiniai - motorinės transporto priemonės ir kiti judantys mechanizmai, naudojančys degalus.

Aplinkos ministerija visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje nustato leistiną bendrą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekį. Teršalai iš stacionarių taršos šaltinių gali būti išmetami į aplinkos orą tiksliai tam turint leidimą. Aplinkos ministerija nustato leidžiamus išmesti į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių teršalų kiekius, o taršos šaltinio naudotojas privalo laikytis nustatytų taršos normatyvų ir užtikrinti, kad jam priklausančių taršos šaltinių išmetami į aplinkos orą teršalai, įvertinus esamą užterštumo lygį, neviršytų šiai vietai nustatytų ribinių arba siektinų užterštumo verčių.

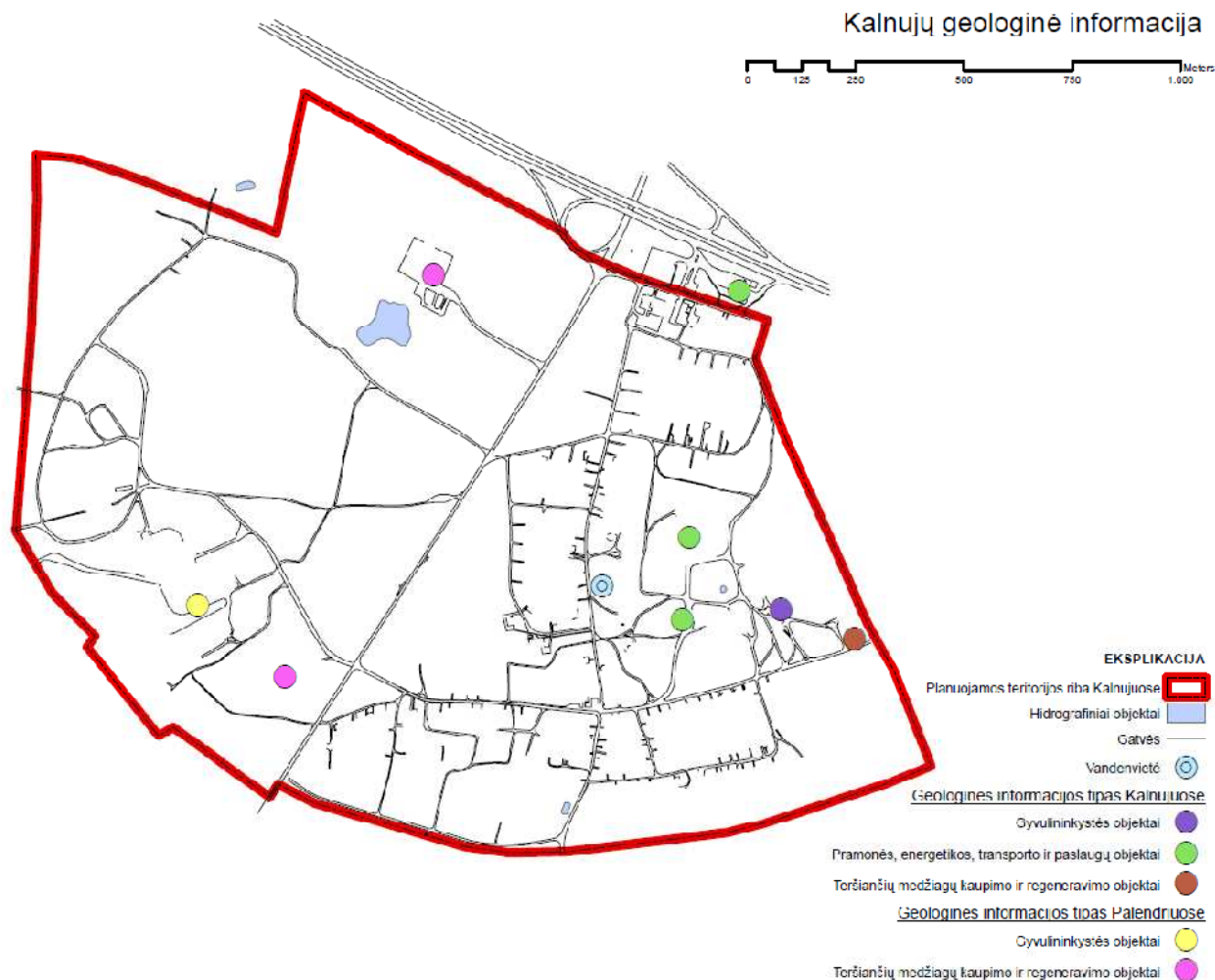
Pagal Lietuvos geologijos tarnybos duomenų bazę pagrindiniai teritorijos taršos šaltiniai Kalnujuose/Palendriuose yra bendrovės, užsiimančios įvairaus pobūdžio veikla (žr. 5.1.1 lentelę ir 5.1.1 pav.).

5.1.1 lentelė ir pav. Pagrindiniai stacionarūs teršėjai Kalnujuose/Palendriuose.

Eil. Nr.	Obj. Nr.	Tipas	Potipis	Būklė	Taršos šaltinio urbanizacijos zona	Bendras pavojingumo laipsnis
1.	125	Teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai	Sandėlis	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Vidutinis pavojus
2.	4193	Pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai	Technikos kiemas	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Vidutinis pavojus
3.	1074	Pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai	Degalinė	Veikiantis	Gyvenamoji-kaimo	Didelis pavojus
4.	4194	Pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai	Naftos bazė	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Didelis pavojus

5.	4161	Gyvulininkystės objektai	Galvijų ferma	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Vidutinis pavojus
6.	4273	Teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai	Sandėlis	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Didelis pavojus
7.	4195	Gyvulininkystės objektai	Galvijų ferma	Veikiantis	Gamybinė - žem. ūkio	Vidutinis pavojus
8.	736	Teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai	Sandėlis	Sugriautas	Gamybinė - žem. ūkio	Ypatingai didelis pavojus

5.1.1 pav. Pagrindiniai stacionarūs teršėjai Kalnujuose/Palendriuose.

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, 2011.

Stacionarūs taršos objektai gyvenamajai aplinkai įtakos nedaro. Keturiems iš jų nustatytas vidutinis bendras pavojingumo laipsnis, trims – didelis pavojus, vienam – ypatingai didelis pavojus, tačiau jie yra toliau nuo gyvenamosios aplinkos ir turi jai mažai įtakos.

Kalnujuose nėra miestelio katilinės – šiluma tiekama iš keleto vietinių katilinių. Duomenų apie oro taršą jose nėra.

Transporto sektorius yra vienas iš didžiausių aplinkos taršos šaltinių. Oro kokybės stebėjimų duomenys rodo, kad 2010 m. oro kokybė šalies miestuose buvo blogesnė, negu 2009 m. Beveik visose oro kokybės tyrimų stotyse užfiksuota didesnė kietųjų dalelių KD10 (kietosios dalelės iki 10 mikronų aerodinaminio skersmens) ir KD2,5 (smulkesnės kietosios dalelės, iki 2,5 mikrono aerodinaminio skersmens) vidutinė metinė koncentracija, kai kuriuose miestuose padidėjo sieros dioksido, azoto dioksido, anglies monoksido vertės. Oro užterštumo padidėjimas dažniau buvo stebimas šaltuoju metų laiku, jį sąlygojo po poros metų pertraukos grįžę žiemos šalčiai.

Vidutinė metinė teršalų koncentracija 2010 m. neviršijo nustatytų ribinių verčių. Tačiau atskiromis dienomis kietųjų dalelių KD10 koncentracija visuose miestuose viršijo ribinę vertę, nustatytą vidutinei paros koncentracijai (50 mg/m³).

Transporto taršą kontroliuoti yra žymiai sudėtingiau nei stacionarių taršos šaltinių.

Transporto priemonių išmetami į atmosferą teršalai – tai anglies monoksidas, azoto dioksidas, sieros dioksidas, kietosios dalelės, benzenas, formaldehidai, policikliniai angliavandeniliai ir kt.

Duomenų apie išmetamo iš mobilių taršos šaltinių teršalų kiekį Kalnujuose/Palendriuose nėra.

IŠVADOS:

- 1. Pagrindiniai stacionarūs teršėjai yra negyvenamoje zonoje.**
- 2. Pagrindinių stacionarių teršėjų dislokacija ir bendras pavojingumo laipsnis rodo, kad šie objektai neturės didelės reikšmės BP sprendiniams, nes jie yra sunykę, o jų konversijos sąlygos turės atitikti galiojančius standartus.**
- 3. Kadangi duomenų apie Kalnujų/Palendrių mobilius taršos šaltinius nėra, o transporto srautas santykinai mažas, galima daryti prielaidą, kad BP sprendiniuose racionalus gatvių tinklas ir funkcinis zonavimas sudarys prielaidas mažinti oro taršą.**

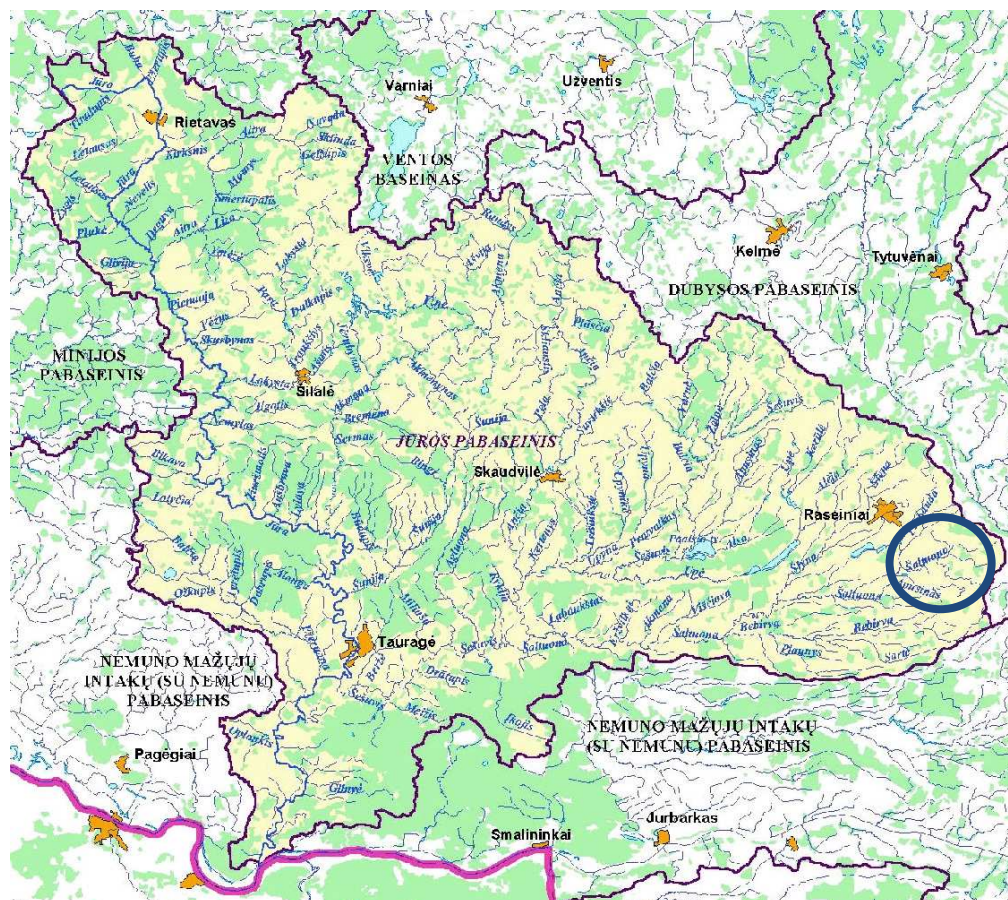
5.2 PAVIRŠINIŲ VANDENŲ KOKYBĖ

Europos Sąjungos pagrindinis vandens teisinis dokumentas „Bendrosios vandens politikos direktyva“ nustato, kad vandens telkiniai turi būti valdomi baseininio principu. Tam Lietuvos teritorija buvo suskirstyta į keturis upių baseinų rajonus: Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos. Kiekvienam iš šių rajonų turi būti parengti ir patvirtinti valdymo planai ir jų įgyvendinimo priemonės. Vandens telkinių apsauga ir tvarkymas vykdomi jau ne pagal administracines, bet pagal hidrologiniai apibrėžtas natūralias upių baseinų ribas. Visi Lietuvos vandens telkiniai priskirti keturiems upių baseinų regionams – Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos, ir kiekvienam iš jų privaloma valdymo planus bei jų įgyvendinimo priemonių programas. Pagal nustatytus reikalavimus, visi Lietuvos vandens telkiniai iki 2015 m. privalės būti geros būklės. Tie vandens telkiniai, kurių gera būklė negali būti pasiekta, išskirti kaip rizikos vandens telkiniai, ir jiems taikomos specialios priemonės, kad reikalavimai būtų įvykdyti.

Kalnujuose/Palendriuose stambesnių vandens telkinių ar stambesnių upių planuojamoje teritorijoje ir gretimybėse nėra.

Kalnujai/Palendriai patenka į Nemuno upių baseinų rajono Jūros upės pabaseinį (žr. 5.2.1 pav.). Jūros versmės yra Rietavo lygumoje, aukštupyje ji teka vakariniais Žemaičių aukštumos šlaitais, po to pasuka į Karšuvos žemumą, o pačiam žemupyje kerta Vilkyškių moreninį kalvagūbrį. Aukštupyje ir vidurupyje apie 80 % baseino paviršiaus dengia vidutinio sunkumo priemoliai, žemupio link padaugėja sunkių priemolių ir molių dengiamų plotų, 10 % baseino ploto užima smėlio salos. Baseino miškingumas yra apie 17 %, pelkėtumas – apie 5 %. Vidutinis baseino upių tinklo tankumas 1,19 km/km², bet skirtingose baseino dalyse skiriasi: Šunijos baseine – net 1,68 km/km², Aitros – tik 0,81 km/km². Baseino ežeringumas itin mažas – tik 0,04 % (iš viso yra 20 ežerų, didesnių kaip 0,5 ha, o jų bendras plotas 1,75 km²). Tvenkiniai užima daug didesnę plotą – apie 16 km². Vidutinis Jūros baseino metinis nuotėkio hidromodulis yra 9,6 l/s iš km², vandeningiausias yra Jūros aukštupys (13,8 l/s iš km²), mažiausias vandeningumas yra Jūros intako Šešuvio baseine (8,2 l/s iš km²). Vidutinis debitas Jūros žiotyse – apie 38 m³/s.

5.2.1 pav. Jūros pabaseinis

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Šiuo metu vandens kokybė vertinama pagal jos atitikimą didžiausioms leistinoms koncentracijoms (DLK), nustatytoms šiuose teisiniuose dokumentuose:

- Aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakyme Nr. D1-236 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (*Žin., 2006, Nr.59-2103*) (toliau – Nuotekų tvarkymo reglamentas);
- Aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 21 d. įsakyme Nr. D1-633 „Dėl paviršinių vandens telkinių, kuriuose gali gyventi ir veistis gėlavandenės žuvys, apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (*Žin., 2006, Nr. 5-159*).

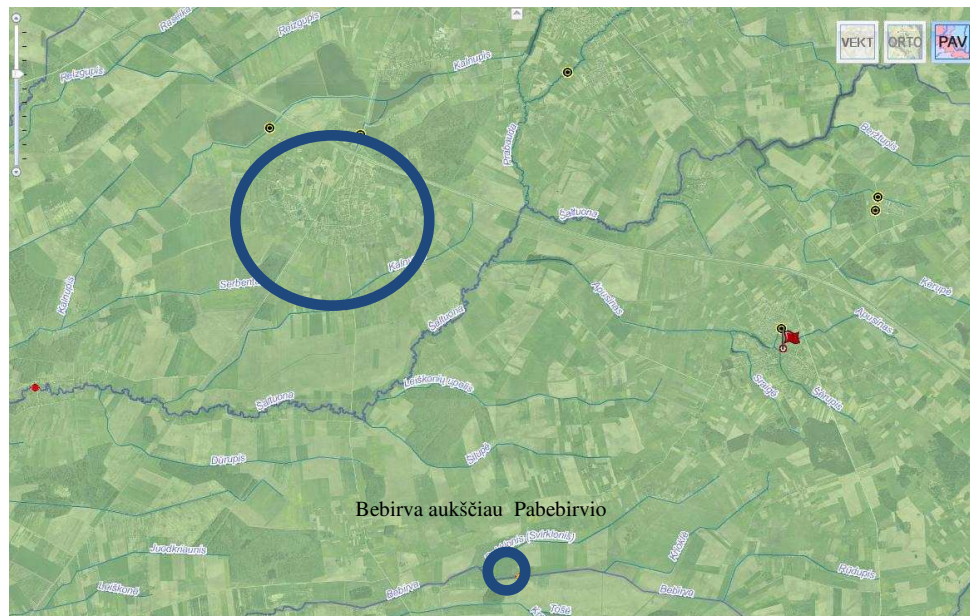
Kalnujuose/Palendriuose apylinkėse yra viena valstybinio upių monitoringo vieta, kurioje sukaupiti duomenys leidžia preliminariai vertinti paviršinio vandens kokybę. Konkrečiu atveju vandens kokybė analizuojama iš miestelio apylinkėse esančio Bebirvoje aukščiau Pabebirvio (*žr. 5.2.2 ir 5.2.3 pav.*) pagal Aplinkos apsaugos agentūros pateikiamus 2010 metų duomenis (2005-2010 m. laikotarpiu daugiau Bebirvos upelio vandens kokybės duomenų Aplinkos apsaugos agentūra nenurodo).

5.2.2 pav. Monitoringo vietų tinklas Nemuno UBR upėse (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

5.2.3 pav. Bebirva aukščiau Pabebirvio

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Pateikiamoje 5.2.1 lentelėje rezultatai rodo, kad Bebirvoje aukščiau Pabebirvio 2009 metais nitratai ir bendras azotas viršija DLK. Kiti rodikliai atitiko leistinas DLK (žr. 5.2.1 lentelę).

Apie mikrobiologinių tyrimų rezultatus šiame upelyje duomenų nėra.

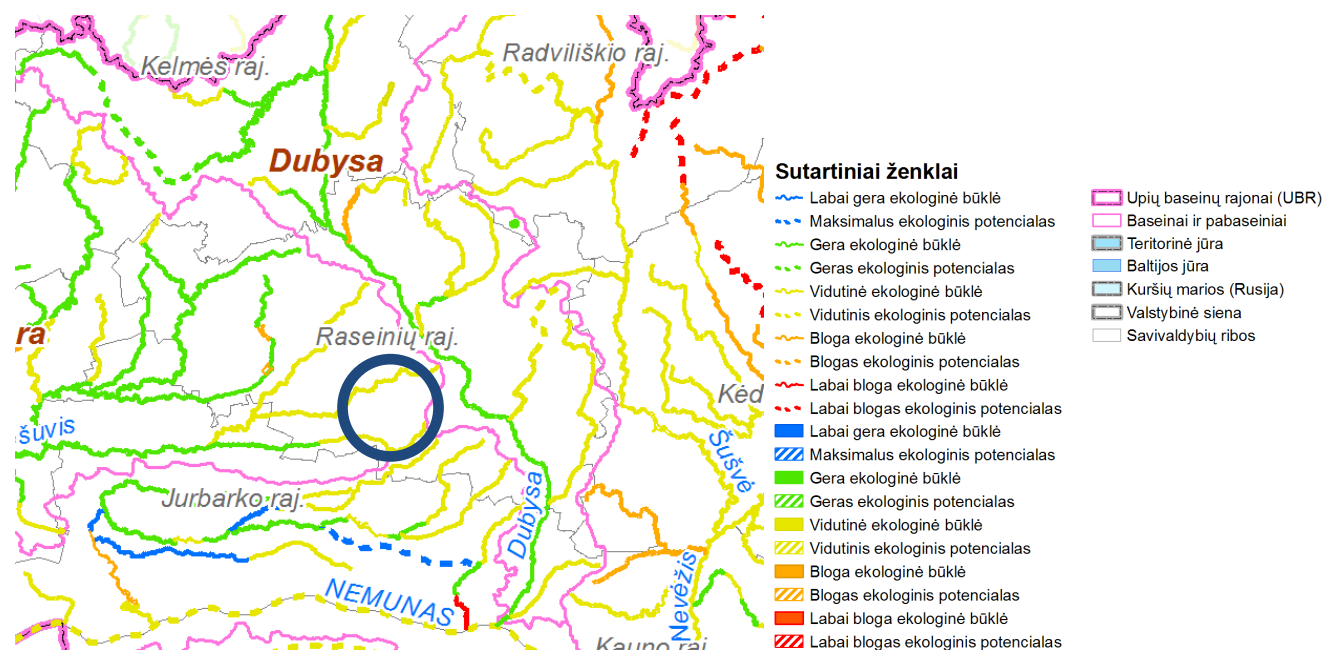
5.2.1 lentelė. Upių vandens kokybės 2009 m. monitoringo duomenys

Nr.	Upė, monitoringo vieta	Kokybės rodikliai (teršalas / DLK)								
		Skendinčios medžiagos mg/l ≤25	Ištirpęs O ₂ mgO ₂ /l ≥9 min= 6 lašišinėms; ≥7 min= 4 karpinėms	BDS7 mgO ₂ /l 4 lašišinėms; 6 karpinėms	Amonio azotas mgN/l 0,778	Nitritai mgN/l 0,03 lašišinėms; 0,046 karpinėms	Nitratai mgN/l 2,3	Bendras azotas mg/l 2,5	Fosfatai mgP/l 0,065 lašišinėms; 0,131 karpinėms	Bendras fosforas mg/l 0,1
	2009 m.									
R1419	Bebirva aukščiau Pabebirvio	19,2	9,66	2,5	0,045	0,016	2,425	3,693	0,033	0,090

Šaltinis: Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentas. 2011

Pagal paviršinių vandens telkinių ekologinę būklę ir ekologinį potencialą Bebirvoje aukščiau Pabebirvio – vidutinės ekologinės būklės (žr. 5.2.4 pav.).

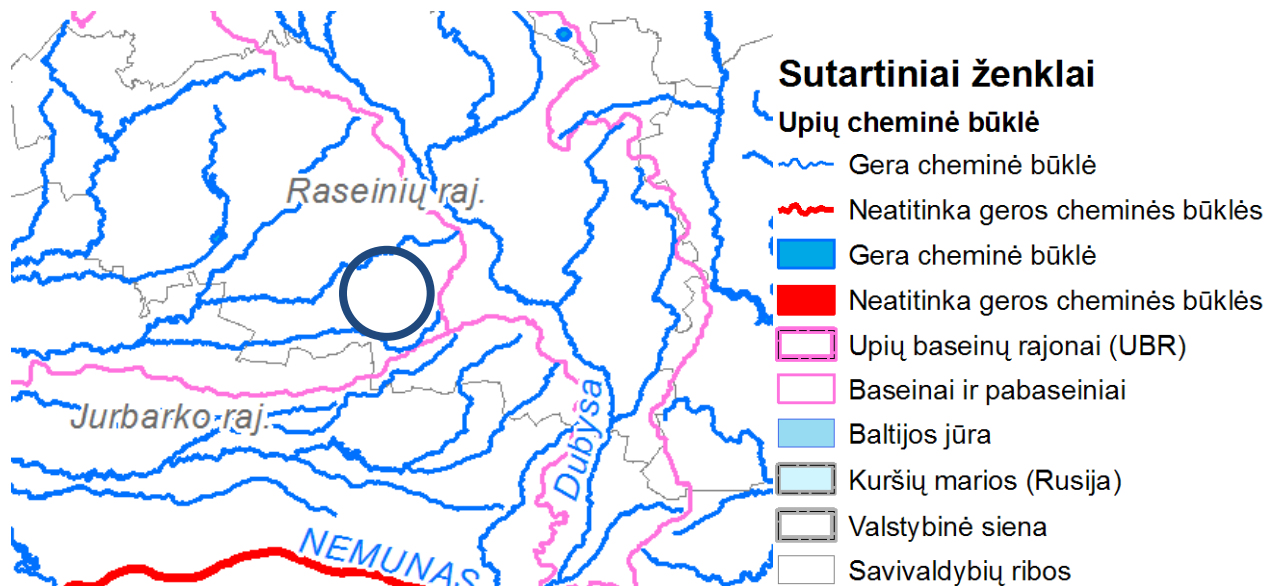
5.2.4 pav. Nemuno UBR paviršinių vandens telkinių ekologinė būklė ir ekologinis potencialas (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Pagal cheminę paviršinių vandenų būklę, Bebirva aukščiau Pabebirvio priskirta prie geros cheminės būklės upių (žr. 5.2.5 pav.).

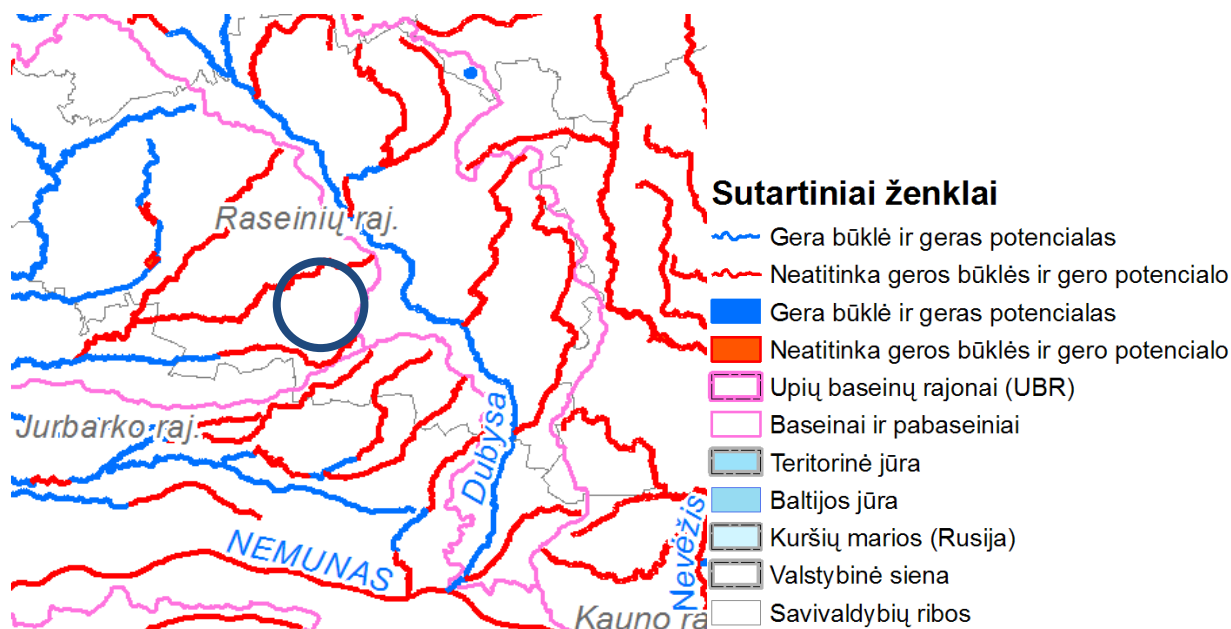
5.2.5 pav. Cheminė Nemuno UBR paviršinių vandens telkinių būklė (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Bendrame paviršinių vandens telkinių būklės ir potencialo vertinime Bebirvoje aukščiau Pabebirvio įvertinta kaip neatitinkanti geros būklės ir gero potencialo (žr. 5.2.6 pav.).

5.2.6 pav. Bendra Nemuno UBR paviršinių vandens telkinių būklė ir potencialas (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

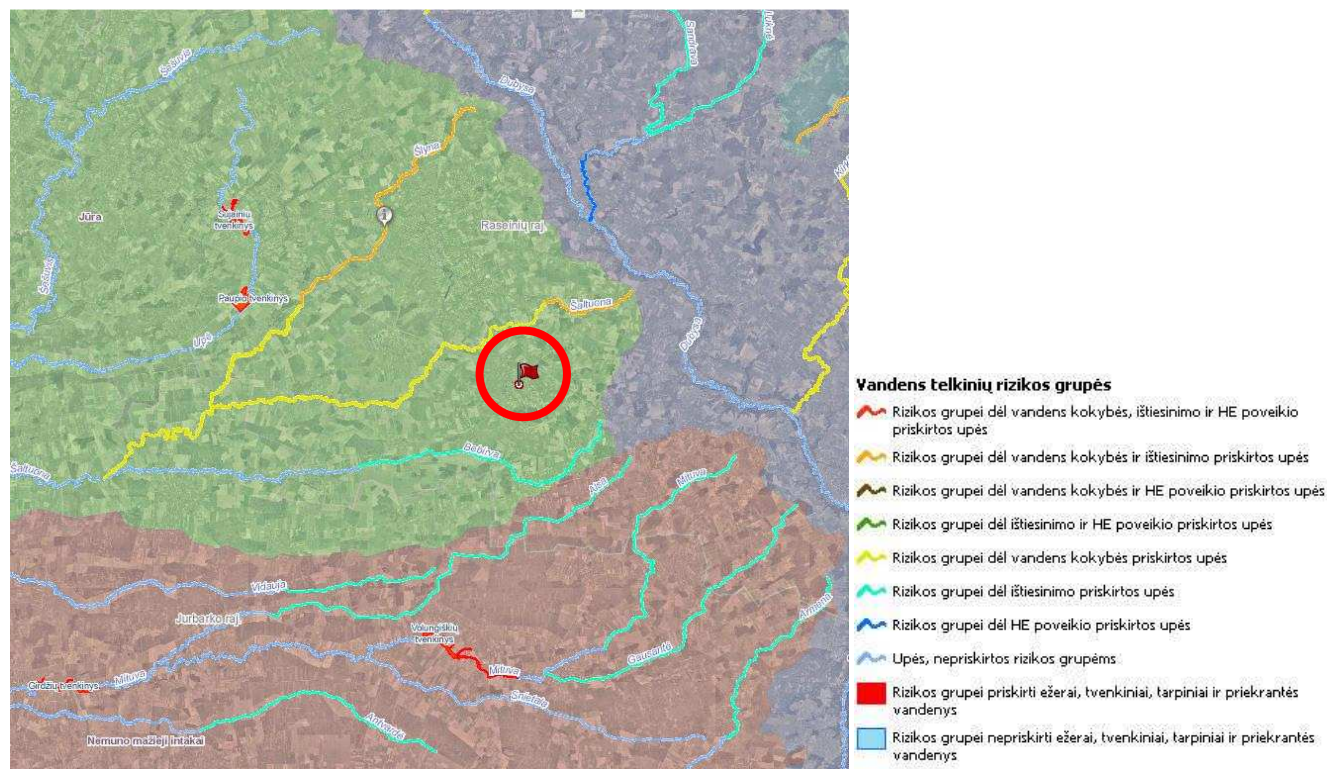
Rizikos vandens telkiniais vadinami tokie telkiniai, kuriems yra grėsmė dėl neigiamo žmogaus veiklos poveikio iki 2015 m. nepasiekti geros būklės. Gera būklė laikoma būklė, artima natūraliai, žmogaus veiklos nedaug paveiktai būklei. Siekiant nustatyti rizikos vandens telkinius ir priežastis dėl ko telkinių būklė yra nepatenkinama, 2004-2008 m. pabaigoje buvo identifikuotos reikšmingos žmogaus

veiklos apkrovos ir jų poveikis paviršiniams vandens telkiniams. Paviršiniai rizikos vandens telkiniai buvo išskirti dėl šių reikšmingų žmogaus veiklos apkrovų:

- **pasklidosios taršos** (sukeltos žemės ūkio veiklos);
- **sutelktosios taršos** (vandens taršos miestų bei pramonės objektų nuotekomis);
- **upių hidrologinio režimo reguliavimo** (užtvankų įrengimo ant upių);
- **vandens paėmimo** (Lietuvoje Drūkšių ežeras laikomas vieninteliu paviršinio vandens gavybos šaltiniu, kuris daro didelę įtaką vandens telkiniui. Ežero vanduo naudojamas Ignalinos AE reaktoriui aušinti).

2008 m. spalio 31 d. Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu Nr. AV-183 patvirtintas Paviršinių rizikos vandens telkinių sąrašas. Į sąrašą patenka ir Bebirbos upelis (žr. 5.2.7 pav.).

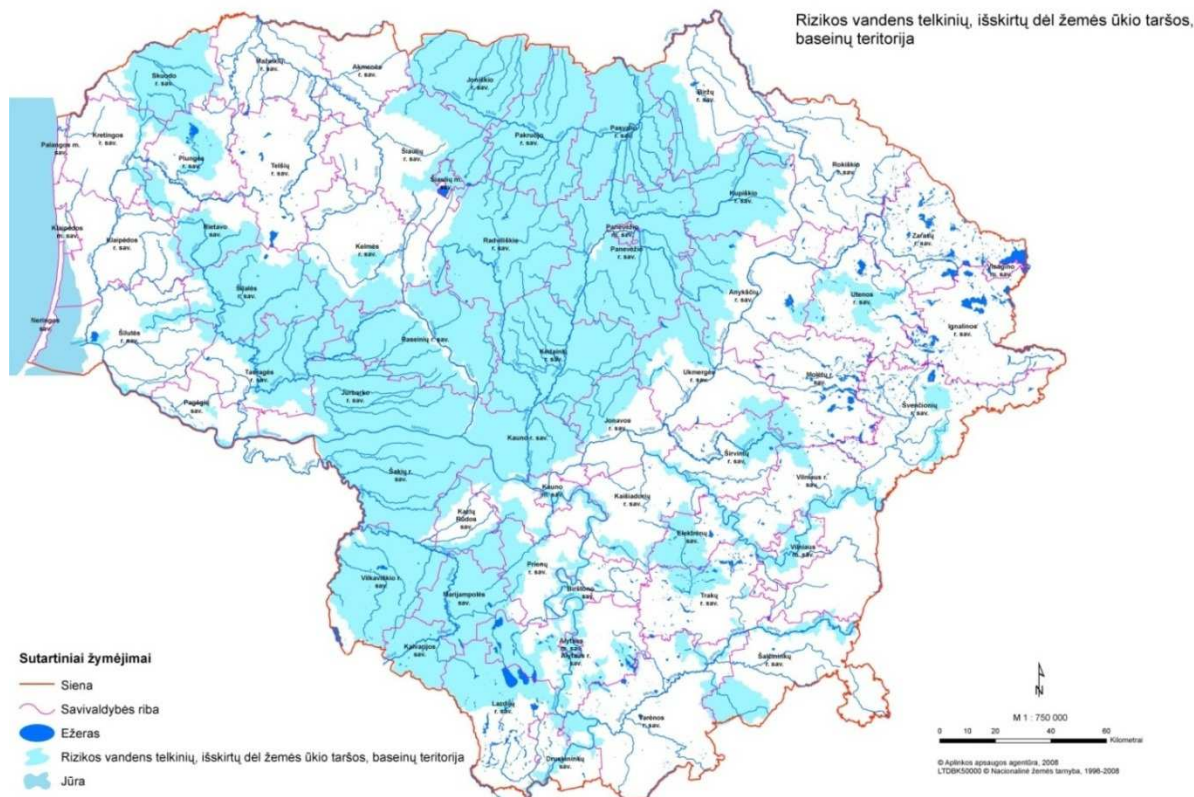
5.2.7 pav. Upių rizikos vandens telkiniai

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2011.

Rizikos vandens telkiniams bus nustatomos atitinkamos jų būklės gerinimo priemonės, siekiant iki 2015 m. pasiekti vandensaugos tikslus. Paviršinių rizikos vandens telkinių sąrašą numatoma tikslinti, atsižvelgiant į parengtus Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonų valdymo planus ir priemonių programas.

5.2.8 pav. Rizikos vandens telkinių, išskirtų dėl žemės ūkio taršos, baseinų žemėlapis

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2011

Kalnujų/Palendrių miestelio nuotekos surenkamos ir nuvedamos į „Raseinių vandenų“ tinklus, kur išvalytos nuotekos išleidžiamos į Reisgupio upelį. Išvalytų nuotekų kokybę gera.

Pagal UAB „Raseinių vandenys“ pateiktą informaciją prie Kalnujų/Palendrių nuotekų tinklų prisijungusių vartotojų skaičiaus 2010 m. pateikiamas 5.2.2 lentelėje. Per pastaruosius metus prisijungusių vartotojų skaičius nekito. Didžioji dauguma prisijungusiųjų yra gyventojai (žr. 5.2.2 lentelę).

5.2.2 lentelė. Kalnujų/Palendrių miestelio nuotekų tinklų vartotojų skaičius 2010 m.

	2010 m.
Prisijungusių prie nuotekų tinklų vartotojų bendras skaičius, vienetais	72
Iš jų gyventojai	60
Iš jų įmonės	12

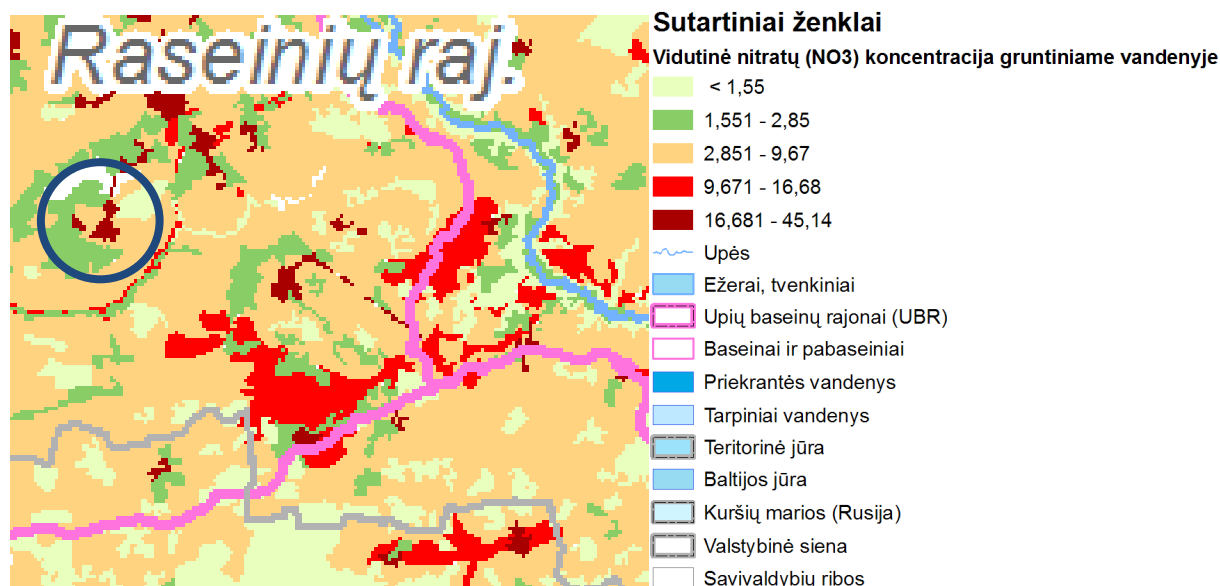
Šaltinis: UAB „Raseinių vandenys“, 2011

5.3 POŽEMINIŲ VANDENŲ KOKYBĖ

Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, pateikiami žemėlapių fragmentai įvairiomis temomis, liečiančiomis požeminių vandens telkinių ekologinę būklę. Šie žemėlapiai buvo sudaryti 2010 metais.

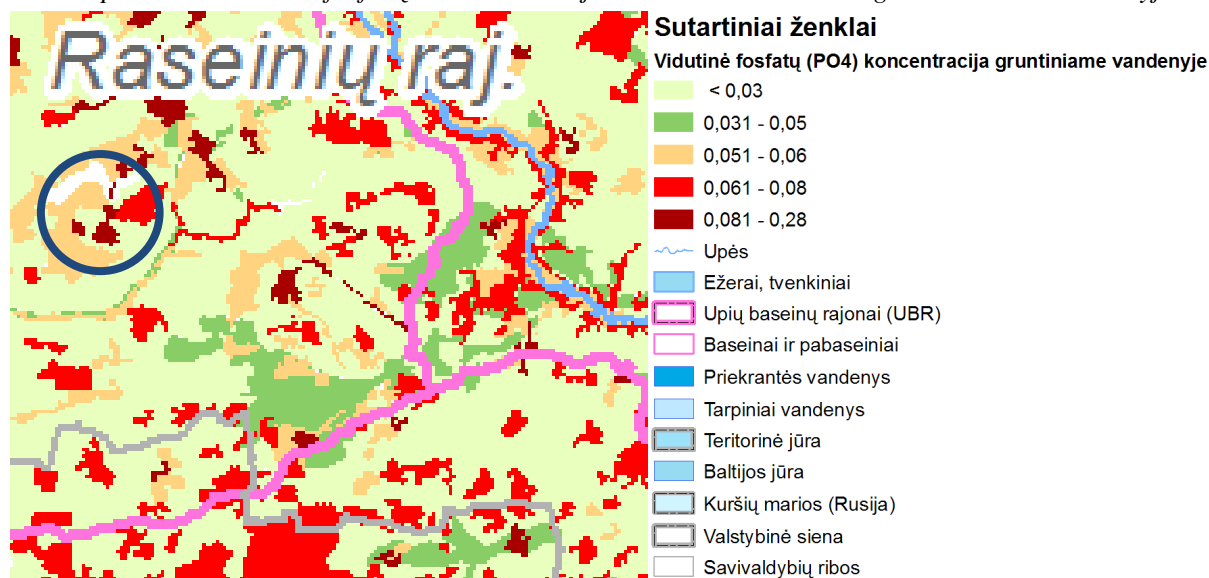
Vidutinė nitratų (NO_3), fosfatų (PO_4) ir amonio (NH_4) koncentracija gruntiniame vandenyje Kalnujuose/Palendriuose – pakankamai didelė (žr. 5.3.1-5.3.3 pav.).

5.3.1 pav. Vidutinė nitratų koncentracija Nemuno UBR gruntiniame vandenyje (fragmentas)

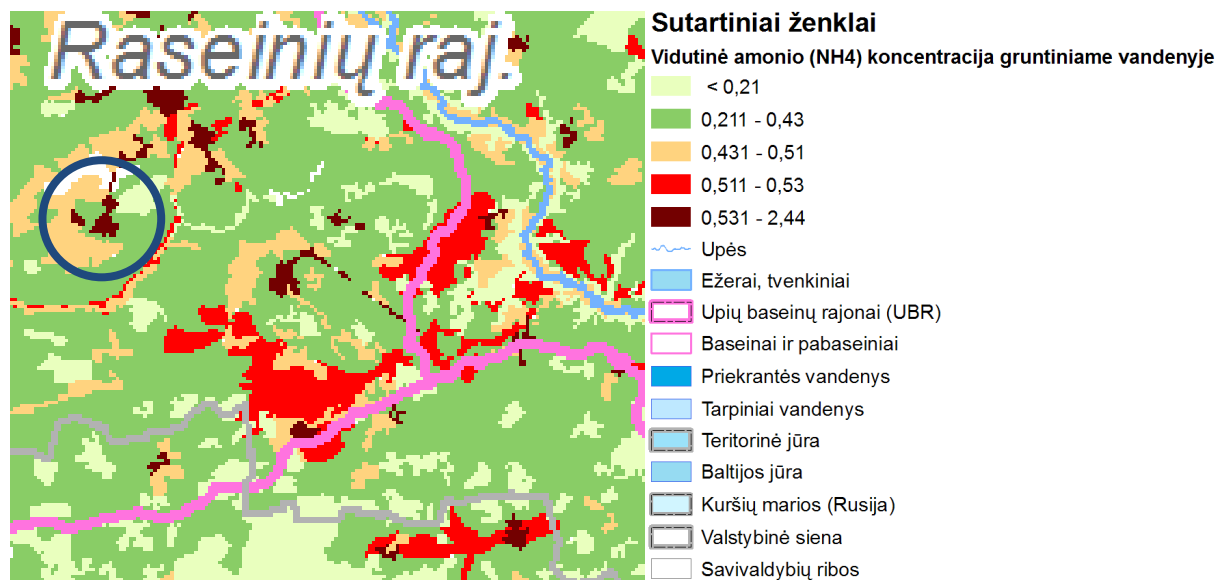
Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

5.3.2 pav. Vidutinė fosfatų koncentracija Nemuno UBR gruntiniame vandenyje (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

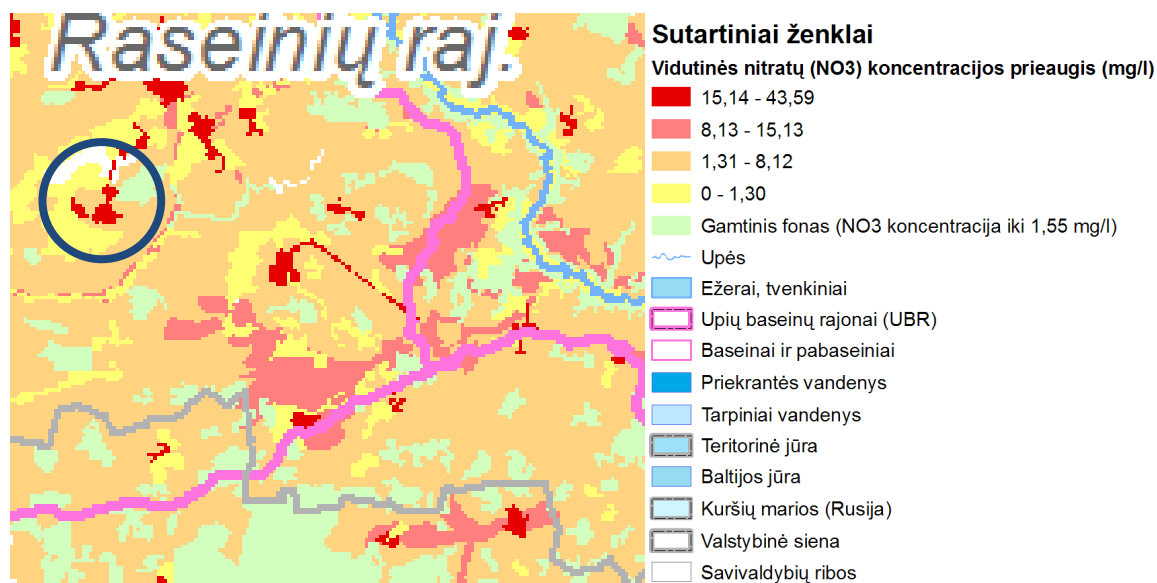
5.3.3 pav. Vidutinė amonio koncentracija Nemuno UBR gruntiniame vandenyje (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

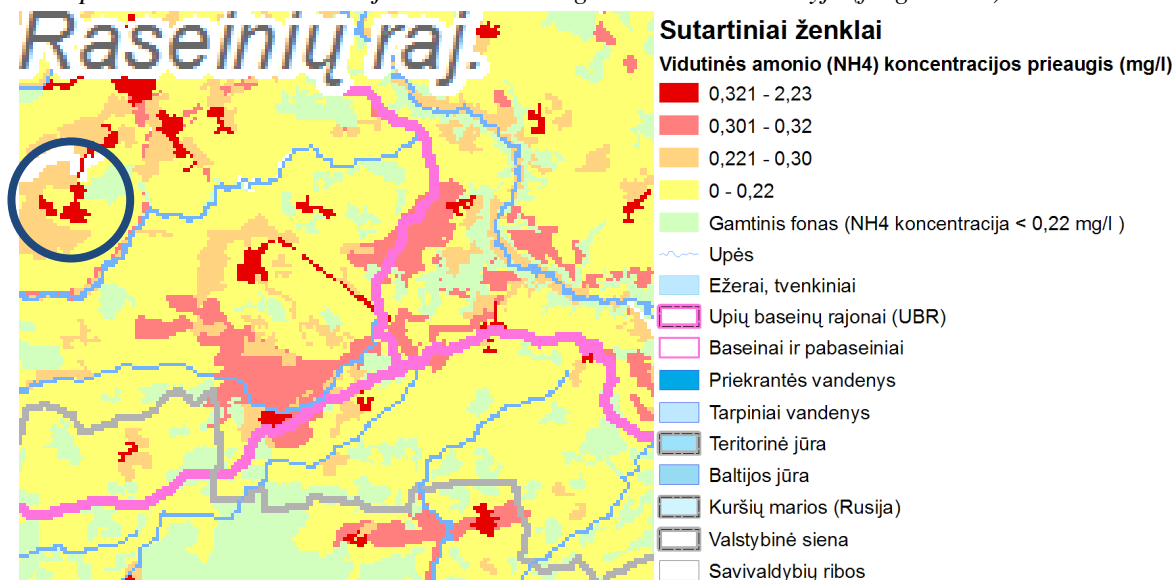
Vidutinės nitratų (NO₃) ir amonio (NH₄) koncentracijos prieaugis (mg/l) gruntiniame vandenyje Kalnujuose/Palendriuose – taip pat pakankamai didelis (žr. 5.3.4, 5.3.5. pav.).

5.3.4 pav. Nitratų koncentracija Nemuno UBR gruntiniame vandenyje (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

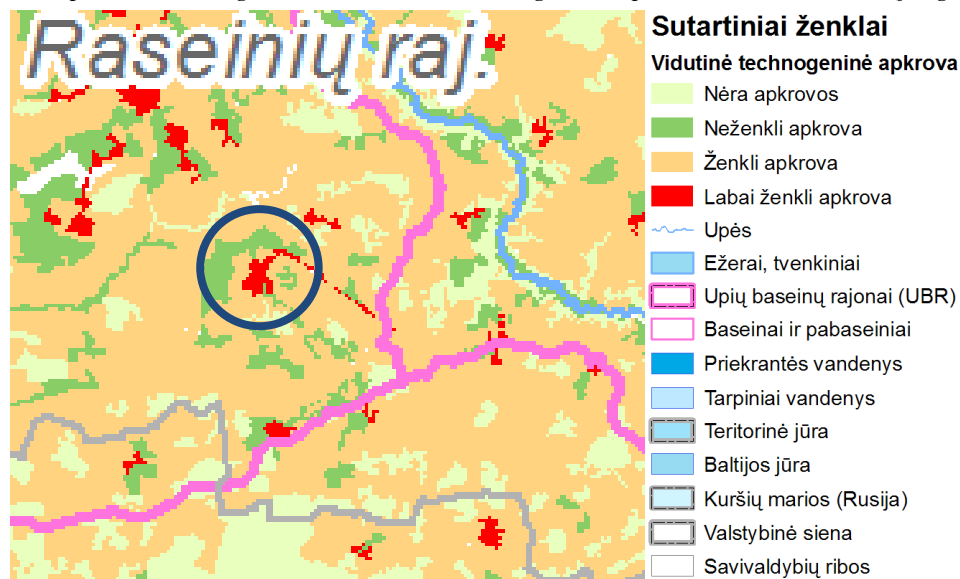
5.3.5 pav. Amonio koncentracija Nemuno UBR gruntiniame vandenyje (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Vidutinė gruntinio vandens technogeninė apkrova – labai ženkli (žr. 5.3.6 pav.).

5.3.6 pav. Vidutinė gruntinio vandens technogeninė apkrova Nemuno UBR (fragmentas)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra. 2011

Prie vandens tiekimo tinklų Kalnujuose/Palendriuose prisijungusių vartotojų per pastaruosius 3 metus pasipildė po tris – keturis vartotojus. Didžioji dauguma vartotojų buvo gyventojai (žiūr. 7.3.1 lentelė).

5.3.1 lentelė. Kalnujų/Palendrių miestelio vandens tiekimo tinklų vartotojai

	2010 m.
Prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų vartotojų skaičius, vnt.	140
Iš jų gyventojai	119
Iš jų įmonės	21

Šaltinis: UAB „Raseinių vandenys“

Kalnujų/Palendrių miesteliui geriamas vanduo yra tiekiamas iš Raseinių miesto vandenvietės. Pagal 2010 m. vandens tyrimo šioje vandenvietėje duomenis, vandens kokybė yra gera.

Pagal Lietuvos higienos normų HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintų LR sveikatos apsaugos ministro 2006-07-17 įsakymu Nr. V-613, 3 priedą, Raseinių vandenvietė yra IIa¹ pogrupio. Šio pogrupio vandenviečių eksploataciniai sluoksniai iš viršaus izoliuoti nestorais, tačiau apribotais, mažai laidžiais vandeniu sluoksniais. Jų eksploatuojami vandeningieji sluoksniai tik sąlyginai izoliuoti, o pritekėjimas dažnai vyksta per hidrogeologinius langus. Lietuvos geologijos tarnyba neturi informacijos apie vandenvietės sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymą pagal Lietuvos higienos normą HN 44:2006 „Vandenviečių SAZ nustatymas ir priežiūra“. Pagal minėtas higienos normas, II grupės vandenviečių 1-osios juostos, vadinamos griežto režimo apsaugos juosta, atstumai turi būti ne mažesni kaip 15 m nuo vandenviečių. Kadangi vandenvietės SAZ nėra nustatytos, BP esamoje būklėje šios SAZ nėra fiksuotos. SAZ 2-osios ir 3-iosios juostų skaičiavimus gali atlikti tik juridiniai ir fiziniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba) išduotą leidimą tirti žemės gelmes šiai tyrimų rūšiai – požeminio vandens (visų rūšių, taip pat žemės gelmių šiluminės energijos) paieška ir žvalgyba.

5.4 FIZIKINĖ TARŠA

Fizikine tarša yra vadinama aplinkos tarša triukšmu, vibracija, jonizuojančiąja ir nejonizuojančiąja spinduliuote, radioaktyviosiomis medžiagomis, kurios, patekusios į aplinką, gali sukelti pavojų ir pakenkimus gyviems organizmams iš karto arba po tam tikro laiko. Labiausiai pasireiškianti fizikinė tarša, kurios poveikis aplinkai yra nustatytas, yra radiacija, elektromagnetiniai laukai, šiluminė tarša ir triukšmas.

Fizikinė tarša labiau aktuali didesniems Lietuvos miestams. Duomenų apie Kalnujų/Palendrių fizikinės taršos parametrus šioje srityje nėra.

IŠVADOS:

- 1. Pagal Kalnujų/Palendrių gyventojų anketinę apklausą galima daryti išvadą, kad miestelio oro kokybė yra gana gera. Apie transporto keliamą taršą duomenų nėra.**
- 2. Duomenų apie vietinių katilinių taršą nėra (Kalnujai/Palendriai neturi centralizuotos katilinės).**
- 3. Vandens kokybė vandenvietėje yra gera.**
- 4. Bebirvos upelio vandens būklė pagal biologinius parametrus yra bloga, pagal fizikinius-cheminius rodiklius - problematiška. Tai reiškia, kad konvertuojant gamybinės teritorijas ir esamus gamtinius faktorius pritaikant gyventojų trumpalaikio poilsio reikmėms, jų integracijos sąlygos turės atitikti galiojančius standartus.**
- 5. Nuotekų valymo įrenginiai geros būklės.**

6. SOCIALINĖ APLINKA

Kalnujų/Palendrių miestelio socialinės aplinkos esamai būklei įvertinti ir išvadoms parengti turėtų būti naudojami paskutinių trijų metų oficialūs statistiniai duomenys. Kai kuriose duomenų bazėse pateikiami naujausi duomenys yra 2001-ųjų visuotinio gyventojų surašymo metų. Tendencijoms nustatyti daromi palyginimai tarp Raseinių rajono ir Lietuvos Respublikos indikatorių. Kalnujų/Palendrių miestelio duomenys – gyventojų apklausos rezultatai, Seniūno metinės ataskaitos ir kiti rodikliai, gauti iš atitinkamų žinybų.

6.1 DEMOGRAFINĖ STRUKTŪRA

Dėl didėjančio nedarbo lygio vis labiau intensyvėjantis emigracijos procesas iš Lietuvos į kitas ES šalis nėra palankus – remiantis Statistikos departamento pateikiamais duomenimis, per metus (2011 metų pradžiai) Lietuvos gyventojų skaičius sumažėjo apie 80 tūkstančių. Tačiau, esant tam tikrai geografiniai situacijai ir izoliuotumui LR urbanistinėje struktūroje Kalnujų/Palendrių miestelio gyventojų skaičiaus ir struktūros kaitai didelės įtakos neturėjo ne tik miestelio ekonominės-socialinės aplinkos kitimas, bet ir bendri demografiniai procesai Lietuvoje ir Europoje.

Lyginant paskutinių trejų (2009-2011) metų duomenis, ryški Lietuvos gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija – 2011 metais, palyginti su 2009-aisiais, gyventojų sumažėjo daugiau nei 3,1% arba 105 271 gyventojais. Raseinių rajone bei Kalnujų/Palendrių miestelyje gyventojų mažėjo pakankamai ženkliai. Kalnujų/Palendrių 2010-aisiais, lyginant su 2005 metais, gyventojų skaičius sumažėjo apie 28% (- 114 gyv.).

Lyginant su šalies gyventojų skaičiaus sumažėjimo procentiniu rodikliu, neigiamas gyventojų skaičiaus pokytis Kalnujų/Palendrių yra didesnis ir tendencingas.

6.1.1 lentelė. Gyventojų skaičius 2009-2011 metais

Teritorija	Gyventojų skaičius metų pradžioje		
	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuvos Respublika	3 349 872	3 329 039	3 244 601
Raseinių r. sav.	41 305	40 656	39 478

Šaltinis: Statistikos departamentas

6.1.2 lentelė. Gyventojų skaičiaus Kalnujuose/Palendriuose kaita 2005-2010 m.

		2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Kalnujų gyventojų sk.	526	502	510	429	425	412
	Palendrių gyventojų sk.	71	69	69	74	74	74

Šaltinis: Seniūno ataskaita

2007-2009 metais gimstamumas didėjo – Lietuvoje jis padidėjo apie 12%, o Raseinių rajone išliko stabilus. 2010 metais visoje šalyje pastebimas gimstamumo mažėjimas – apie 3%. Paskutiniais metais Kalnujuose/Palendriuose pastebima gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija.

2005-2010 metais natūrali Kalnujų/Palendrių gyventojų kaita išlieka neigiama ir tendencinga.

Remiantis atliktos gyventojų apklausos duomenimis, 30,34% apklaustųjų Kalnujų/Palendrių gyventojų – dirbantieji, iš kurių 37,93% darbo vieta – Kalnujai. Likusieji dirba: Gabšiuose – 31,03%, Raseiniuose – 13,79%, kituose gretimuose kaimuose. Kaip rodo apklausos rezultatai, kurti naujas darbo vietas Kalnujuose/Palendriuose nurodo kaip svarbiausią uždavinį net 32,58% apklaustųjų gyventojų. Taip pat apklaustieji akcentavo, kad pagal demografinę sudėtį Kalnujų/Palendrių gyventojai sensta.

Tautinė sudėtis. Nesant Kalnujų/Palendrių miestelio rodiklių, analizuojami bei lyginami Raseinių rajono gyventojų tautinės sudėties rodikliai. Vertinant gyventojus tautinės sudėties aspektu – rajone absoliučią daugumą gyventojų sudaro lietuvių tautybės gyventojai. Jie sudaro net 98,9% visų rajono gyventojų.

6.1.8 lentelė. Gyventojų tautinė sudėtis, proc. (2001 m. gyventojų surašymo duomenys)

Teritorija	Lietuvių	Lenkų	Rusų	Baltarusių	Kitų tautybių ir nenurodė
Lietuvos Respublika	83,4	6,7	6,3	1,2	2,4
Raseinių rajonas	98,9	0,1	0,5	0,1	0,4

Šaltinis: Statistikos departamentas

Daroma prielaida, kad Kalnujų/Palendrių gyventojų tautinė sudėtis yra panaši Raseinių rajono indikatoriams.

Išsilavinimas. 2008 metais daugiausia Lietuvos gyventojų nuo 25 iki 64 metų amžiaus buvo įgiję vidutinį išsilavinimą – 60%, dvigubai mažiau buvo gyventojų su aukščiausiu išsilavinimu – 30%, mažiausiai – turinčių žemesnį išsilavinimą (10%). 2010 metais sumažėjo gyventojų, turinčių žemesnį išsilavinimą, 2010 m. žemesnį išsilavinimą turinčių gyventojų buvo 2% mažiau, gyventojų, turinčių vidutinį išsilavinimą santykinis rodiklis sumažėjo 1%, o įgijusių aukščiausią išsilavinimą gyventojų padaugėjo 3%. Aukščiausią išsilavinimą turintys gyventojai 2010 metais sudarė 33% visų šalies gyventojų nuo 25 iki 64 metų amžiaus.

6.1.9 lentelė. Gyventojų išsilavinimas (25-64 m amžiaus grupėje.)

Teritorija	Išsilavinimas*	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	Žemesnis	168,4 (10%)	154,8 (9%)	141,7 (8%)
	Vidutinis	1071,4 (60%)	1076,2 (60%)	1054,7 (59%)
	Aukščiausias	541,7 (30%)	551,9 (31%)	579,8 (33%)
Kauno apskritis	Žemesnis	25,7 (7%)	23,7 (8%)	24,3 (7%)
	Vidutinis	202,1 (56%)	200,5 (56%)	188,6 (54%)
	Aukščiausias	130,2 (37%)	127,5 (36%)	134,3 (39%)

* - žemesnis išsilavinimo lygmuo – pradinis ir pagrindinis;

- vidutinis išsilavinimo lygmuo – vidurinis ir pavidurinis;

- aukščiausias išsilavinimo lygmuo – aukštasis mokslas.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Atsižvelgiant į Kauno apskrities gyventojų įgyto išsilavinimo tendencijas, daroma prielaida, kad tiek apskričiai priklausančio Raseinių rajono, tiek Kalnujų/Palendrių miestelio gyventojai daugiausia yra įgiję vidutinį išsilavinimą (manyta, kad tokie gyventojai sudaro kiek daugiau nei pusę miestelio

gyventojų), mažiau gyventojų, turinčių aukščiausią išsilavinimą (apie trečdalis visų 25-64 metų amžiaus Kalnujų/Palendrių gyventojų) ir mažiausiai gyventojų, turinčių žemesnįjį išsilavinimą (apie 7 procentinių punktų).

6.2 SOCIALINĖ INFRASTRUKTŪRA

Ikimokyklinis ugdymas. Statistikos departamento duomenimis, 2008 metais Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų įregistruota 654 (100-ui vaikų teko 97 vietos), iš viso šiose įstaigose buvo 92134 vietos. Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose Lietuvoje tendencingai didėjo – 2008 metais, lyginant su 2005 metais, vietų padaugėjo 7% arba 6032 vietom, nors įstaigų skaičius beveik nekito.

Kalnujuose nėra vaikų darželio. Pagal atliktą anketinę apklausą, gyventojai pageidauja, kad darželis gyvenvietėje būtų.

Bendrasis lavinimas. 2008-2009 metų Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje bendrojo lavinimo mokyklų buvo 1415, kuriose mokėsi 464638 mokiniai. Analizuojant mokinių skaičių bendrojo lavinimo mokyklose matoma priešinga tendencija nei ikimokyklinio ugdymo įstaigose – mokinių skaičius pakankamai sparčiai mažėja visoje Lietuvos teritorijoje: 2006-2009 metais šalyje mokinių skaičius sumažėjo 10%, Raseinių rajone – 12%.

Mažėjantis mokinių skaičius turi įtakos mokyklų skaičiui, bendrojo lavinimo įstaigų tinklo optimizavimui – 2006-2009 metais Lietuvoje, bei Raseinių rajone mokyklų skaičius buvo mažinamas. Analizuojamu laikotarpiu šalyje bendrojo lavinimo įstaigų skaičius sumažėjo 6% (30 mokyklų).

Kalnujuose/Palendriuose yra viena bendrojo lavinimo mokykla (dirbanti viena pamaina), kuri pilnai tenkina miestelio gyventojų poreikius. Mokinių skaičius pastaraisiais metais mokykloje sparčiai mažėja. (žr. 6.2.1 lent.).

6.2.1 lentelė. Bendrojo lavinimo mokinių skaičiaus Kalnujuose kaita 2005-2010 m.

		2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Mokinių skaičius Kalnujų darželyje	24	24	23	27	19	13

Šaltinis: Seniūno ataskaitos

Kultūros institucijos. Kalnujuose yra Raseinių rajono kultūros centro Kalnujų filialas. Veikia saviveiklininkų kolektyvai.

Didesni vykstantys kultūriniai renginiai – Baltų vienybės diena ant Palendrių piliakalnio, Vasario 16-oji, Kovo 11-oji, Motinos diena, Joninės, rudens gėrybių, padėkos, eglutės įžiebimo šventės.

Kalnujuose įsteigta „Kalnujų“ bendruomenė, vienijanti 42 narius, Palendriuose įsteigta „Palendrių“ bendruomenė, kurioje yra 40 narių.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos. Kalnujų miestelyje yra medicinos punktas.

Pagal gyventojų apklausos rezultatus, Kalnujuose pas gydytoją lankosi tik 1,12% apklaustųjų. Didelė dalis Kalnujų/Palendrių gyventojų (net 95,51%) vyksta pas gydytoją į Raseinius.

Tarp svarbiausių uždavinių, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę Kalnujuose/Palendriuose, beveik 25% apklaustųjų paminėjo jog reikia gerinti sveikatos infrastruktūrą.

Socialinių paslaugų įstaigos. Lietuvoje vyksta socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimo tendencija. Tačiau Raseinių rajone šiek ši rizika tiek padidėjo. Viena iš šio teigiamo proceso priežasčių – pagerėjusi socialinio darbo kokybė.

Lyginant 2009-2010 metus, 2010-aisiais Lietuvoje socialinės rizikos šeimų sumažėjo 2%, vaikų šiose šeimose sumažėjo – beveik 4%, Raseinių rajone neigiamas – socialinės rizikos šeimų padaugėjo apie 5% ir vaikų jose padaugėjo 16%.

6.2.3 lentelė. Socialinės rizikos šeimos 2009-2010 m.

Teritorija		2009	2010
Lietuvos Respublika	Socialinės rizikos šeimų skaičius	11 121	10 904
	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	24 222	23 335
Raseinių r. sav.	Socialinės rizikos šeimų skaičius	211	221
	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	493	511

Šaltinis: Statistikos departamentas

6.3 BŪSTAS

Gyvenamas fondas apskaitomas pagal nuosavybės formas ir jo buvimo vietą. Prie gyvenamojo fondo nepriskiriami vasarnamiai, medžiotojų nameliai, poilsiavietės, poilsio namai, sanatorijos, sodo nameliai ir kiti pastatai skirti laikinam gyvenimui. Europos Sąjungos vidurkis pagal gyvenamojo fondo normą vienam gyventojui yra 35 kv.m 2009 m.

Naudingojo ploto, tenkančio vienam gyventojui dydis yra tas indikatorius, pagal kurį galima išvesti tiesioginę priklausomybę naujų ir konvertuojamų plėtros teritorijų poreikiui.

Kadangi nėra duomenų apie gyvenamąjį fondą Kalnujų/Palendrių miestelyje, skaičiuojamasis gyvenamojo fondo rodiklis priimamas pagal rajono vidurkį (žr. 6.3.1 lentelę).

6.3.1 lentelė. Gyvenamasis fondas, tenkantis vienam miesto gyventojui 2008-2010 m (kv.m)

Teritorija	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	23,8	23,6	24,8
Kauno apskritis	24,3	24,9	25,1
Raseinių r. sav.	25,7	25,9	27,3

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kalnujai/Palendriai

27,3

Statistikos departamento duomenimis, Raseinių rajono gyvenamasis 2010 metais fondas sudarė 1058,5 tūkst. m². Kalnujuose/Palendriuose 2010 metais gyveno 412 (pagal seniūnijos ataskaitos duomenis) gyventojų.

Kadangi nėra duomenų apie gyvenamąjį fondą, Kalnujų/Palendrių miestelio išvestinis gyvenamasis fondas skaičiuojamas pagal rajono gyvenamojo fondo rodiklį vienam gyventojui (žr. 6.3.2 lentelę).

6.3.2 lentelė. Gyvenamasis fondas 2008-2010 m. (tūkst.. kv.m)

Teritorija	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	83 351,3	83 186,1	84 832,5
Kauno apskritis	2 102,4	2 281,2	2 372,0
Raseinių rajonas	1 049,5	1 039,7	1 058,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kalnujų/Palendrių	13,3
-------------------	------

Lyginant Lietuvos, Kauno rajono ir Raseinių rajono rodiklius pagal naudingąjį plotą, tenkantį vienam gyventojui, vienam rajono gyventojui tenkantis naudingasis plotas yra labai panašus su šalies vidurkiu. Visose minėtose teritorijose pastebima naudingojo ploto didėjimo tendencija: 2008-2009 metais naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, visoje Lietuvoje sumažėjo, tačiau 2009-2010 metais šis plotas, tenkantis vienam gyventojui, Lietuvoje padidėjo 2%, Kauno apskrityje – 4%, Raseinių rajone – 2%.

Dabartinė Kalnujų/Palendrių būsto plėtra vyksta vangiai.

IŠVADOS:

1. Kalnujų/Palendrių gyventojų demografinėje struktūroje jaučiami senėjimo požymiai.
2. 2008-2010 metais natūrali gyventojų kaita išlieka neigiama ir tendencinga. Todėl BP sprendiniuose tikslinga priimti optimistinę prognozę - išlaikyti 2011 metų gyventojų skaičių.
3. Svarbiausias Kalnujų/Palendrių gyventojų lūkestis – padidinti darbo vietų skaičių.
4. Socialinės infrastruktūros sistema Kalnujuose/Palendriuose subalansuota prastai, pagal gyventojų apklausą, labiausiai trūksta vaikų darželio, laidojimo namų, sveikatos centro.
3. Pastebima naudingojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, didėjimo tendencija. Siekiant pagerinti gyvenimo sąlygas, tai leidžia prognozuoti naujų gyvenamųjų teritorijų įsisavinimo poreikį.

7. EKONOMINĖ APLINKA

7.1 ĮMONIŲ VEIKLOS STRUKTŪRA

Raseinių rajono juridinių asmenų skaičius netolygiai kito, taip pat netolygiai kito ir darbuotojų skaičius. Galima daryti prielaidą, kad rajono vietinė rinka nėra stabili, „miestą kuriančiosios“ grupės potencialas nėra saugus, dėl šiuo metu suprantamos sudėtingos globalios ekonominės situacijos.

7.1.1 lentelė Raseinių rajono savivaldybėje veikiančių įmonių ir darbuotojų skaičius, vnt.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Veikiančių įmonių skaičius	438	419	435
Darbuotojų skaičius	5 568	5 571	5 108

Šaltinis: Statistikos departamentas

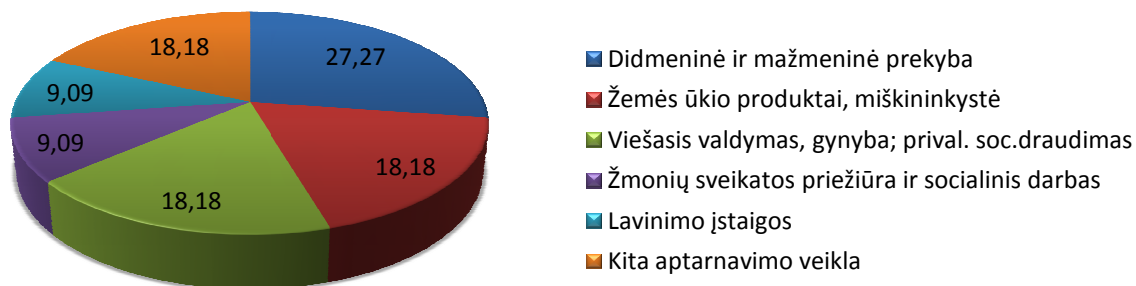
Kalnujų/Palendrių įmonių veiklos struktūra. Kalnujų geografinė padėtis susisiekimo požiūriu strategiškai yra labai patogi ir sudaro prielaidas pakankamai sėkmingam verslo plėtojimui. Verslo įmonių struktūroje didžiausią dalį užima didmeninė ir mažmeninė prekyba, (3 įmonės).

7.1.2 lentelė. Verslo veiklos struktūra Kalnujuose 2011 m. pradžioje (vnt. ir proc.)

Veiklos rūšys	2010 m.	Procentai, %
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	3	
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	-	
Žemės ūkio produktai, miškininkystė	2	
Apdirbamoji gamyba	-	
Statyba	-	
Transportas ir saugojimas	-	
Viešasis valdymas, gynyba; prival. soc.draudimas	2	
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	1	
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	-	
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	-	
Lavinimo įstaigos	1	
Kita aptarnavimo veikla	2	
Viso:	11	

Šaltinis: Lietuvos įmonių katalogas

7.1.1 pav. Verslo veiklos struktūra Kalnujuose 2011 m. pradžioje (vnt. ir proc.)

Šaltinis: Lietuvos įmonių katalogas

Paslaugų gyventojams yra teikiama pakankamai nedaug.

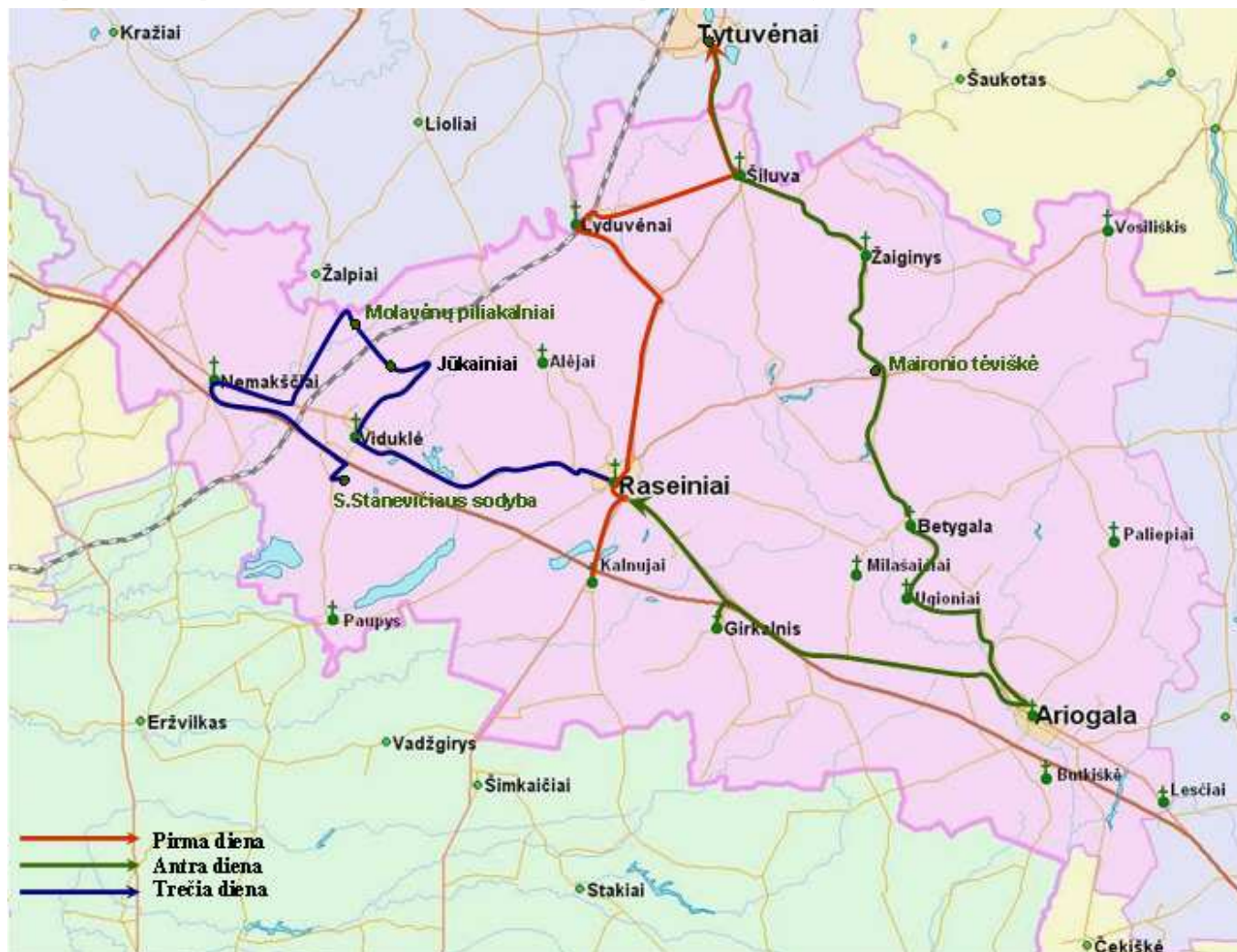
Visai neužpildyti statybos, profesinės, mokslinės ir techninės veiklos, apdirbamosios gamybos, statybos, transporto ir saugojimo, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos segmentai, kas keltų turizmo prestižą ir skatintų darbo vietų kūrimą.

Turizmas. Raseinių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 m. vizijoje akcentuota, jog Raseinių kraštas - modernus Rytų ir Vidurio Europos piligrimystės centras, patogus ir saugus gyventi, viliojantis svečiuotis, patrauklus investuoti.

Kalnujai/Palendriai yra labai patogioje geografinėje padėtyje – šalia automagistralės A1 Klaipėda – Kaunas. Dėl šios priežasties yra puiki galimybė plėtoti turizmą, įkurti maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų sektorius. Norint atgaivinti miestelio kultūrinį gyvenimą būtina pravažiuojančiuosius sudominti įdomiais kultūriniais renginiais bei pasiūlyti netradicinių paslaugų. Atliktoje anketinėje apklausoje, Kalnujų/Palendrių miestelio gyventojai patys pastebėjo šiuos trūkumus ir siūlo įvairius būdus kaip būtų galima patraukti keliaujančių turistų dėmesį.

Raseinių turizmo ir informacijos centre yra patalpinta informacija su siūlomu trijų dienu maršrutu po Raseinių rajono apylinkes skirtas pažinti Raseinių krašto kultūros paveldą, istoriją bei kitas įdomybes (7.1.2 pav.)

7.1.2 pav. 3 dienų pažintinis maršrutas „Ženkime Kultūros paveldo ir istorijos takais“

Šaltinis: Raseinių turizmo ir informacijos centras, 2011

Iš įmonių pasiskirstymo pagal veiklas matome, turizmo infrastruktūra Kalnujuose/Palendriuose nėra išvystyta.

Išskirtinė geografinė situacija, žymūs kultūrinio ir etnokultūrinio palikimo pėdsakai, pakankamai gausūs gamtiniai ištekliai lemia pakankamai didelį turizmo spektro potencialą. O tai sąlygotų potencialių investuotojų, lankytojų ir net poilsiautojų kapitalą. Vis dėlto, turizmo požiūriu Raseinių rajonas ir tuo pačiu Kalnujų/Palendrių miestelis priskirtini mažiausiai išvysčiusių rajonų grupei Lietuvoje.

7.1.3 lentelė. Bendras vietų skaičius pagal apgyvendinimo įstaigas mieste (vnt. ir proc. nuo gyv. sk.)

	2006	2007	2008
Lietuvos Respublika	45108; 1,98%	47727; 2,11%	47665; 2,11%
Kauno apskritis	4334; 0,88%	4874; 1,0%	5060; 1,05%
Raseinių rajonas	97; 0,61%	104; 0,66%	103; 0,66%

Šaltinis: Statistikos departamentas

Vietų skaičius rajono apgyvendinimo įstaigose (skaičiuojamas nuo miesto gyventojų skaičiaus) net tris kartus mažesnis už šalies vidurkį. Kalnujų/Palendrių miestelio situacija panaši kaip ir rajone. Įvardintinos šios turizmo plėtros problemos: nepakankamai išnaudojami gamtiniai bei kultūriniai ištekliai, nepakankama bendroji ir rekreacinė infrastruktūra, neišplėtotas turizmo marketingas bei per maža turizmo paslaugų pasiūla.

Kalnujuose/Palendriuose šiuo metu nėra įstaigų, kurios teiktų maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas. Turizmo infrastruktūra nėra išvystyta.

7.2 MATERIALINĖS IR UŽSIENIO INVESTICIJOS

Nesant duomenų Kalnujų/Palendrių miestelio mastu, analizuojami bei lyginami Raseinių rajono, Kauno apskrities bei Lietuvos indikatoriai. Daroma prielaida, kad materialinės bei tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, yra panašios ir/ar neženkliai besiskiriančios nuo rajono indikatorių.

2007-2009 metų laikotarpyje, materialinių investicijų, tenkančių vienam rajono gyventojui, ryški mažėjimo tendencija. 2009 m. palyginti su 2007 m., šios investicijos labai sumažėjo visoje šalyje. Tai lėmė ekonomikos nuosmukis visame pasaulyje. 2009 m. materialinės investicijos vienam rajono gyventojui nuo šalies rodiklio atsiliko 44%, nuo apskrities – 34%.

7.2.1 lentelė. Materialinės investicijos, tūkst. litų

Materialinės investicijos, tūkst. litų			
Teritorija	2007	2008	2009
Lietuvos Respublika	31 733 816	28 757 611	14 180 537
Kauno apskritis	5 138 811	4 622 972	1 999 025
Raseinių r. sav.	181 180	157 952	77 328

Šaltinis: Statistikos departamentas

7.2.2 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, litai

Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, litai			
Teritorija	2007	2008	2009
Lietuvos Respublika	9 401	8 564	4 246
Kauno apskritis	10 081	8 391	2 842
Raseinių r. sav.	4 300	3 797	1 887

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis statistiniais duomenimis, darytina prielaida, kad materialinės investicijos, tenkančios vienam Kalnujų/Palendrių gyventojui, yra panašios kaip ir Raseinių rajone, t.y. vienam gyventojui tenkančios materialinės investicijos yra trečdaliu mažesnės už šalies bei apskrities indikatorius.

Tiesioginių užsienio investicijų, 2007-2009 m. tekusių vienam rajono gyventojui, rodikliai netolygiai kito. 2009 m. palyginti su 2007 m., šios investicijos padidėjo 5%. Nors pastebėtina, kad 2008 metais buvo užfiksuotas didžiausias tiesioginių užsienio investicijų rodiklis, kuris buvo 12% didesnis nei 2009 m. Vienam gyventojui 2009 metais teko 2059 litai tiesioginių užsienio investicijų – šis indiktorius

daugiau nei 4 kartus mažesnis už šalies vidurkį. Mažesnis atotrūkis fiksuojamas lyginant rajono ir apskrities indikatorius – Kauno apskrities gyventojui tiesioginių užsienio investicijų tenka tik 2 kartus daugiau nei gyvenančiam Raseinių rajone.

7.2.3 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos, mln. Lt

Tiesioginės užsienio investicijos, mln. Lt			
Teritorija	2007	2008	2009
Lietuvos Respublika	35 503,9	32 040,4	33 695,9
Kauno apskritis	3 925,2	3 189,3	3 939,1
Raseinių rajono sav.	82,0	96,6	83,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

7.2.4 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, litai

Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui, litai			
Teritorija	2007	2008	2009
Lietuvos Respublika	10 547	9 565	10 122
Kauno apskritis	5 826	4 756	5 912
Raseinių rajono sav.	1 956	2 341	2 059

Šaltinis: Statistikos departamentas

Apibendrinant pateiktus duomenis, darytina išvada, kad tiek materialinių, tiek tiesioginių užsienio investicijų atžvilgiu Raseinių rajono indikatoriai gerokai mažesni už šalies ir apskrities rodiklius. Manytina, kad Kalnujų/Palendrių gyventojams taip pat tenka gerokai mažiau materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų, lyginant su Kauno apskrities ir šalies gyventojais. Šiuo metu rengiant Kalnujų teritorijos bendrąjį planą yra likviduotos apskričių administracijos. Tačiau dėl duomenų lyginimo (bei Kalnujų duomenų nebuvimo) ir ekonominio konteksto supratimui buvo panaudoti Kauno apskrities statistiniai duomenys.

IŠVADA.

Savivaldybės palaikomosios investicijos rodo tam tikrą teigiamą dinamiką, kas šiandieniniais tempais leidžia modeliuoti optimistines materialinių investicijų prognozes iki 2030 metų. Prognozinis potencialių tiesioginių užsienio investicijų dydis iki 2030 metų (kaip ir palaikomųjų investicijų) modeliuojamas pagal optimistinį scenarijų: tikėtina (pagal šalies tiesioginių užsienio investicijų dinamikos tendencijas) galimybė pasiekti Kauno apskrities 2006 metų palaikomųjų ir tiesioginių užsienio investicijų lygį. Palankios Lietuvos ūkio augimo perspektyvos gali paspartinti ir Raseinių rajono ekonominę plėtrą (neskaitant ES Struktūrinių fondų ir kitų finansinių mechanizmų paramos, kuri sudarytų geresnes galimybes pritraukti didesnes investicijas). Tuo grindžiama rajono ir to pačiu Kalnujų/Palendrių investicinės aplinkos gerėjimo tendencija.

7.3 GYVENTOJŲ UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA

Užimtumas. Gyventojų užimtumas – labai svarbus kriterijus, rodantis visuomenės gamybinių jėgų būklę, darbo išteklių panaudojimą. Statistikos departamento duomenimis iki 2007 metų Lietuvoje gyventojų užimtumas kasmet augo, tačiau per pastaruosius trejus metus 2008-2010 metais gyventojų

užimtumo lygis sumažėjo 13%. Panaši gyventojų užimtumo mažėjimo tendencija matoma ir Raseinių rajone. Kalnujų/Palendrių seniūnijoje apie užimtumo lygį duomenų nėra.

Kaip rodo Kalnujų/Palendrių gyventojų apklausos rezultatai, kurti naujas darbo vietas Kalnujuose/Palendriuose nurodo kaip svarbiausią uždavinį net 32,58% apklaustųjų gyventojų.

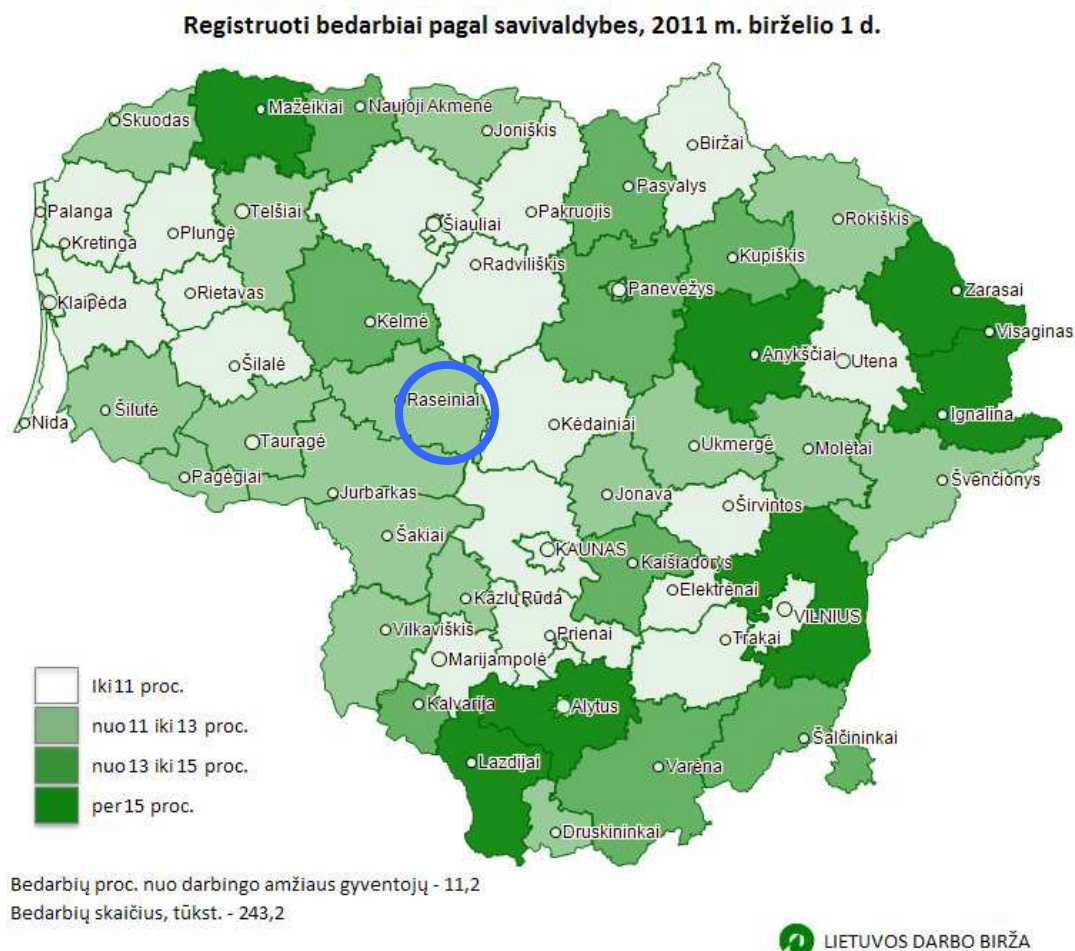
7.4.1 lentelė. Gyventojų užimtumo duomenys

	Užimtieji, tūkst.		
	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	1 520,0	1 415,9	1 343,7
Kauno apskritis	37,0	34,3	32,5
Raseinių r. sav.	17,7	16,9	15,4

Šaltinis: Statistikos departamentas

Nedarbo lygis. Lietuvoje 2011 m. birželio mėnesį nedarbo lygis buvo 11,2% ir Raseinių rajonas patenka tarp vidutinių statistinių nedarbo lygį turinčių rajonų, t.y. nedarbo lygis yra nedidesnis nei 13%.

7.4.1 pav. Nedarbo lygis Lietuvos rajonuose 2011 m. birželio mėn. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos darbo birža

2011 m. birželio mėnesį ieškantiems darbo Raseinių darbo biržoje buvo pasiūlytos 151 laisvos darbo vietos, tai 24,9% mažiau nei gegužės mėn., tačiau 4,9% daugiau nei 2010 m. birželį.

2011 m. liepos mėn. Raseinių darbo biržoje neužpildyta 8 darbo vietos: daugiausia statybos įmonėse ir transporto srityje.

Per birželio mėnesį tarpininkaujant Raseinių darbo biržai įsidarbino 223 darbo ieškantys asmenys, iš jų 49 terminuotai. Įdarbinta 20,1% mažiau nei balandį ir 16,2% mažiau nei 2010 m. birželį.

Kaip matosi iš 7.4.2 lentelės, Kalnujų seniūnijoje 2011 m. gegužės – liepos mėn. bedarbių skaičius gegužę augo, birželį – liepą buvo stabilus. Kadangi tikslių duomenų apie miestelius ir kitas gyvenamąsias vietas duomenų bazėse nėra, galima konstatuoti, kad Kalnujų/Palendrių situacija yra panaši seniūnijos rodikliams.

7.4.2 lentelė. Bedarbių skaičiaus Kalnujų seniūnijoje pokytis 2011 m. gegužės – liepos mėn.

	Bedarbių skaičius mėn. pradžioje	Bedarbių skaičius mėn. pabaigoje	Užregistruota bedarbių mėnesį per
2011 m. gegužė	95	79	16
2011 m. birželis	79	79	0
2011 m. liepa	79	79	0

Šaltinis: Kauno teritorinė darbo birža Raseinių skyrius.

IŠVADA.

Darbo vietų trūkumas – viena svarbiausių Kalnujų problemų.

7.4 PAGRINDINIAI TECHNINIAI IR EKONOMINIAI RODIKLIAI

- Esamas gyventojų Kalnujų ir Palendrių k. skaičius (412+74) 486 gyventojų;
- Skaičiuojamas esamas gyvenamasis fondas vienam gyventojui 27,3 kv.m
- Esamas išvestinis gyvenamasis fondas apie 13300 kv.m
- Planuojamos teritorijos plotas apie 249,40 ha
- Esamas urbanizuotų (užstatytų sklypų) teritorijų plotas 60,7 ha
- Esamas gyventojų tankis (gyv. sk. užstatytoje 1 ha teritorijoje) 8
- Skaičiuojamas gyvenamojo fondo tankis (priimant 12 žmonių į 1 ha) 420 kv.m/ha
- Esamas užstatytos teritorijos pasiskirstymas:
 - 54% gyvenamoji statyba;
 - 46% kita statyba.

GRAFINĖ DALIS